

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

**РЕГІОНАЛЬНА ДОПОВІДЬ
ПРО СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА
В ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
У 2015 РОЦІ**

Краматорськ - 2016

ЗМІСТ

<i>1. Загальні відомості.....</i>	<i>5</i>
1.1. Географічне розташування та кліматичні особливості Донецької області.....	5
1.2. Соціальний та економічний розвиток Донецької області.....	7
<i>2. Атмосферне повітря</i>	<i>11</i>
2.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря	11
2.1.1. Динаміка викидів забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами	11
2.1.2. Динаміка викидів найпоширеніших забруднюючих речовин в атмосферне повітря у містах Донецької області	13
2.1.3. Основні забруднювачі атмосферного повітря (за галузями економіки)	16
2.2. Якість атмосферного повітря в населених пунктах.....	19
2.3. Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря	22
2.4. Використання озоноруйнівних речовин	22
2.5. Заходи, спрямовані на покращення стану атмосферного повітря	23
<i>3. Зміна клімату</i>	<i>25</i>
3.1. Політика та заходи у сфері скорочення антропогенних викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату	25
<i>4. Водні ресурси</i>	<i>26</i>
4.1. Водні ресурси та їх використання	26
4.1.1. Загальна характеристика	26
4.1.2. Водозабезпеченість територій та регіонів	26
4.1.3. Водокористування та водовідведення.....	27
4.2. Забруднення поверхневих вод	28
4.2.1. Скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та очистка стічних вод	29
4.2.2. Основні забруднювачі водних об'єктів (за галузями економіки)	30
4.2.3. Транскордонне забруднення поверхневих вод	31
4.3. Якість поверхневих вод	32
4.3.1. Оцінка якості води за гідрохімічними показниками.	33
4.3.2. Гідробіологічна оцінка якості вод та стан гідробіоценозів	34
4.3.3. Мікробіологічна оцінка якості вод з огляду на епідемічну ситуацію	35
4.3.4. Радіаційний стан поверхневих вод.....	35
4.4. Якість питної води та її вплив на здоров'я населення	35
4.5. Екологічний стан Азовського моря.....	35
4.6. Заходи щодо покращення стану водних об'єктів	35
<i>5. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, розвиток природно-заповідного фонду та формування національної екологічної мережі</i>	<i>37</i>
5.1. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, формування національної екологічної мережі.....	37
5.1.1. Загальна характеристика.....	37
5.1.2. Загрози та вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біологічне та ландшафтне різноманіття.....	37
5.1.3. Заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття	37
5.1.4. Формування національної екомережі.....	38

5.1.5. Біобезпека та поводження з генетично модифікованими організмами	39
5.2. Охорона, використання та відтворення рослинного світу	39
5.2.1. Загальна характеристика рослинного світу	39
5.2.2. Охорона, використання та відтворення лісів	41
5.2.3. Стан використання природних недеревних рослинних ресурсів	45
5.2.4. Охорона та відтворення видів рослин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів	47
5.2.5. Адвентивні види рослин	47
5.2.6. Охорона, використання та відтворення зелених насаджень	49
5.2.7. Використання та відтворення природних рослинних ресурсів на території природно-заповідного фонду	49
5.3. Охорона, використання та відтворення тваринного світу	49
5.3.1. Загальна характеристика тваринного світу	49
5.3.2. Стан і ведення мисливського та рибного господарств	50
5.3.3. Охорона та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів	51
5.3.4. Інвазивні види тварин	52
5.3.5. Заходи щодо збереження тваринного світу	52
5.4. Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні	53
5.4.1. Стан і перспективи розвитку природно-заповідного фонду	56
5.4.2. Водно-болотні угіддя міжнародного значення	57
5.4.3. Біосферні резервати та Всесвітня природна спадщина	57
5.4.4. Формування української частини Смарагдової мережі Європи	57
5.5. Стан рекреаційних ресурсів та розвиток курортних зон	58
5.6. Туризм	59
6. Земельні ресурси і ґрунти	60
6.1. Структура та використання земельних ресурсів	60
6.1.1. Структура та динаміка змін земельного фонду Донецької області	60
7. Надра	61
7.1. Мінерально-сировинна база	61
7.1.1. Стан та використання мінерально-сировинної бази	61
7.2. Система моніторингу геологічного середовища	64
7.2.1. Підземні води: ресурси, використання, якість	64
7.2.2. Екзогенні геологічні процеси	66
7.3. Геологічний контроль за вивченням та використанням надр	71
7.4. Дозвільна діяльність у сфері використання надр	71
8. Відходи	72
8.1. Структура утворення та накопичення відходів	72
8.2. Поводження з відходами (збирання, зберігання, утилізація та видалення)	73
8.3. Транскордонне перевезення небезпечних відходів	76
8.4. Державне регулювання в сфері поводження з відходами	77
9. Екологічна безпека	78
9.1. Об'єкти, що становлять підвищену екологічну небезпеку	78
9.2. Радіаційна безпека	104
9.2.1. Стан радіаційного забруднення території області	104

9.2.2. Поводження з радіоактивними відходами.....	105
<i>10. Промисловість та її вплив на довкілля</i>	<i>105</i>
10.1 Структура та обсяги промислового виробництва.....	105
10.2 Вплив на довкілля	109
10.2.1. Гірничодобувна промисловість	109
10.2.2. Металургійна промисловість	110
10.2.3. Хімічна та нафтохімічна промисловість.....	111
10.3. Заходи з екологізації промислового виробництва.....	111
<i>11. Сільське господарство та його вплив на довкілля.....</i>	<i>113</i>
11.1. Тенденції розвитку сільського господарства	113
11.2. Вплив на довкілля	114
11.2.1. Внесення мінеральних і органічних добрив на оброблювані землі та під багаторічні насадження	116
11.2.2. Використання пестицидів.....	116
11.2.3 Тенденції в тваринництві	116
<i>12. Енергетика та її вплив на довкілля</i>	<i>117</i>
12.1 Структура виробництва та використання енергії	117
12.2 Ефективність енергоспоживання та енергозбереження.....	120
12.3 Вплив енергетичної галузі на довкілля.....	122
12.4 Використання відновлювальних джерел енергії та розвиток альтернативної енергетики.....	124
<i>13. Транспорт та його вплив на довкілля</i>	<i>125</i>
13.1. Транспортна мережа Донецької області	125
13.1.1 Структура та обсяги транспортних перевезень	126
13.2. Вплив транспорту на довкілля.....	128
<i>14. Збалансоване виробництво та споживання</i>	<i>129</i>
14.1. Структурна перебудова та екологізація економіки	129
<i>15. Державне управління у сфері охорони навколишнього природного середовища</i>	<i>131</i>
15.1. Державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства.....	131
15.2. Моніторинг навколишнього природного середовища	132
15.3. Державна екологічна експертиза.....	135
15.4. Економічні засади природокористування	137
15.4.1. Економічні механізми природоохоронної діяльності	137
15.4.2. Стан фінансування природоохоронної галузі	143
15.5. Дозвільна діяльність у сфері природокористування	144
15.6. Участь громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля	145
15.6.1. Діяльність громадських екологічних організацій.....	146
15.6.2. Діяльність громадських рад	147
15.7. Екологічна освіта та інформування.....	148
15.8. Міжнародне співробітництво у галузі охорони довкілля	150
Висновки	152

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

1.1. Географічне розташування та кліматичні особливості Донецької області

Донецька область розташована в південно-східній частини України. На південному заході та заході вона межує з Дніпропетровською та Запорізькою областями, на північному заході – з Харківською, на північному сході – з Луганською, на сході – з Ростовською областю Російської Федерації, а з півдня – омивається Азовським морем. Територія області простягнулась з півночі на південь на 240 км та зі сходу на захід – на 170 км. Область займає західну частину Донецького кряжу та східну половину Приазовської височини. По території краю проходить вододіл річок басейнів Чорного та Азовського морів.

Рельєф Донецької області горбисто-рівнинний, з характерною сильною ерозією ґрунтів. Північна та центральна частини області – це Донецький кряж, південна – Приазовська височина. У ландшафтній структурі території області переважають степові височини та схили, степові рівнинні комплекси терас, а також горбисті, піщані та лісові рівнини, річкові долини та мережа балок. Типові ландшафти області – сильно розчленовані балками рівнини та височини, які переходять у заплавні ландшафти річкових долин, а також лиманні рівнини на морському узбережжі.

Донецький кряж – височина, що знаходиться на півдні Східно-Європейської рівнини. За своїм характером земна поверхня кряжу є хвилястою рівниною. Максимальні відмітки висот по Донецькому кряжу 200-260 метрів. Найвища точка – гора Саур-могила, її висота 277 м. Амплітуда висот в цих районах досягає 200 м. Це все, що залишилося від колись досить високого гірського масиву. На околицях Донецький кряж втрачає і без того скромну висоту, зливаючись з навколишніми річковими долинами. І лише до Сіверського Дінця він обривається крутим уступом, оголюючи древні крейдяні відкладення.

Крайня північ області – це терасна долина, яка є долиною Сіверського Дінця. Ширина долини коливається від 4 до 26 км, довжина її – 200 км. Значні розміри долини свідчать про те, що колись Сіверський Донець був багатоводнішим, чому сприяв більш вологий субтропічний клімат.

На півдні області розташована Приазовська височина, яка є хвилястою поверхнею, де виділяються самотні горби, так звані “Могили” (найвища точка – Могила Гончариха, 278 м). Приазовська височина також розчленована ярами і балками, але значно менше, ніж Донецький кряж. Місцями на височині оголюються корінні породи – граніти і гнейси. Поступово знижуючись в південному напрямі, Приазовська височина переходить у вузьку Приазовську низовину – частину великої Причорноморської рівнини, що займає весь південь України. Вона є рівним розораним степом, що спускається до Азовського моря.

У районі поширення вапняків (Волноваський район) і солей (Артемівський і Слов'янський райони) розвинені карстові форми рельєфу. Своєрідність до рельєфу Донецької області вносять об'єкти техногенної діяльності людини – сотні породних відвалів, висота яких інколи перевищує 100 метрів.

Донецька область розташовується на південно-східній околиці Східно-Європейської платформи. Кристалічна основа платформи складається кристалічними сланцями, гнейсами і гранітами архею та протерозою. Осадовий чохол складається з відкладень палеозою, мезозою і кайнозою, що досягають потужності 3-5 км. У Дніпровсько-Донецькій западині Східно-Європейської платформи, що включає північ Донецької області, спостерігаються багато чисельні соляні куполи з покладами нафти, газу і кам'яної солі. Характерною особливістю геологічної будови є наявність потужних відкладень кам'яновугільної системи в центральній і східній частинах області та вихід на поверхню інтрузивних утворень кристалічного щита в південних і західних районах.

Основну частину запасів поверхневих вод Донецької області складають річки. Їх в області налічується 247, але лише 8 мають протяжність понад 40 км. Всі річки живляться за рахунок опадів, талих снігових вод, джерел і промислових стоків. Головна водна артерія краю – річка Сіверський Донець, що протікає на його території впродовж 95 км. Загальна протяжність річки - 1053 км, площа басейну - 100 тис. км². Основні ліві притоки Сіверського Дінця – Жеребець, Оскол; праві – Казенний Торець, Бахмут, Лугань. Сіверський Донець належить басейну річки Дон.

З Донецького кряжу беруть початок такі річки як Самара і Вовча, що належать басейну річки Дніпро. Річки Кальміус з Кальчиком, Міус з Кринкою, інші невеликі річки впадають в Азовське море. Природний стік річок, який формується в межах області, 550-900 млн. м³ в рік. Природних озер в області мало. Ці невеликі водоймища розкидані в заплавах річок. Найбільше таких озер в заплаві Сіверського Дінця. Біля Слов'янська, в басейні Казенного Торця є три солоні озера: Ріпне, Сліпне і Вейсове. Серед водних об'єктів області слід виділити також 1804 штучних водойм з площею водного дзеркала більше 1 га, з них 8 водосховищ площею більше 6 км² і більше 1650 ставків. Загальний об'єм водоймищ складає 1100 млн. м³. Основні водосховища – Курахівське, Вуглегірське, Павлопільське, Старобешівське, Клебан-Бикське, Волинцевське, Карлівське, Старокримське, Краснооськольське та ін. Величезну роль у водопостачанні Донецької області грає канал Сіверський Донець – Донбас протяжністю 131 км і потужністю подачі води 43 м³/с. На півдні Донецької області її землі омиваються Азовським морем. Його площа складає всього 38 тис. км², а глибина не перевищує 14 метрів.

На території Донецької області налічується близько 750 родовищ корисних копалин з 36 видами сировини загальнодержавного і місцевого значення, з них експлуатується 355 родовищ з 25 видами мінеральної сировини. Багатство корисних копалин області визначається, в першу чергу, Донецьким кам'яновугільним басейном, одним з найбільших родовищ вугілля в Європі. Важливе значення мають родовища кам'яної солі, гіпсу, цементної сировини, флюсових вапняків і доломіту, граніту, вогнетривких і тугоплавких глин і ін. В області розвідані і нині розвідуються родовища залізних руд, флюориту, лужних каолінів, базальту, фосфоритів, вермікуліту, алюмінієвої сировини, ртуті, графіту, рідких і рідкоземельних елементів. Відкриті нові для України родовища

золота, міді, свинцю. На півночі Приазовського кристалічного масиву виявлені кімберлітові трубки з фрагментами дрібних кристалів алмазів. У північних і південних районах регіону відкриті нафтогазоносні області, розвідується родовище вільного газу із запасами 1200 млн. м³, знайдено 15 газоносних структур з прогнозними ресурсами 30 млрд. м³. Крім того, вугільні родовища області вугільні родовища області містять 118 млрд. м³ метану, що є дорогою енергетичною сировиною. Корисні копалини, що промислово розробляються, представлені кам'яним вугіллям (родовища Донецького кам'яновугільного басейну) і кам'яною сіллю (Артемівське і Слов'янське родовища кам'яної солі). Мінерально-сировинна база промисловості будівельних матеріалів і чорної металургії представлена значними родовищами доломіту і вапняку (Оленівське і Новотроїцьке родовища), вогнетривких глин (Дружківсько-Часов'ярська група), гіпсу (Артемівське родовище гіпсу і ангідриту). Розробляються також родовища крейди, будівельних і скляних пісків, кварциту, граніту тощо.

1.2. Соціальний та економічний розвиток Донецької області (за даними Головного управління статистики у Донецькій області)

Промисловість

Випуск промислової продукції області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції) за 2015 рік порівняно з попереднім роком зменшився на 34,7%, за грудень порівняно з груднем 2014 року – на 14,7%. За грудень порівняно з попереднім місяцем, тобто листопадом 2015 року, виробництво зросло на 1,2%.

За 2015 рік порівняно з 2014 роком обсяг продукції скоротився у виробництві, передачі та розподіленні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – на 11,0%, у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення – на 17,1%, в металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів – на 26,7%, в машинобудуванні – на 33,8%, у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – на 34,8%, у добувній промисловості та розробленні кар'єрів – на 42,3%, в текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів – на 43,7%, у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – у 2,1 рази, у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – у 2,4 рази.

Видобуток рядового вугілля за 2015 рік зменшився порівняно з 2014 роком у 2 рази і склав 13,1 млн.т. Обсяг кам'яного вугілля, яке включає відвантажене рядове вугілля і продукти збагачення, за 2015 рік склав 10,2 млн.т, що менше попереднього року в 1,9 рази.

Виплавка чавуну за 2015 рік, склавши 8,6 млн.т, зменшилася порівняно з попереднім роком на 14,5%. Річне виробництво сталі склало 8,0 млн.т, що менше 2014 року на 17,9%. Виробництво готового прокату за 2015 рік зменшилося порівняно з 2014 роком на 23,4% і склало 4,1 млн.т.

Виробництво електроенергії за 2015 рік склало 21,7 млрд.кВт·годин, що менше попереднього року на 4,6%.

Сільське господарство

Обсяг сільськогосподарського виробництва області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції) за 2015 рік порівняно з 2014 роком зменшився на 34,7%.

Валовий збір зернових та зернобобових культур становив у 2015 році 1,5 млн.т (у вазі після доробки) і зменшився порівняно з попереднім роком на 35,0%.

Валовий збір соняшнику зменшився на 28,4% і склав 529,8 тис.т (у вазі після доробки).

Картоплі накопано 397,7 тис.т, що менше, ніж рік тому, на 48,9%.

Валовий збір овочів зменшився у 2,3 рази і становив 208,0 тис.т.

Плодів та ягід у 2015 році зібрано 105,3 тис.т, що менше, ніж у попередньому році, на 14,3%.

Виробництво м'яса (реалізація худоби та птиці на забій у живій вазі) у 2015 році склало 130,7 тис.т, що менше попереднього року на 14,0%.

Надої молока, склавши за 2015 рік 227,8 тис.т, зменшилися порівняно з 2014 роком на 19,5%.

Яєць у 2015 році одержано 617,9 млн.шт., що менше, ніж у 2014 році, у 2,7 рази.

Поголів'я великої рогатої худоби, склавши на 1 січня 2016 року 72,1 тис. голів, скоротилося порівняно з початком 2015 року на 23,8%, у тому числі поголів'я корів зменшилося на 24,0% і склало 37,6 тис. голів. Зменшилася на 7,1% чисельність свиней і склала на початок січня п.р. 444,6 тис. голів. Поголів'я птиці на 1 січня 2016 року становило 3,7 млн. голів, що менше, ніж рік тому, на 35,4%.

Будівельна діяльність

Будівельними підприємствами області, які працювали за контрактами підяду, а також підприємствами, що виконували будівельні роботи господарським способом, за 2015 рік виконано будівельних робіт власними силами на 2,3 млрд.грн. (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції). Порівняно з 2014 роком обсяг будівельної продукції зменшився у 2,4 рази.

Експорт товарів

За січень–листопад 2015 року експорт товарів з Донецької області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції) склав 3371,7 млн. доларів США, що менше січня–листопада 2014 року у 2,4 рази.

Підприємства регіону вивозили продукцію у 100 країн світу проти 122 країн у січні–листопаді 2014 року.

На першому місці Італія, куди за січень–листопад 2015 року експортовано товарів на 748,3 млн. доларів, що менше січня–листопада попереднього року на 36,7% і склало 22,2% загального обсягу. Експорт усіх товарів на європейський ринок за січень–листопад 2015 року скоротився порівняно з січнем–листопадом попереднього року на 37,1%.

На 49,2% зменшився за січень–листопад 2015 року порівняно з січнем–листопадом 2014 року експорт у Російську Федерацію, склавши 542,1 млн. доларів, або 16,1% загального обсягу (друге місце).

Третє місце зайняла Туреччина, поставки в цю країну за січень–листопад 2015 року становили 436,1 млн. доларів, або 12,9% загального обсягу. Порівняно з січнем–листопадом 2014 року експорт в Туреччину зменшився на 47,5%. Вся валютна виручка від експорту товарів у країни Азії скоротилася за цей період у 3,3 раза.

Експорт товарів у країни Америки за січень–листопад 2015 року порівняно з січнем–листопадом попереднього року зменшився у 2,6 раза, на африканський континент – у 4,6 раза.

Валютна виручка від експортних поставок чорних металів становила за січень–листопад 2015 року 2564,3 млн. доларів, або 76,1% експорту всіх товарів, і зменшилася порівняно з січнем–листопадом попереднього року у 2,2 раза.

Зменшився за січень–листопад 2015 року порівняно з січнем–листопадом 2014 року також експорт продукції машинобудування – у 2,5 раза, виробів з чорних металів – у 2,8 раза, продукції хімічної промисловості – у 3,6 раза, готових харчових продуктів – у 10,5 раза.

Роздрібна торгівля

Оборот роздрібної торгівлі (включає роздрібний товарооборот підприємств, які здійснюють діяльність із роздрібної торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках і фізичними особами-підприємцями) за 2015 рік становив в області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції) 31,2 млрд.грн., що менше попереднього року в порівнянних цінах у 3 рази.

Ринок праці

Кількість зареєстрованих безробітних на кінець грудня 2015 року становила в області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції) 21,2 тис. осіб, що на 2,0% більше, ніж на кінець листопада 2015 року.

Із загальної кількості безробітних 60,7% становили жінки, 39,8% – молодь у віці до 35 років.

Рівень зареєстрованого безробіття на кінець грудня 2015 року становив 0,8% населення працездатного віку.

Кількість вільних робочих місць (вакантних посад), заявлених роботодавцями до державної служби зайнятості, у грудні порівняно з листопадом 2015 року зменшилася у 2,2 раза і на кінець місяця становила 0,4 тисячі.

Навантаження зареєстрованих безробітних на одне вільне робоче місце (вакантну посаду) збільшилося з 26 осіб на кінець листопада 2015 року до 60 осіб на кінець грудня 2015 року.

За сприяння державної служби зайнятості у 2015 році було працевлаштовано 17,6 тис. осіб, або 24,5% громадян, які мали статус зареєстрованого безробітного в цьому періоді, в тому числі у грудні – 1,2 тис. осіб. Частка працевлаштованих осіб у грудні порівняно із попереднім місяцем зменшилася на 1,8 в.п. і становила 4,6%.

Середній розмір допомоги по безробіттю у грудні 2015 року становив 1362 грн.

Ціни та тарифи

За грудень 2015 року діючі на споживчому ринку області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції) ціни зросли порівняно з попереднім місяцем на 1,4%, порівняно з груднем 2014 року – на 46,9%. Середньорічний рівень інфляції за 2015 рік порівняно з 2014 роком склав 46,1%.

У грудні підвищилися порівняно з листопадом ціни на рибу та продукти з риби – на 2,1%, фрукти – також на 2,1%, цукор – на 3,5%, молоко – на 4,3%, масло – на 4,7%, овочі – на 9,1%, яйця – на 18,3%.

Протягом 2015 року ціни на кисломолочні продукти зросли на 16,1%, молоко – на 17,3%, м'ясо та м'ясопродукти – на 30,2%, масло – на 33,2%, хліб – на 38,3%, рис – на 48,5%, рибу та продукти з риби – також на 48,5%, макаронні вироби – в 1,5 раза, овочі та цукор – в 1,6 раза, соняшникову олію та яйця – в 1,7 раза, фрукти – в 1,8 раза, чай – у 2 рази.

Фармацевтична продукція на кінець 2015 року подорожчала порівняно з груднем 2014 року в 1,6 раза.

Ціни (тарифи) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива були у грудні 2015 року вищими, ніж у грудні 2014 року, в середньому у 2,1 раза. Зокрема, електроенергія подорожчала за цей період у 1,7 раза, водопостачання – також в 1,7 раза, каналізація – в 1,8 раза, гаряча вода, опалення – у 2,7 раза, природний газ – у 3,6 раза.

Ціни на паливо та мастила у грудні 2015 року порівняно з груднем попереднього року були вищі на 15,4%. Послуги автодорожнього пасажирського транспорту подорожчали за рік на 26,5%.

Заробітна плата

За січень–листопад 2015 року середньомісячна номінальна заробітна плата одного штатного працівника підприємств, установ та організацій (з кількістю зайнятих 10 і більше осіб) склала в області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції) 4910 грн. Порівняно з січнем–листопадом 2014 року показник зріс на 28,5%, реальна заробітна плата (з урахуванням інфляції і сплачених податків) знизилася на 10,1%. За листопад 2015 року середня зарплата становила 5287 грн.

Заборгованість із виплати заробітної плати (включаючи підприємства-банкрути та підприємства, які призупинили діяльність) на 1 грудня 2015 року становила в області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції) 388,6 млн.грн. Протягом листопада борги зросли на 7,7%, порівняно з 1 січня 2015 року вони більші на 6,8%. Невиплачена зарплата еквівалентна 15,7% фонду оплати праці, нарахованого за листопад. Борги по зарплаті на економічно активних підприємствах на 1 грудня 2015 року становили 357,6 млн.грн., або 92,0% всієї заборгованості. Порівняно з заборгованістю на 1 листопада це більше на 8,4%, порівняно з початком 2015 року – на 7,6%.

Демографічна ситуація

Чисельність наявного населення області, за оцінкою, здійсненою на основі наявних адміністративних даних щодо державної реєстрації народження і смерті та зміни постійного місця проживання, на 1 грудня 2015 року становила 4267,3 тис. осіб. Упродовж січня–листопада чисельність населення зменшилася на 30,0

тис. осіб (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції), в тому числі внаслідок природного скорочення на 21,3 тис. осіб і на 8,7 тис. осіб – за рахунок міграційного скорочення.

У січні–листопаді 2015 року в області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції) зареєстровано 15,6 тис. осіб живонароджених та 36,9 тис. осіб померлих.

2. АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ

2.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

¹За інформацією Державної служби статистики України, викиди забруднюючих речовин та парникових газів у атмосферу від стаціонарних джерел забруднення за 2015 рік становлять 917,6 тис. т (без урахування викидів діоксиду вуглецю), що на 125,4 тис. т або на 12,02 % менше, ніж за 2014 рік. Крім того, обсяги викидів діоксиду вуглецю склали 35999,5 тис. т.

¹Дані по Донецькій області надані без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

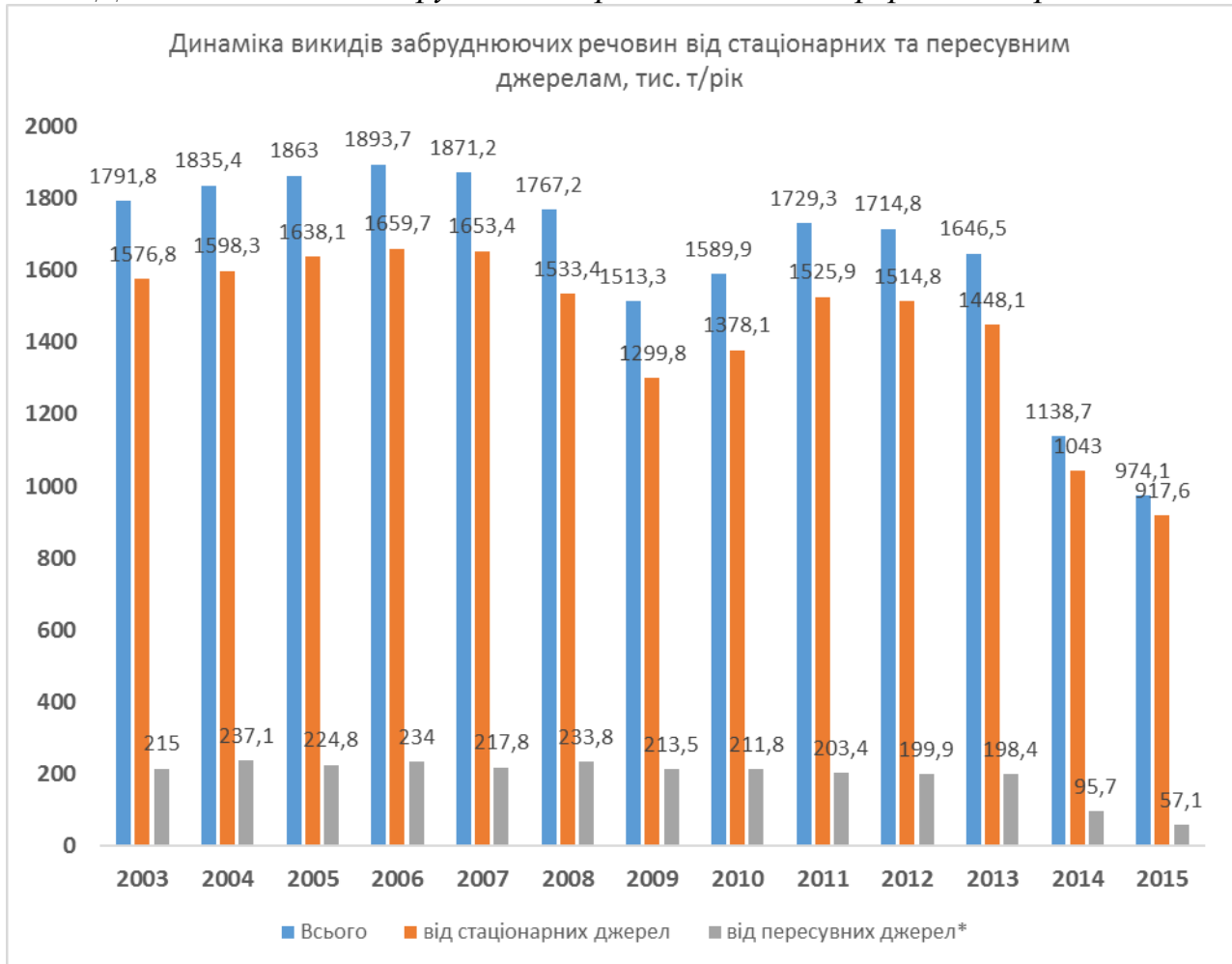
2.1.1. Динаміка викидів забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами

Таблиця 2.1

Динаміка викидів в атмосферне повітря, тис. т.

Роки	Викиди в атмосферне повітря, тис. т.			Щільність викидів у розрахунку на 1 кв. км., т	Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг	Обсяг викидів на одиницю ВРП
	Всього	у тому числі стаціонарними джерелами	пересувними джерелами			
2000	889,7	684,4	205,3	67,7	364,7	-
2005	1862,9	1638,1	224,8	70,3	401,0	0,032
2006	1895,2	1659,7	235,5	71,5	411,8	0,026
2007	1871,2	1653,4	217,8	70,6	410,4	0,020
2008	1767,2	1533,4	233,8	66,6	391,0	-
2009	1513,3	1299,8	213,5	57,0	337,5	-
2010	1589,9	1370,3	211,8	52,0	309,7	-
2011	1729,3	1525,9	203,4	57,5	345,4	-
2012	1714,8	1514,8	199,9	57,1	345,1	-
2013	1646,5	1448,1	198,4	54,6	332,2	-
2014	1138,7	1043,0	95,7	39,3	241,4	-
2015	974,7	917,6	57,1	34,6	214,3	-

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

- дані отримані згідно нової методології розрахунків викидів від пересувних джерел (з 2007 року)

Малюнок 2.1 – Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по Донецькій області

Зростання обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря Донецької області в 2005-2006 рр. та зменшення викидів в 2007-2009 рр. пов'язано з відповідним зростанням та спадом обсягів виробництва (рис. 2.1). Збільшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне у 2010-2011 році по відношенню до 2009 року є наслідком підйому виробництва. Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на 14,5 тис. тон в 2012 році по відношенню до 2011 року є наслідком виконання підприємствами області природоохоронних заходів, передбачених в дозволах на викиди забруднюючих речовин та програмами, а також скорочення викидів від автотранспорту. Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в 2014-2015 роках у порівнянні з 2013 роком пов'язано з проведенням антитерористичної операції в регіоні, внаслідок збройного конфлікту багато промислових підприємств зазнали руйнувань.

Щільність викидів шкідливих речовин від стаціонарних джерел у розрахунку на квадратний кілометр області у 2015 р. склала 34,61 т проти 39,3 т за 2014 рік, а на одну особу – 214,3 кг проти 241,4 кг.

Обсяги викидів від стаціонарних джерел забруднення за видами забруднюючих речовин у Донецькій області за 2015 рік.

¹Основними забруднювачами атмосферного повітря в області залишаються підприємства вугільної промисловості, металургії та підприємства – виробники електроенергії. Їх часта в загальному обсязі викидів складає 72,03 %. Отже найбільше забруднення атмосферного повітря спостерігається саме в тих містах та районах, де розташовані підприємства цих видів діяльності. Зокрема, у м. Маріуполь всього викинуто 249,6 тис. т.; м. Харцизьк – 56,5 тис. т; м. Єнакієве – 42,7 тис. т; м. Курахове – 112,7 тис. т; м. Слов'янськ – 0,7 тис. т.

¹ Дані по містах Донецької області можуть бути уточнені

2.1.2. Динаміка викидів найпоширеніших забруднюючих речовин в атмосферне повітря у містах Донецької області

Таблиця 2.2

Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в тому числі по найпоширеніших речовинах (пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю) в цілому по області та в розрізі населених пунктів, тис. т

Населені пункти	2011					2012					2013					2014					2015						
	разом	В т.ч.				разом	В т.ч.				разом	В т.ч.				разом	В т.ч.				разом	В т.ч.					
		пил	діоксид та інші сполуки сірки	діоксид азоту	оксид вуглецю		пил	діоксид та інші сполуки сірки	діоксид азоту	оксид вуглецю		пил	діоксид та інші сполуки сірки	діоксид азоту	оксид вуглецю		пил	діоксид та інші сполуки сірки	діоксид азоту	оксид вуглецю		пил	діоксид та інші сполуки сірки	діоксид азоту	оксид вуглецю		
Донецьк	37,54	4,22	8,66	3,30	21,36	33,21	3,73	8,05	2,08	19,35	70,88	3,09	7,96	1,55	19,43	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__
Авдіївка	17,65	4,89	2,79	4,55	5,42	16,78	4,58	2,45	4,47	5,28	14,26	3,51	1,37	3,88	4,60	9,7	__	__	__	__	8,1	__	__	__	__	__	__
Бахмут	1,17	0,41	0,09	0,26	0,41	1,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20	0,44	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__
Вугледар	0,91	0,38	0,34	0,03	0,16	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02	0,09	28,1	__	__	__	__	28,4	__	__	__	__	__	__
Горлівка	7,40	1,59	2,47	1,86	1,48	7,87	1,46	2,55	2,08	1,78	13,07	1,22	2,60	1,59	0,82	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__
Дебальцеве	126,85	7,36	108,41	9,63	1,45	172,02	8,49	148,27	13,72	1,54	74,40	4,23	63,38	5,89	0,83	109,4	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__	__
Торецьк	2,62	1,06	0,77	0,17	0,62	2,60	1,10	0,84	0,16	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15	0,49	8,8	__	__	__	__	7,6	__	__	__	__	__	__

Ясинувата	0,26	3,50	100,13	4,33	4,37	1,37	5,33	4,90	369,2	19,47	0,30	1,40	8,19	0,68	1,46	1,03	60,45	0,56	6,68	13,05	1,50
Шахтарськ	0,12	1,08	7,01	1,21	0,75	0,58	0,79	0,45	23,14	4,30	0,09	0,55	2,64	0,11	0,51	0,18	9,87	0,19	6,36	8,18	0,85
Харцизьк	0,05	0,55	80,57	0,73	0,58	0,28	1,55	1,29	21,56	7,96	0,09	0,32	3,55	0,32	0,51	0,38	9,05	0,04	0,07	3,11	0,48
Чистякове	0,06	0,09	11,26	0,13	0,08	0,18	0,11	0,05	19,08	3,44	0,02	0,11	1,24	0,15	0,07	0,02	2,47	0,13	0,17	0,20	0,11
Сніжне	0,03	1,78	1,29	2,26	2,96	0,33	2,88	3,11	305,42	3,77	0,10	0,42	0,76	0,10	0,37	0,45	39,06	0,20	0,08	1,56	0,06
Слов'янськ	0,20	4,06	100,52	3,69	2,50	1,36	4,95	5,83	319,04	18,74	0,31	1,45	7,23	0,46	1,79	0,87	66,48	0,45	2,76	11,61	1,50
Селидове	0,09	0,95	5,55	0,96	0,62	0,47	0,57	0,45	19,90	4,53	0,08	0,55	2,24	0,07	0,87	0,27	12,25	0,14	2,56	7,53	0,73
Новгородівка	0,03	0,67	85,74	0,70	0,35	0,26	1,40	1,40	18,82	7,44	0,11	0,35	3,21	0,17	0,48	0,39	7,30	0,04	0,06	2,99	0,62
Мариуполь	0,05	0,10	8,12	0,15	0,07	0,19	0,10	0,07	14,75	3,33	0,02	0,12	1,18	0,14	0,07	0,06	2,65	0,11	0,09	0,16	0,08
Добропілля	0,03	2,34	1,11	1,88	1,46	0,44	2,88	3,91	265,57	3,44	0,10	0,43	0,60	0,08	0,37	0,15	44,28	0,16	0,05	0,93	0,07
Докучаєвськ	0,17	14,69	126,61	2,32	2,19	1,13	3,44	6,55	333,84	39,31	0,30	28,00	8,72	0,33	70,88	23,38	75,18	0,34	0,38	20,58	18,98
Дружківка	0,07	0,66	5,251	0,86	0,61	0,43	0,46	0,42	18,76	3,98	0,08	0,48	2,47	0,07	0,69	0,15	12,71	0,11	0,23	5,10	0,64
Жданівка	0,02	0,59	100,65	0,60	0,30	0,19	1,04	1,6502	21,09	2,82	0,10	0,32	3,73	0,07	0,55	0,20	4,75	0,005	0,04	2,32	0,65
Єнакієве	0,04	0,09	10,50	0,14	0,06	0,20	0,08	0,09	13,78	2,96	0,02	0,11	1,29	0,11	0,47	0,05	2,75	0,07	0,04	0,13	0,07
Кіровське	0,03	2,12	1,22	0,67	1,09	0,17	1,83	4,38	267,37	3,02	0,09	0,43	0,51	0,05	0,37	0,07	46,09	0,10	0,05	0,56	0,13
Костянтинівка	-*	-*	79,5	-*	-*	0,7	-*	-*	289,40	26,70	-*	89,40	-*	-*	-**	-*	43,9	-*	-*	35,7	-*
Краматорськ	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-**	-*	-*	-*	-*	-*	-*
Покровськ	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-**	-*	-*	-*	-*	-*	-*
Красний Лиман	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-**	-*	-*	-*	-*	-*	-*
Макіївка	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-**	-*	-*	-*	-*	-*	-*
Мирноград	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-*	-**	-*	-*	-*	-*	-*	-*

2.1.3. Основні забруднювачі атмосферного повітря (за галузями економіки)

Ситуація з інтенсивним забрудненням повітряного басейну нашої області складалася в процесі становлення і розвитку промисловості протягом минулих десятиріч. При будівництві і експлуатації промислових об'єктів екологічному аспекту приділялася дуже незначна увага, незважаючи на те, що концентрація промисловості в Донецькій області є найбільш високою на території України.

Основними забруднювачами атмосферного повітря в регіоні залишаються підприємства металургії, теплові електростанції та підприємства вугільної промисловості.

Таблиця 2.3.
Основні забруднювачі повітря

№ п/п	Підприємство - забруднювач	Відомча приналежність	Валовий викид, тис. т		Зменшення/- Збільшення/ +	Причина зменшення/ збільшення
			2015 р.	2014 р.		
1	Старобешівська ТЕС	ПАТ "Донбасенерго"	81,35	96,13	-14,78	-
2	СО "Зуївська ТЕС"	ТОВ "Східенерго"	56,54	78,48	-21,94	-
3	Вуглегірська ТЕС ПАТ «Центренерго»	"Центренерго"	105,77	101,05	4,72	-
4	Слов'янська ТЕС	СО ПАТ "Донбасенерго"	37,75	15,227	22,523	-
5	Курахівська ТЕС	ТОВ "Східенерго"	112,48	124,98	-12,5	-
6	ПАТ "Металургійний комбінат "Азовсталь"	-	69,10	76,33	-7,23	-
7	ПАТ "ММК ім. Ілліча"	-	179,44	-*	-	-
8	ПрАТ "Донецьксталь- МЗ"	-	-*	-*	-	-
9	ПрАТ "Донецький електрометалургійний завод"	-	0,000038	0,04	-0,039962	-
10	ПАТ "Єнакіївський металургійний завод"	-	42,26	43,88	-1,62	-
11	ПрАТ "Макіївкокс"	-	1,76	-*	-	-
12	ПрАТ "Єнакіївський коксохімпром"	-	1,28	1,16	0,12	-
13	ПАТ "Донецьккокс"	-	0,506	-*	-	-
14	ПАТ "Авдіївський коксохімічний завод"	-	8,018	9,70	-1,682	-
15	ПАТ "Ясинівський коксохімічний завод"	-	-*	-*	-	-
16	ПАТ "Шахта ім. О.Ф. Засядька"	-	-*	-*	-	-
	ВСЬОГО:	-	696,254	546,977	-32,428962	-

* - дані не надані підприємствами

В таблиці 2.3. відсутні дані викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності.

Таблиця 2.4

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності за 2015 рік

№ з/п	Види економічної діяльності	Обсяги викидів по регіону		Викинуто в середньому одним підприємством, т
		тис. т	у % до 2014 р.	
1	Усі види економічної діяльності, у тому числі	-*	-*	-*
1.1	Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	-*	-*	
1.2	Добувна промисловість, В тому числі:	-*	-*	
	видобування енергетичних матеріалів	-*	-*	
	видобування неенергетичних матеріалів	-*	-*	
1.3	Переробна промисловість у тому числі:	-*	-*	
	виробництво коксу.	-*	-*	
	хімічне виробництво	-*	-*	
	металургійне виробництво	-*	-*	
	виробництво машин та устаткування	-*	-*	
1.4	Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	-*	-*	
1.5	Будівництво	-*	-*	
1.6	Діяльність транспорту та зв'язку	-*	-*	

- * відсутні значення в даних Державної служби статистики України

В таблиці 2.5 приведені дані щодо викидів підприємств – основних забруднювачів атмосферного повітря Донецької області.

Таблиця 2.5

Підприємства - основні забруднювачі атмосферного повітря (викиди забруднюючих речовин, тис. т)

№ з/п	Підприємства	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	СО Старобешівська ТЕС ПАТ "Донбасенерго"	98,1	104,6	109,9	105,4	118,0	133,03	96,13	81,35
2	СО "Зуївська ТЕС" ТОВ "Східенерго"	66,2	67,6	70,7	98,6	99,2	116,35	78,48	56,54
3	СО Вуглегірська ТЕС ПАТ "ДЕК "Центренерго"	100,2	109,2	104,2	117,9	163,5	65,44	101,05	105,77
4	Слов'янська ТЕС ПАТ "Донбасенерго"	36,5	43,8	48,8	60,1	53,4	39,03	15,227	37,75
5	СО Курахівська ТЕС "Східенерго"	161,9	120,7	122,8	164,4	146,8	164,74	124,98	112,48
6	ПАТ "ММК ім. Ілліча"	220,4	158,9	216,8	233,6	205,8	245,45	-*	179,44
7	ПАТ "МК "Азовсталь"	136,1	122,3	143,9	144,8	120,6	84,98	76,33	69,10
8	ПрАТ «Донецьксталь»-металургійний завод» Філія «Металургійний комплекс»	8,5	7,5	7,4	7,0	5,9	5,25	-*	-*
9	ПрАТ "Донецький електрометалургійний завод"	1,9	0,95	1,4	1,9	0,9	0,297	0,04	0,000038
10	ПАТ "Єнакіївський металургійний завод"	31,2	33,4	34,0	49,5	60,2	62,84	43,88	42,26
11	ПрАТ "Макіївкокс"	5,2	8,1	8,6	7,1	5,9	2,62	-*	1,76

12	ПрАТ "Єнакіївський коксохімпром"	6,1	4,3	6,6	7,6	3,8	1,61	1,16	1,28
13	ПАТ "Донецьккокс"	1,6	1,1	0,95	1,1	1,1	1,07	-*	-*
14	ПАТ "Авдіївський коксохімічний завод"	18,0	12,2	14,5	17,8	16,8	14,13	9,70	8,018
15	ПАТ "Ясинівський коксохімічний завод"	4,9	5,8	5,4	4,8	5,1	3,66	-*	-*
16	ОП "Шахта ім. О.Ф. Засядька"	28,4	17,5	22,3	15,3	14,8	15,84	-*	-*

- * дані не надані підприємством

Однією з причин значних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є моральне старіння та фізичне зношення технологічного та пилогазоочисного устаткування. Через це на підприємствах – основних забруднювачах атмосферного повітря в довкілля викидаються значні обсяги. А саме: Курахівська ТЕС – 112,48 тис. т, Вуглегірська ТЕС – 105,77 тис. т, Старобешівська ТЕС – 81,35 тис. т, ПАТ МК «Азовсталь» - 69,10 тис. т, ПАТ «Єнакіївський металургійний завод» – 42,26 тис. т.

Однією з основних причин надмірних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є моральне старіння та фізичне зношення технологічного та пилогазоочисного устаткування, що не відповідає сучасним вимогам щодо забезпечення встановлених законодавством нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Також залишається гострою проблемою зменшення викидів доменних печей, будівництва споруд очищення викидів ливарних дворів, міжконусних просторів, підбункерних приміщень та скіпових ям на металургійних підприємствах. Ці питання частково вирішено на ПАТ «Єнакіївський металургійний завод» - де експлуатуються 2 доменні печі з новою інфраструктурою та новим пилоочисним устаткуванням (ДП №3; 5) та виведено з експлуатації ДП №4. На ПАТ «ММК ім. Ілліча» проведена організація системи допалу оксиду вуглецю в кауперах доменної печі ДП1 із забезпеченням на виході концентрації оксиду вуглецю не більше 250 мг/м³.

На ТЕСах Донецької області рівень ефективності роботи очисних споруд не забезпечує зниження рівня викидів до нормативних величин з речовин у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом. На даний час на деяких теплових електростанціях встановлюються пилогазоочисне обладнання та проводяться модернізація енергоблоків. На СО «Старобешівська ТЕС» проведено реконструкцію енергоблоку № ст. №12. Встановлено електрофільтр та СОУ для очистки димових газів від пилу та діоксиду сірки. На ВП «Курахівська ТЕС» в 2014 році виконувалась модернізація електрофільтрів енергоблоку №9.

Основними проблемами на коксохімічних підприємствах являється закриття циклу кінцевого охолодження коксового газу, реконструкція установок біохімічного очищення, відсутність безпилової видачі коксу, тощо. Проблема очищення коксового газу від сірководню фактично вирішена в Донецькій області. На 01.01.2015 сіркоочистки працюють на ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод», ПАТ «Ясинівський коксохімічний завод», ПрАТ «Макіївкокс», ПрАТ «Єнакіївський коксохімпром». На ПАТ «Ясинівський коксохімічний завод» проведено закриття циклу КГХ, змонтовано аспіраційну систему на

коксосортувальні. На ПрАТ «Макіївкокс» збудовано цех сіркоочищення, що забезпечило зниження викидів діоксиду сірки понад 4 тонн/рік. На даний час на ПАТ «Донецьккокс» виконується впровадження двоступеневої вакуум карбонатної очистки коксового газу від сірководню.

В Донецькій області близько 26,5% загального обсягу викидів складають викиди підприємствами вугільної промисловості газу метану. Для зниження викидів метану, необхідне як можливо більше його використання в різних галузях промисловості.

2.2. Якість атмосферного повітря в населених пунктах

Донецька область займає головне місце в економічному потенціалі України. На її території створена потужна техносфера, що включає понад 1100 значних промислових підприємств гірничодобувної, металургійної, хімічної промисловості, енергетики, важкого машинобудування та будівельних матеріалів, експлуатується близько 300 родовищ корисних копалин. Висока концентрація промислового, сільськогосподарського виробництва, транспортної інфраструктури в поєднанні із значною щільністю населення створили величезне навантаження на біосферу – найбільшу в Україні і Європі.

Сьогодні на території Донецької області, яка становить лише 4,4 відсотка від загальної площі України, зосереджена п'ята частина промислового потенціалу нашої держави, 78 відсотків якого припадає на екологічно небезпечні виробництва металургійної та видобувної галузей, виробництво електроенергії й виробництво коксу. Підприємства саме цих галузей найнегативніше впливають на довкілля.

Найгострішою екологічною проблемою Донецького регіону, яка вимагає якнайшвидшого вирішення, є забруднення повітряного басейну.

Найбільш забрудненими на сьогоднішній день в Донецькій області є міста Маріуполь, Дебальцеве, Харцизьк, Єнакієве, Донецьк, Кіровське, Макіївка. Підприємства цих міст викидають щорічно найбільше забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Також проблемою є те, що ці міста найбільш густонаселені, тому відбувається негативний вплив на здоров'я великої кількості людей.

Таблиця 2.6 -
Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря
від стаціонарних джерел забруднення у регіоні по окремим населеним пунктам,
тис. т

Місто, район	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Донецьк	101,7	80,3	80,2	71,1	71,6	70,8	- **	- **
Авдіївка	18,3	12,4	14,7	17,9	17,0	14,3	9,7	8,1
Бахмут	1,8	1	1,112	1,2	1,2	1,2	- *	- *
Вугледар	28,1	27,1	25,9	33,6	29,5	22,8	28,1	28,4
Горлівка	27,95	26,5	28,4	25,3	21,3	13,1	- **	- **
Дебальцеве	114,9	119,2	112,8	126,9	172,2	74,4	109,4	- **
Торецьк	13,2	11,4	10,8	12,2	12,4	13,8	8,8	7,6
Мирноград	23,5	17,6	16,4	18,5	19,7	19,0	- *	- *

Добропілля	55,4	37,1	39,5	35,5	26,6	20,6	35,7	35,1
Докучаєвськ	10,6	7,4	10,2	6,7	2,8	0,4	-*	-*
Дружківка	0,8	0,4	0,51	0,7	0,5	0,3	-*	-*
Єнакієве	74,6	69,8	67,4	83,2	77,3	75,2	43,9	42,7
Жданівка	13,2	13,95	15,0	18,8	17,3	23,4	-*	-*
Кіровське	64,3	57,8	49,9	57,5	59,4	70,9	-**	-**
Костянтинівка	0,8	0,5	0,8	0,7	0,5	0,3	-*	-*
Краматорськ	11,3	9,6	8,95	9,4	7,9	8,7	-*	-*
Покровськ	33,2	18,9	33,3	40,9	32,3	28,0	89,4	-**
Лиман	0,7	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	-*	-*
Макіївка	110,1	64,8	58,1	53,2	46,5	39,3	26,7	-**
Маріуполь	359,3	283,9	364,3	382,4	330,4	333,8	289,4	249,6
Новоградівка	6,4	9,6	7,6	5,1	6,0	6,6	-*	-*
Селидове	4,4	5,6	5,6	5,4	5,0	3,4	-*	-*
Слов'янськ	1,9	1,8	1,6	1,6	1,5	1,1	0,4	0,7
Сніжне	5	4,7	4,7	4,4	2,5	2,2	-*	-*
Чистякове	9,3	4,8	4,9	4,3	3,7	2,3	-*	-*
Харцизьк	73,3	72,97	75,4	103,1	110,2	126,6	79,5	56,5
Шахтарськ	8,8	10,8	12,1	12,9	18,8	14,7	-*	-*
Ясинувата	0,6	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	-*	-*
Амвросіївський	12,9	3,8	3,9	4,5	4,7	12,0	-*	-*
Бахмутський	0,4	0,1	0,2	0,3	0,3	0,5	-*	-*
Великоновосілівський	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,07	-*	-*
Волноваський	3,8	2,7	2,7	2,5	2,1	1,4	-*	-*
Володарський	1,1	1	1,1	0,7	0,7	0,7	-*	-*
Добропільський	0,2	0,07	0,07	2,7	9,1	5,3	-*	-*
Костянтинівський	0,05	0,04	0,06	0,03	0,03	0,09	-*	-*
Покровський	27,3	22,3	14,2	26,2	50,2	75,9	-*	-*
Мар'їнський	163,2	122,3	124,2	166,6	148,7	166,3	-*	-*
Новоазовський	1,1	1,3	1,2	0,9	0,7	0,5	-*	-*
Олександрівський	5,1	4,6	3,0	5,4	6,8	5,1	-*	-*
Мангушський	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,5	-*	-*
Слов'янський	36,8	43,97	48,9	60,2	53,5	39,1	-*	-*
Старобешівський	98,9	105,4	110,5	106,1	118,5	133,4	-*	-*
Тельманівський	1,3	0,9	1,3	0,8	0,7	0,7	-*	-*
Шахтарський	6,4	8,8	7,9	7,0	12,7	14,9	-*	-*
Ясинуватський	0,3	11	7,3	8,2	10,8	4,2	-*	-*
Всього по області	1533,4	1299,8	1378,1	1525,9	1514,8	1448,1	1043,0	917,6

* Відсутні значення в даних Державної служби статистики України стосовно загального обсягу викидів по населеному пункту, в якому розташоване підприємство.

** - без урахування частини зони проведення антитерористичної операції

Таблиця 2.7

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами
в атмосферне повітря по районах та містах області у 2015 р. (тон)

	Обсяги викидів, тон		Збільшення\зменшення викидів у 2015 р. проти 2014 р., тон	Обсяги викидів у 2015 р. до 2014 р., %	Викинуто в середньому одним підприємст- вом, тон
	у 2015 р.	у 2014 р.			
Всього по області	917600,0	1043000,0	-125400,0	87,98	-*
Донецьк	-**	-**	-	-	-*
Авдіївка	8100,0	9700,0	-1600	83,51	-*
Бахмут	-*	-*	-	-	-*
Вугледар	28400,0	28100,0	300,0	101,07	-*
Горлівка	-**	-**	-	-	-*
Дебальцеве	-**	109400,0	-	-	-*
Торецьк	7600,0	8800,0	-1200,0	86,36	-*
Мирноград	-*	-*	-	-	-*
Добропілля	35100,0	35700,0	-600,0	98,32	-*
Докучаєвськ	-*	-*	-	-	-*
Дружківка	-*	-*	-	-	-*
Єнакієве	42700,0	43900,0	-1200,0	97,27	-*
Жданівка	-*	-*	-	-	-*
Кіровське	-**	-**	-	-	-*
Костянтинівка	-*	-*	-	-	-*
Краматорськ	-*	-*	-	-	-*
Покровськ	-**	89400,0	-	-	-*
Лиман	-*	-*	-	-	-*
Макіївка	-**	26700,0	-	-	-*
Маріуполь	249600,0	289400,0	-39800,0	86,25	-*
Новгородівка	-*	-*	-	-	-*
Селидове	-*	-*	-	-	-*
Слов'янськ	700,0	400,0	300,0	175,00	-*
Сніжне	-*	-*	-	-	-*
Чистякове	-*	-*	-	-	-*
Харцизьк	56500,0	79500,0	-2300,0	71,07	-*
Шахтарськ	-*	-*	-	-	-*
Ясинувата	-*	-*	-	-	-*
Амвросіївський	-*	-*	-	-	-*

2.5. Заходи, спрямовані на поліпшення якості атмосферного повітря

З метою вирішення складних екологічних проблем області, в тому числі поліпшення ситуації щодо охорони атмосферного повітря, в Донецькій області розроблено та впроваджуються низка програм і заходів.

В містах Донецької області, де рівні забруднення атмосферного повітря перевищують нормативні, відповідно до рішення спільного засідання колегій Донецької обласної державної адміністрації та Мінприроди України від 26.03.04 р. розробляються програми оздоровлення атмосферного повітря міст. На сьогодні місцевими органами влади затверджено програми в містах Макіївка, Краматорськ, Єнакієве, Донецьк, Горлівка, Маріуполь. В місті Єнакієве для поліпшення стану навколишнього природного середовища також розроблена Програма поліпшення екологічного становища.

«Програмою економічного та соціального розвитку Донецької області на 2015 рік» по розділу «Охорона навколишнього природного середовища» було заплановано 13 природоохоронних заходів щодо охорони атмосферного повітря, на які заплановані витрати на суму 103459,00 тис. грн. За рахунок коштів підприємств – 101368,00 тис. грн. За рахунок коштів фондів охорони навколишнього природного середовища міст та районів – 2091,00 тис. грн.

- ПРАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» - реконструкція існуючих пилоочисних споруд – машина скачування шлаку та міксеру №№ 3,4 (ККЦ).

Захід виконано шляхом проведення капітального ремонту пилоочисних споруд міксерного відділення.

- ТОВ «Краматорський феросплавний завод» - установлення обладнання аспіраційних установок ливарного двору та підбункерного приміщення системи шихтоподачі.

Захід не виконується у зв'язку з важкою військово-політичною ситуацією та відсутністю коштів. В першому півріччі 2016 року підприємством було закуплено обладнання для аспірації на 3250 тис. грн.

- ПАТ «Енергомашспецсталь» - реконструкція системи газоочистки на джерелах викидів 801, 701, 603, 604, 605, 607.

На виконання заходу підприємством придбано та змонтовано обладнання «Пиловловлювач промисловий ВУДОС-9» для заміни системи газоочистки на джерелі викиду № 801. Виконані роботи на суму 6,0575 тис. грн.

- ТОВ «НКМЗ» - реконструкція дугової сталеплавильної печі ДСП-15 з улаштуванням системи газоочистки.

Для виконання заходу було виготовлено та змонтовано обладнання печі та системи газоочистки. Витрати на виконання заходу склали 13521,532 тис.грн.

- ТОВ «Краматорськтеплоенерго» - реконструкція системи газоочистки котла ст. № 9.

Протягом 2015 року підприємством виконано техніко-економічне обґрунтування реконструкції пилоочисного обладнання котла БКЗ-160-100 ПТ. Виконання робочого проекту заплановано на 2016 – 2017 р.р., початок робіт – IV кварталі 2016 р.

Позитивні досягнення з вирішення основних екологічних проблем

Протягом 2015 року підприємствами - основними забруднювачами атмосферного повітря Донецької області були виконані наступні природоохоронні заходи, які спрямовані на покращення стану атмосферного повітря:

на ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод»:

Виконується реконструкція газоочисних установок з очищення вентвипадків УСГК №4 коксового цеху №4.

Здійснюється будівництво установки каталітичного знешкодження вентиляційних викидів (стадія виконання 80 %).

На завершальній стадії знаходиться захід з перекладки обігрівальних простінок від поду до верху печей; усунення звуження на 20 камерах коксування (коксова батарея № 7).

Завершується виконання відновлення геометрії кладки на 24 камерах коксування коксової батареї № 8.

на СО ПАТ «Донбасенерго» Слов'янська ТЕС:

По заходу «Реконструкція енергоблоку ст. № 7 потужністю 800 МВт»:

- виконана реконструкція електрофільтру;
- здійснено впровадження системи моніторингу відходящих газів та пневматичної системи золовидалення;
- тривають пусконаладжувальні роботи, пов'язані з введенням в експлуатацію електрофільтру та системи моніторингу, а також підготовка до комплексного випробування.

на ТОВ «ДТЕК Східенерго» ВП «Курахівська ТЕС»:

Виконано захід «Реконструкція електрофільтрів (досягнення значень технологічних нормативів викидів речовин у вигляді суспендованих твердих частинок (з впровадженням системи безперервного моніторингу) енергоблоку №9.

на ПАТ «МК «Азовсталь»:

Здійснена реконструкція систем аспірації ДП № 4: закінчено реконструкцію установки, ведуться пусконаладжувальні роботи (термін виконання заходу 31.12.2015 р.).

на ПАТ «ММК ім. Ілліча»:

Виконана реконструкція або заміна існуючих пилоочищувальних споруд на більш сучасні зі збільшенням ефективності не нижче 99 % та забезпеченням на виході концентрації речовин у вигляді суспендованих твердих частинок не більше 50 мг/м³ для технологічних агрегатів: вузли перевантаження сировини; хвостові частини агломашин.

Здійснено впровадження пилоочистки із забезпеченням на виході

концентрації речовин у вигляді суспендованих твердих частинок не більше 50 мг/м³ від: бункерів та конвеєрів змішувачів; технологічного обладнання.

Виконане впровадження системи технологічного контролю за основними параметрами процесу горіння системи допалу забруднюючих речовин в кауперах доменних печей.

Здійснено роботи по організації системи допалу оксиду вуглецю в кауперах доменних печей із забезпеченням на виході концентрації оксиду вуглецю не більше 250 мг/м³ (ДП-3).

Здійснено впровадження системи азотоподавлення пилу між конусних просторів доменних печей ДП-1, ДП-2, ДП-4. Для ДП-1 виведена із експлуатації. Для ДП-2 виконано повністю. Для ДП-4 ведеться монтаж газопроводу (стадія виконання 35 %).

3. ЗМІНА КЛІМАТУ

3.1. Політика та заходи у сфері скорочення антропогенних викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату

В Донецькій області постійно проводяться роботи щодо скорочення антропогенних викидів парникових газів та збільшення їх поглинання.

У 2015 році ММК ім. Ілліча відмовився від брудного неефективного мартенівського виробництва. Після виведення з експлуатації шести мартенівських печей викиди сполук азоту в атмосферу скоротилися майже на 68%, пилу - на 12%.

Реконструкція аглофабрики ММК ім. Ілліча загальною вартістю 220 млн доларів стала найбільшим екологічним проектом в Україні. У 2015 році підприємство розпочало активну фазу робіт. Замість застарілого газоочисного устаткування на 12 агломашинах встановлять італійські циклони виробництва Termokimik Corporation. Поетапна реалізація проекту дозволить до 2020 року скоротити на 90% викиди пилу і на 46% - сполук сірки.

У ПАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь» тривала масштабна реконструкція доменної печі №4 - ремонтники змонтували сучасну систему газоочистки, замінили 92% металоконструкцій і 80% електрообладнання домни. Оновлений чавуноплавильний агрегат став одним з найсучасніших і екологічних в Україні.

4. ВОДНІ РЕСУРСИ

4.1. Водні ресурси та їх використання

4.1.1. Загальна характеристика

Водні ресурси області формуються за рахунок транзитної притоки поверхневих вод по р. Сіверський Донець, місцевого річкового стоку, що формується в межах області, стічних, шахтних і кар'єрних вод, а також експлуатаційних запасів підземних вод.

По території області протікає 246 річок довжиною більше 10 км. Це всього лише 1% від загальної кількості річок України. З них, згідно класифікації річок України, одна відноситься до великих – Сіверський Донець, загальною довжиною 1053 км. Вісім середніх річок, до яких відносяться Казенний Торець, Лугань, Кальміус, Міус, Кринка, Самара, Вовча та Мокрі Яли. Решта річок відноситься до категорії малих. Загальна протяжність річок Донецької області – 15990 км.

Площі, зайняті водними об'єктами, складають 42,3 тис. га (біля 2 % території області) в тому числі під річками та струмками – 5,6 тис. га, ставками та штучними водоймами – 32,9 тис. га, лиманами – 1,9 тис. га, іншими водоймами – 1,9 тис. га.

В області:

- побудовано 130 водосховищ (басейн Сіверський Донець – 46, басейн річки Дніпро – 31, басейн річок Приазов'я – 53), загальним об'ємом 863,6 млн. м³, площа дзеркала – 1,93 тис. га.

- налічується 2146 ставків (басейн р. Сіверський Донець – 671, басейн р. Дніпро – 642, басейн річок Приазов'я – 833), загальним об'ємом 270,44 млн. м³.

В гідрографічному відношенні територія області може бути поділена на три частини: Північну (басейн р. Сіверський Донець), Південну (річки Приазов'я) та західну (басейн Дніпра).

4.1.2. Водозабезпеченість територій та регіону

Водні ресурси області складаються з місцевого природного 900 млн. м³/рік та транзитного стоку р. Сіверський Донець – 1,8 млрд. м³/рік.

Середньобагаторічна забезпеченість сумарними водними ресурсами на 1 мешканця складає 2,24 тис. м³ /рік, в тому числі місцевим річковим стоком – 0,234 тис. м³ /рік.

Основними джерелами водопостачання населення та галузей економіки в Донецькій області, є р. Сіверський Донець, р. Казенний Торець з притокою р. Кривий Торець, р. Кальміус з притоками Кальчик, Мокра Волноваха та Грузька, р. Міус з притокою р. Кринка (басейн річок Приазов'я), р. Самара з притоками, р. Вовча та р. Бик (басейн річки Дніпро) та Азовське море.

З метою подолання дефіциту водних ресурсів і забезпечення потреб населення та галузей економіки у водних ресурсах у складі водогосподарчого комплексу побудовані і використовуються канали та водоводи:

- канал Сіверський Донець – Донбас – здійснюється перекидання води з р. Сіверський Донець в маловодні південні регіони Донецької області. Обсяг забраної води з р. Сіверський Донець до каналу Сіверський Донець – Донбас у 2015 році склав 507,0 млн. м³;

- другий Донецький водовід, для забезпечення питного водопостачання з підземних джерел, розташованих у заплаві р. Сіверський Донець, обсяг забраної води склав 9,3 млн. м³;

- Південно-Донбаський водовід з системи каналу Сіверський Донець – Донбас, для водопостачання м. Маріуполь, обсяг води, поданої по водоводу в 2015 році, склав 58,4 млн. м³.

Підземні водні ресурси, які є джерелами питного водопостачання Донецької області, складають лише 3 % від загального забору прісної води по області.

4.1.3. Водокористування та водовідведення

Забір води по області в 2015 році склав 1548 млн. м³. У порівнянні з 2014 р. водозабір зменшився на 149 млн. м³ (таблиця 4.1). В тому числі було забрано 130,8 млн. м³ підземної води.

У 2015 р. в області було використано 935,8 млн. м³ води, що на 199,6 млн. м³ менше, ніж в 2014 р.

Основними користувачами свіжої води в області є такі галузі економіки:

- чорна металургія – 114,0 млн. м³ (без урахування морської води) (в 2014р. – 106,4 млн. м³);

- електроенергетика – 76,33 млн. м³ (в 2014 р. - 91,82 млн. м³);

- вугільна промисловість – 75,55 млн. м³ (в 2014 р. – 74,0 млн. м³);

- комунальне господарство – 120,1 млн. м³ (в 2014 р. – 156,2 млн. м³);

- сільське господарство – 36,24 млн. м³ (в 2014 р. – 100,2 млн. м³).

Фактична продуктивність систем оборотного та повторно-послідовного водопостачання в 2015 р. склала 4822 млн. м³

Таблиця 4.1
Основні показники використання і відведення води
млн.м³

<i>Показники</i>	<i>2000</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
Забрано води з природних водних об'єктів - всього	2446	2142	2093	1979	1556	1548
у тому числі для використання						
Спожито свіжої води (включаючи морську) з неї на	1751	1479	1445,2	1354,0	1132	935,8
виробничі потреби	406,8	289	293,5	287,8	266,7	808,2
побутово-питні потреби	460,7	229,4	221	215,8	158,1	110,1
зрошення	53,56	13,08	12,63	11,34	3,798	5,378
сільськогосподарські потреби	20,98	7,4	6,1	5,75	4,492	2,07

ставково-рибне господарство	14,45	20,0	18,18	106,5	91,9	6
Втрати води при транспортуванні	262,7	296,9	317,7	246,3	232,3	144,8
Загальне водовідведення, з нього						
у поверхневій водні об'єкти	1751	1526	1414	1313	905,5	843,4
у тому числі						
забруднених зворотних вод	942,8	554,2	557,7	506,7	295,8	263,7
нормативно очищених	286,6	210,9	192,8	218,1	99,7	99,3
нормативно чистих без очистки	521,3	761,1	663,7	583,7	518,3	408,5
Обсяг оборотної та послідовно використаної води	7832,1	7625	7723	7493	6101	4822
Відсоток економії свіжої води за рахунок оборотної та послідовно використаної, %	86,8	86,4	87,5	85,3	69,4	54,8
Потужність очисних споруд	1534	1656	1539	1566	1501	790,6

4.2. Забруднення поверхневих вод

У 2015 році в Донецькій області скид стічних вод за обліком здійснювали 128 підприємства-водокористувача. Об'єм скинутих в поверхневій водні об'єкти зворотних вод в 2014 році склав 843,4 млн. м³, що на 62,1 млн. м³ менше, ніж у 2014 р.

В табл. 4.2.1 наведено динаміку скиду зворотних вод у поверхневій водні об'єкти.

Таблиця 4.2.1
Динаміка скиду зворотних вод, млн. м³

Показники	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
Скинуто зворотних вод, усього	1529	1417	1313	908,3	845,9
у тому числі:					
у підземні горизонти	-	-	-	-	-
у накопичувачі та на поля фільтрації	2,9	2,952	2,868	2,7	2,5
у поверхневій водні об'єкти	1526	1414	1310	905,5	843,4
Скинуто зворотних вод у поверхневій водні об'єкти, усього	1526	1414	1310	905,5	843,4
з них:					
нормативно очищених, усього					
у тому числі:	210,9	192,8	218,1	99,7	99,3
на спорудах біологічного очищення	157,0	140,0	144,7	61,38	56,91
на спорудах фізико-хімічного очищення	0,342	0,317	0,312	0,154	0,098
на спорудах механічного очищення	53,6	52,53	73,07	37,72	42,27
нормативно (умовно) чистих без очищення	761,1*	663,7*	583,7	518,3	408,5
забруднених, усього	554,2*	557,7*	506,7	295,8	263,7
у тому числі:					
недостатньо очищених	541,7	546,2	495,6	289,7	255,4
без очищення	12,46	11,53	10,79	6,052	8,292

*- з урахуванням теплообмінних морських вод ПАТ «ММК Ім. Ілліча»

Аналіз об'ємів забраної, використаної та відведеної води у розрізі основних річкових басейнів області за 2015 рік наведено в таблиці 4.2.2.

Таблиця 4.2.2
Забір, використання та відведення води, млн.м³

Назва водного об'єкту	Забрано води всього	Використано води	Водовідведення у поверхневі водні об'єкти	
			всього	з них забруднених: (без очистки, недостатньо-очищених)
р. Сіверський Донець	676,7	205,5	103,0	32,63
р. Кальміус	155,0	109,7	239,0	45,993
р. Міус	54,51	14,34	18,04	16,414
р. Самара	93,94	43,99	53,98	27,084

4.2.1. Скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та очистка стічних вод

Згідно даних державної статистичної звітності 2-ТП (водгосп) за 2015 рік загальна потужність очисних споруд по області складала 790,6 млн.м³/рік.

На очисних спорудах нормативно очищено 99,3 млн.м³ води. З них на спорудах біологічної очистки – 56,91 млн.м³, механічної очистки – 42,27 млн.м³ та фізико-хімічної – 0,098 млн.м³.

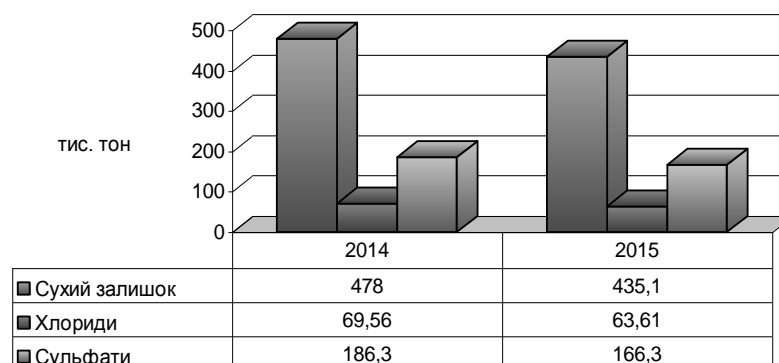
У воді практично всіх річок області має місце висока концентрація солей. Однією з основних причин цього є скид до них високомінералізованих шахтно-рудничних вод, з якими до річок потрапляє біля 1 млн. т різних солей (без урахування морської води). В 2015 році в водні об'єкти області із зворотними водами підприємств скинуто 435,1 тис. т солей, в тому числі 63,61 тис. т хлоридів та 166,3 тис. т сульфатів, 3,285 тис. т завислих речовин, 1,411 тис. т БСК5, 0,218 тис. т азоту амонійного.

Усього за рік скинуто по області 720 тис. т забруднюючих речовин.

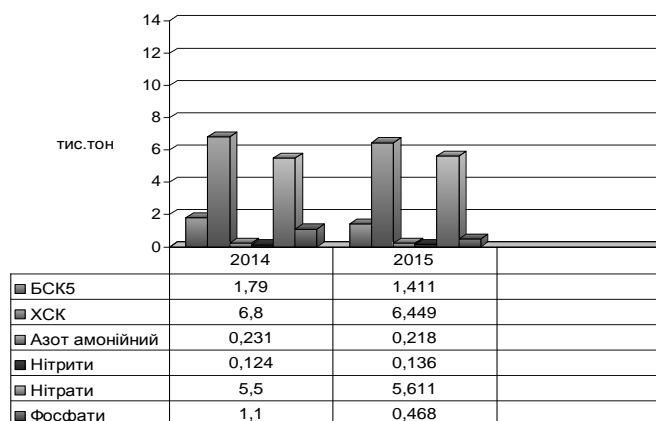
Як і раніше, високі рівні забруднення водних ресурсів мають місце в Горлівсько-Єнакієвському, Донецько-Макіївському і Північному промрайонах.

*Надходження забруднюючих речовин у річкову мережу
Донецької області за 2015 рік у порівнянні з 2014 роком*

Сольові показники

Органічні показники

Аналіз лабораторних досліджень свідчить про те, що якість води у водних об'єктах коливається протягом року і залежить у першу чергу від фактичної водності, у маловодні періоди якість води погіршується через недостатню промивку та збільшення відсотка в них вмісту стічних та шахтно-рудних вод.

У цілому, за багаторічний період спостережень якість води в річках області стабілізувалася і не має значних коливань.

4.2.2. Основні забруднювачі водних об'єктів (за галузями економіки)

Основними забруднювачами водних об'єктів залишаються підприємства ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» та ПрАТ «ММК «Азовсталь», ПрАТ «Авдіївський коксохімічний завод», підприємства вугільної промисловості, а також комунальні підприємства.

В 2015 році на підприємства металургійної, вугільної промисловості та комунального господарства прийшлося 801,99 млн. м³/рік зворотних вод або 94,8% зворотних вод всієї області. А саме:

- скиди металургійної галузі склали 644,9 млн. м³/рік (76 %);
- скиди комунального господарства – 89,78 млн. м³/рік (10 %);
- скиди вугільної промисловості – 67,31 млн. м³/рік (7,9 %).

На долю цих підприємств приходить 257,7 млн. м³/рік недостатньо очищених зворотних вод або 98 % від усіх забруднених вод області. В тому числі:

- металургія – 182,2 млн. м³/рік (69,1 %);
- комунальне господарство – 26,99 млн. м³/рік (10 %);
- вугільна промисловість – 48,79 млн. м³/рік (18%).

Використання та відведення води підприємствами галузей економіки в 2015 році наведено в таблиці 4.3.

Таблиця 4.3
Використання та відведення води підприємствами галузей економіки
(без урахування морської води)
млн.м³

Галузь економіки	Використано води	З неї на:		Відведено зворотних вод у поверхневі водні об'єкти		
		побутово-питні потреби	виробничі потреби	всього	у тому числі забруднених	з них без очищення
Енергетика	83,81	5,418	78,37	20,83	5,186	3,544
Вугільна промисловість	11,54	1,491	4,386	65,20	48,79	3,234
Металургійна промисловість	674,4	14,59	659,9	644,8	182,2	1,355
Хімічна та нафтохімічна промисловість	0,413	0,08	0,322	0,123	0,1	-
Машинобудування	4,180	1,763	2,4	5,086	0,068	0,026
Житлово-комунальне господарство	120,1	83,6	32,54	89,78	26,69	-
Сільське господарство	36,24	1,147	27,67	15,84	-	-
Харчова промисловість	1,065	0,125	0,932	0,267	0,029	-
Транспорт	0,659	0,335	0,324	0,261	0,259	0,021
Промисловість будівельних матеріалів	0,622	0,120	0,448	0,775	0,436	0,086

4.2.3. Транскордонне забруднення поверхневих вод

По території Донецької області протікає три транскордонні річки: Сіверський Донець (контрольні створи в с. Єремівка на кордоні Харківської та Донецької областей та с. Дронівка на кордоні Донецької та Луганської областей), Міус (контрольний створ в с. Дмитріївка) та Кринка (контрольний створ в с. Успенка) на кордоні Донецької та Ростовської областей.

Контроль за гідрологічним та гідрохімічним станом цих річок здійснює Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів.

З 2 півріччя 2014 року, у зв'язку з соціально-політичною обстановкою, яка склалася на території Донецької та Луганської областей, моніторингові дослідження у створах рачок Міус та Кринка не здійснюються, у зв'язку з тим, що створи знаходяться на непідконтрольній території.

По р. Сіверський Донець, згідно даних моніторингових досліджень якості води на території Донецької області відповідає 4 класу «забруднена».

4.3. Якість поверхневих вод

Спостереження за станом природних водних ресурсів в області здійснюють Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів (СДБУВР), відповідні служби КП «Компанія «Вода Донбасу» та інші.

Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів в рамках системи державного моніторингу довкілля у відповідності з постановами Кабінету Міністрів України від 20.07.1996 № 815 і від 30.03.1998 № 391 здійснює нагляд за якісним станом поверхневих вод, в тому числі на підконтрольній території Донецької області.

Мережа моніторингових спостережень поверхневих водних об'єктів протягом 2015 року складала 21 створ:

- Басейн р. Сіверський Донець – 11 створів (1 на водосховищі і 1 у місці питного водозабору),

- Басейн річок Приазов'я – 6 створів (2 на водосховищі і 1 у місці питного водозабору),

- Басейн р. Дніпро – 4 створи (1 на водосховищі).

Оцінка якісного стану поверхневих водних об'єктів проводиться за методикою визначення індексу забрудненості води (ІЗВ), що ґрунтується на аналізі кратності перевищень гранично допустимих концентрацій окремих інгредієнтів, відповідно до нормативів для водних об'єктів рибогосподарського призначення.

Басейн р. Сіверський Донець

Якісний стан р. Сіверський Донець по індексу ІЗВ на межі Харківської та Донецької областей оцінюється як 4 «забруднена».

Далі за течією, нижче впадіння приток р. Казенний Торець і р. Бахмутка клас не змінюється, але індекс забрудненості води (ІЗВ) збільшується, що вказує на їх негативний вплив.

Індекс забрудненості води (ІЗВ) на ділянці річки від межі Харківської та Донецької областей до межі з Луганською областю зростає на 0,6, без зміни класу – 4 «забруднена».

Показники, що визначають клас якості вздовж водотоку річки в межах Донецької області є: хром (VI), марганець, сульфати, мідь та БСК5.

Сольове забруднення р. Сіверський Донець при проходженні територією Донецької області зростає в середньому у половину, що має, в основному, антропогенну, а також природну складові.

На основі Індексу забруднення води поверхневі води вздовж водотоку річки Сіверський Донець відповідають 4 класу якості «забруднена», а у гирлах приток Казенний Торець та Бахмутка відповідають 5 класу якості «брудна».

Басейн р. Кальміус

Води басейну річки Кальміус характеризуються високим природним рівнем мінералізації. Додаткове, до фонових значень, сольове забруднення води пов'язане зі скидами високо мінералізованих зворотних вод підприємств вугільної промисловості.

Якісний стан водних об'єктів басейну р. Кальміус по індексу ІЗВ складає 5 «брудна» - 6 «дуже брудна».

Просторовий аналіз змін стану якості води р. Кальміус свідчить, що основні показники, які у 2015 році визначили клас якості води вздовж водотоку річки є: марганець, сульфати, мідь, нітрیتی, цинк, залізо загальне та БСК-5

Проаналізувавши якість води вздовж водотоку р.Кальміус з основними її притоками на основі ІЗВ, відмічаємо, що суттєве погіршення якості води р. Кальміус спостерігається у гирлі р. Кальміус та становить 6 клас якості «дуже брудна», на якість річки має безпосередній вплив річка Кальчик у гирлі якої відмічається підвищення ІЗВ.

Басейн р. Дніпро

Якість водних об'єктів басейну р. Дніпро на території Донецької області відноситься до класів 5 «брудна» - 6 «дуже брудна». Основні показники, які у 2015 році визначили клас якості води річки Самара є: сульфати, хром (VI), магній, марганець, та БСК₅.

4.3.1. Оцінка якості води за гідрохімічними показниками.

У таблиці 4.4 наведені середньорічні концентрації речовин у контрольних створах водних об'єктів за 2015 рік.

Таблиця 4.4
Середньорічні концентрації речовин в контрольних створах водних об'єктів регіону за звітний рік
(в одиницях кратності відповідних ГДК)

Місце спостереження за якістю води	Показники складу та властивостей								
	завислі речовини	БСК ₅	мінералізація	сульфати	хлориди	азот амонійний	нітрати	нафтопродукти	інші
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Контрольні створи водних об'єктів господарсько-побутового призначення									
р. Кальміус м. Маріуполь	-	1,11	3,67	2,16	3,02	0,17	0,05	0,65	-
р. Кальчик Старокримське водосховище	-	1,03	2,91	2,72	0,52	0,11	0,03	0,58	-
р. Кальчик м. Маріуполь	-	1,16	3,14	2,54	1,2	0,71	0,03	0,58	-
Контрольні створи водних об'єктів рибогосподарського призначення:									
р. Сіверський Донець (Райгородська гребля)	-	1,78	-	2,86	0,25	0,81	0,19	-	Залізо – 1,04
р. Сіверський Донець (с.Дробівка)	-	1,89	-	3,95	0,6	1,18	0,25	0,81	Залізо – 1,57
р. Казенний	-	2,20	-	6,89	1,44	2,07	0,37	2,33	Залізо –

Торець (с.Райгородок)									1,83
р. Кривий Торець (Карлівська гребля)	-	2,16	-	7,67	1,02	3,13	0,44	2,42	Залізо – 2,05

4.3.2. Гідробіологічна оцінка якості вод та стан гідробіоценозів

Сіверсько-Донецьким БУВР гідробіологічні дослідження (чисельність фітопланктону та вміст біомаси) в басейні річки Сіверський Донець на території Донецької області проводились у 6 створах (2 створи по руслу на ділянці від 573 до 522 км; 4 створи в суббасейнах річок Казенний Торець та Бахмутка). Дослідження проводяться з метою забезпечення контролю розвитку змін стану вод за гідробіологічними показниками, зокрема в період літньої межени, а також у разі здійснення попусків по системі каналу Дніпро-Донбас в р. Сіверський Донець для підтримання водності в маловодні періоди в рамках водообміну у Краснопавлівському водосховищі.

Загальна чисельність фітопланктону та вміст біомаси на досліджених ділянках коливались в межах нормативів, а саме:

- по руслу р. Сіверський Донець на території області фітопланктон варіював від 99 до 3025 клітин в см³, при нормі 100 000; біомаса водоростей варіювала в межах від 0,026 до 1,823, при нормі 10 мг/дм³.

- по основних суббасейнах чисельність фітопланктону та вміст біомаси водоростей варіювали: р. Казенний Торець – фітопланктон від 1265 до 83820 клітин в см³, біомаса від 0,845 до 9,724 мг/дм³; р. Бахмутка – фітопланктон від 1397 до 17 996 клітин в см³; біомаса від 1,099 до 8,385 мг/дм³.

Видовий склад та інтенсивність розвитку фітопланктону визначались ландшафтними і морфометричними особливостями водойм, залежали від факторів навколишнього середовища, фізичного і хімічного режимів водойми.

Крім того, існує сезонна динаміка видового, а також кількісного стану фітопланктону. Так, у пізньо-осінній та зимовий періоди домінували діатомові водорості (Bacillariophyta). Поступово, у зв'язку зі зміною світлового, температурного режиму повітря та води змінювались види домінуючих водоростей. На початку літа спостерігалось зростання зелених водоростей. У червні провідна роль у формуванні кількісних показників фітопланктону поділялась між зеленими (Chlorophyta) та діатомовими водоростями (Bacillariophyta). З ростом температури повітря та води, стали домінувати синьо-зелені водорості (Cyanophyta). Наприкінці літа та з приходом осені, зі зниженням температури повітря і води, знову домінували зелені водорості (Chlorophyta).

Взагалі, найбільш різноманітно були представлені зелені водорості (Chlorophyta) – до 24 видів, серед яких за кількістю видів домінував клас протококових водоростей Protococcophyceae. Видами, що найчастіше зустрічаються, є Chlamidomonas sp., Phacotus lenticularis та Coelastrum sphaericum.

Менш різноманітно були представлені діатомові (Bacillariophyta) – до 10 видів та синьо-зелені водорості (Cyanophyta) – 9 видів. Серед синьо-зелених водоростей (Cyanophyta) видами, що найчастіше зустрічаються, є *Aphanizomenon flos-aquae*, *Anabaena flos-aquae*, *Microcystis aeruginosa*.

Інші відділи представлені значно меншою кількістю видів: евгленові (Euglenophyta) – 3, жовто-зелені (Xanthophyta) – 2 та пірофітові (Pyrrophyta) – 1.

Такий розподіл у спектрі водоростей свідчить про значне промислове та господарське навантаження водойм (р. Казенний Торець і р.Бахмутка).

4.3.3. Мікробіологічна оцінка якості вод з огляду на епідемічну ситуацію

За даними Головного управління державної санітарно-епідеміологічної служби у Донецькій області у 2014 році було відібрано 63 проби води водоймищ І категорії, з них відхилення виявлені у 1 пробі, досліджено 316 проб води водоймищ ІІ категорії, з них відхилення виявлені у 61 пробі, досліджена 161 проба води моря, відхилення виявлені у 11 пробах. Дані за 2015 рік відсутні.

4.3.4. Радіаційний стан поверхневих вод

Для визначення радіоактивних речовин було відібрано 4 проб води водоймищ І категорії, з них відхилення не виявлені у жодній пробі, досліджено 2 проб води водоймищ ІІ категорії, з них відхилення не виявлені у жодній пробі, досліджено 23 проби води моря, відхилення не виявлені у жодній пробі.

4.4. Якість питної води та її вплив на здоров'я населення

Якість питної води централізованого питного водопостачання за даними лабораторного контролю за 2014 рік виглядає так: питома вага проб з встановленими відхиленнями за бактеріологічними показниками по містах області становить 1,2% , по районах – 1,9%, питома вага проб з встановленими відхиленнями за санітарно-хімічними показниками по містах області – 9,3% по районам – 24,5%, по області – 15,2%. Дані за 2015 рік відсутні.

4.5. Екологічний стан Азовського моря

Азовське море є унікальним водним об'єктом із специфічним гідрологічним режимом, яке отримує, в силу багатьох обставин, багате мінеральне живлення. Воно має значне антропогенне навантаження внаслідок господарської діяльності промислових підприємств.

Згідно Положення про морські екологічні інспекції, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 04.11.2011 № 429 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 листопада 2011 р. за N 1348/20086, контроль за екологічним станом Азовського моря покладено на Державну Азовську морську екологічну інспекцію.

Оцінюючи екологічний стан басейну Азовського моря, слід відмітити високий рівень забруднення його прибережної смуги в порівнянні з віддаленими від берега моніторинговими точками. Екосистема Азовського моря схильна до значного впливу промислового виробництва, що призводить до погіршення його екологічного стану.

Значне забруднення в межах Донецької області до водних джерел вносять скиди підприємств металургійної галузі, зокрема ПАТ «ММК «Азовсталь» і ПАТ «ММК ім. Ілліча».

Скид зворотних вод від ПАТ «ММК «Азовсталь» в Азовське море здійснюється по десяти випусках, дев'ять з них - теплообмінні води, випуск №9. Механічна очистка зворотних вод після випуску № 9 відбувається в шламонакопичувачі. Водовідведення у р. Кальміус здійснюється з трьох водовипусків. За 2015 рік перевищення зафіксоване лише по випуску № 9: по нафтопродуктам (до 1,1 разів), залізу загальному (до 3 разів), сухому залишку (до 1,1 разів). У контрольному створі (250 м від ПАТ «ММК «Азовсталь») стан морської води не відповідає нормам для рибогосподарського призначення по наступним показникам: нафтопродуктам (4,6 ГДК), залізу загальному (12,9 ГДК), нітратам (18 ГДК), азоту амонійному (4,3 ГДК).

ПАТ «ММК ім Ілліча» здійснював скид зворотних вод у 2015 р. через чотири водовипусків в річки Кальчик і Кальміус (скид через водовипуск № 5 у 2014 р. припинений). Перевищення затверджених допустимих концентрацій фіксується на скиді №1, а саме по азоту амонійному (до 1,1 разів), хлоридам (до 1,3 разів), сульфатам (до 1,8 разів), сухому залишку (до 1,6 разів), залізу загальному (до 2,2 разів), завислим речовинам (до 1,4 разів), ХСК (до 2,8 разів).

На скиді № 2 протягом 2015 році виявлені перевищення по хлоридам (до 1,4 разів), сульфатам (до 1,3 разів), сухому залишку (до 1,5 разів), по завислим речовинам (до 1,9 разів), залізу загальному (до 2,2 разів). На скиді №3 за даними інструментально-лабораторного контролю встановлені перевищення по завислим речовинам (до 2,3 разів), сульфатам (до 1,3 разів), залізу загальному (до 1,3 разів), сухому залишку (до 1,3 разів), ХСК (до 1,5 разів).

В контрольних створах після водовипусків підприємства якості поверхневих вод р. Кальчик, р. Кальміус не відповідає встановленим нормативам для водойм комунально-побутового призначення по хлоридам (до 1,4 ГДК), сульфатам (до 3,2 ГДК), сухому залишку (до 3,2 ГДК).

На території ДП «Маріупольський морський торговельний порт» відведення зливових стоків з виробничої території здійснюється через 11 водовипусків, обладнаних механічними очисними спорудами. За 2015 рік відмічались перевищення по залізу загальному (до 2,2 разів), сульфатам (до 1,4 разів). На скидах № 3 та № 7 встановлено перевищення вмісту нітратів в 3,9 та 1,7 разів, це зумовлено характером ґрунтових вод, які відводяться разом з зливовими стоками через водовипуски № 3, № 7.

4.6. Заходи щодо покращення стану водних об'єктів

Відповідно до Програми економічного та соціального розвитку Донецької області в 2015 році було профінансовано 16 заходів на загальну суму 17 479,76 тис. грн, у тому числі за рахунок обласного фонду охорони навколишнього природного середовища – 16 623,1 тис. грн, фондів охорони навколишнього природного середовища міст та районів – 368,0 тис. грн

Серед заходів є такі як реконструкція міських очисних споруд каналізації м. Костянтинівка, будівництво каналізаційно-насосної станції “Зелений Клин”, м. Красний Лиман, реконструкція самопливного каналізаційного колектору по вул. Полярна в м. Слов'янськ.

5. ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО ТА ЛАНДШАФТНОГО РІЗНОМАНІТТЯ, РОЗВИТОК ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ТА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ

5.1. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, формування національної екологічної мережі

5.1.1. Загальна характеристика

Враховуючи суспільно-політичну ситуацію, що склалась на території Донецької області, протягом 2015 року природоохоронними та науково-дослідними установами та організаціями основна увага приділялась охороні природних комплексів та об'єктів, зокрема, на природно-заповідних територіях.

Окремі дослідження в рамках вивчення стану біологічного та ландшафтного різноманіття, передбачених програмою Літопису природи, здійснювались науковими підрозділами Українського степового природного заповідника, національних природних парків «Меотида» та «Святі Гори».

5.1.2. Вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біологічне та ландшафтне різноманіття

З метою зменшення впливу антропогенних чинників на навколишнє природне середовище в Донецькій області створено 117 об'єктів природно-заповідного фонду. На території області, яка контролюється українською владою, функціонують 5 установ природно-заповідного фонду, для управління якими створені спеціальні адміністрації.

Внаслідок проведення бойових дій виявлені пошкодження природних комплексів та об'єктів природно-заповідних територій, в тому числі пожежі в ботанічних заказниках в Артемівському районі, порубка дерев, прокладка ґрунтових шляхів військовою технікою та риття оборонних ровів на територіях національних природних парків «Меотида», «Святі Гори» та регіонального ландшафтного парку «Клебан-Бик».

5.1.3. Заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття

Пріоритетними напрямками природоохоронної діяльності в сфері збереження біологічного та ландшафтного різноманіття протягом 2015 року були охорона рослинного та тваринного світу.

Службами охорони національних природних та регіональних ландшафтних парків здійснювались постійна охорона заповідних територій, проведення профілактичних бесід з місцевим населенням, біотехнічні та природоохоронні заходи в місцях мешкання та скупчення диких, в тому числі мисливських тварин.

5.1.4. Формування національної екомережі

У відповідності до Програми економічного і соціального розвитку Донецької області землевпорядними організаціями області щорічно виконується природоохоронний захід «Розроблення та впровадження регіональної програми та схеми розвитку екологічної мережі».

У 2014-2015 роках виконання заходу з розроблення та впровадження регіональної програми та схеми розвитку екологічної мережі було передбачено розділом «Охорона навколишнього природного середовища» Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2014 рік та основних напрямків розвитку на 2015-2016 роки, затверджених рішенням Донецької обласної ради від 24.04.2014 № 6/30-708. Але фінансування та виконання даного заходу протягом цих років не здійснювалось.

Таблиця 5.1.

Складові структурних елементів екологічної мережі

	Одиниця адміністративно-територіального устрою	Загальна площа, тис. га	Загальна площа екомережі, тис. га	Складові елементи екомережі, тис. га											
				Об'єкти ПЗФ	Водно-болотні-угіддя	Відкриті заболочені землі	Водоохоронні зони, внесені в натуру	Землі водного фонду	Ліси та інші ліси вкриті площі	Курортні та лікувально-оздоровчі території	Рекреаційні території	Землі під консервацією	Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним	Пасовища, сіножаті	Радіоактивно забруднені землі, що не використовуються в господарстві
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Донецька область	2651,7	-	146,8	42,5	10,0	135,2	11,6	204,1	1,0	3,5	3,1	100,4	329,7	-

Таблиця 5.2

*Площі земельних угідь – складових національної екомережі за роками,
тис.га*

<i>Категорії землекористування</i>	2011	2012	2013	2014	2015
Землі природоохоронного призначення	85,4	85,4	86,6	86,6	86,6
Сіножаті та пасовища	330,2	330,2	329,8	329,9	329,8
Землі водного господарства (рибні ставки)	18,9	18,9	18,8	18,8	18,8
Землі водного фонду	42,3	42,3	42,4	42,4	42,5
у т.ч. площа рибних ставків	18,9	18,9	18,8	18,8	18,8
Землі оздоровчого призначення	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Землі рекреаційного призначення	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
Землі історико-культурного призначення	3,1	3,1	3,1	3,1	3,2
Ліси	203,9	204,0	204,0	204,0	204,1

5.1.5 Біобезпека та поводження з генетично модифікованими організмами

Заходи з біобезпеки та поводження з генетично модифікованими організмами виконувались на території Донецької області відповідно до вимог чинного законодавства, в той же час проблема генетично модифікованих організмів на території регіону не є пріоритетною, у зв'язку з чим спеціальних заходів та досліджень з цього питання протягом року департаментом не виконувались.

5.2. Охорона, використання та відтворення рослинного світу

5.2.1 Загальна характеристика рослинного світу

Рослинний світ Донецької області у зв'язку з її географічним розміщенням представлений, в першу чергу, степовими рослинними формаціями і частково лісостеповими та заплавними, та за багатством флори, різноманітністю і унікальністю видів дикорослих рослин не поступається іншим регіонам України, навіть таким, як Карпати і Крим. Але саме на південному сході України він зазнав найбільшої антропогенної трансформації внаслідок інтенсивного розвитку промисловості та сільського господарства, високого рівня урбанізації території. Тому збереження біорізноманітності флори є актуальною проблемою в регіоні.

Природні трав'яні екосистеми дуже змінилися внаслідок високого відсотку розорення території області та подекуди надмірного випасу худоби. Цілинні рештки природного степового травостою збережені у відносно невеликій кількості на територіях природно-заповідного фонду і окремими ділянками по

балках та крутосхилах, де менше відбувається господарське навантаження на флору.

Сучасний склад флори Донецької області – це 1930 видів судинних рослин, що відносяться до 653 родів, 136 родин, серед яких 93 ендемічних і субендемічних (рівень ендемізму флори області складає 15% (близько 250 видів)), є види з дуже вузькими і локальними ареалами – 11 приазовських і 10 донецьких ендеміків. Чимало рослин, що мають реліктову природу в регіоні, поширення яких є диз'юнктивним або пограничноареальним. Раритетну фракцію флори складають 369 видів судинних рослин, тобто близько 19% від загальної кількості, в тому числі 23 ймовірно зниклих в Донецькій області. Фіторізноманітність на території Донецької області нерівномірна: найбільше видове багатство на Донецькому кряжі (близько 1600 видів), найменше – у басейнах малих річок, що відносяться до системи Дніпра (близько 800 видів); на території донецького Північного Приазов'я зростають близько 1220 видів, а на територіях, прилеглих до основного русла Сіверського Донця – близько 1200 видів.

Серед раритетних видів флори Донецької області: 121 вид занесений до Червоної книги України; 31 вид занесений до Світового червоного списку; 48 видів – до Європейського червоного списку; 7 видів охороняються Бернською конвенцією, а 288 видів охороняються на регіональному рівні. 220 видів з раритетної фракції флори (58,7 % від їх загальної кількості) відомі у регіоні лише з 1-3 місцезнаходжень.

Адвентивна фракція флори Донецької області налічує 413 видів (12% флори регіону). Відмічено значне збільшення кількості адвентивних видів за останню чверть століття, але більшість адвентивних видів не представляють загрози рослинному покриву території регіону і не впливають суттєво на стан природних комплексів. Близько 20% адвентивних видів виявляють інвазійну активність.

Значним видовим різноманіттям характеризується рослинний світ національного природного парку «Святі Гори». Тут зосереджено більше третини фітоценотичного різноманіття рослинного покриву південного сходу України.

Понад 91% площі парку займає лісова рослинність. Серед лісової рослинності в межах НПП найбільш розповсюджені соснові ліси. Вони займають площу 16,5 тис. га, або 45% площі парку. Особливу цінність представляють унікальні крейдянні бори із сосною крейдяною – реліктом третинного періоду, занесеною в Червону книгу України і Червоний список МСОП. Два століття тому на сучасній території національного парку сосна крейдяна росла на великих площах крейдяних оголень по правому берегу Сіверського Дінця. Але на теперішній час скоротилися і площа насаджень, і кількість дерев. Сосни віком 100-150 років і більше зустрічаються лише зрідка. В підліску крейдяних борів ростуть скупія, шипшина, глід, а трав'яний покрив майже цілком формується із степових видів. Угруповання соснових лісів, дубово-соснових і березово-соснових лісів із скупією в підліску занесені в Зелену книгу України.

Дубові ліси займають 12,8 тис. га, або 35% загальної площі лісів парку, і зростають у різноманітних умовах рельєфу правобережжя та в заплаві. На

кількох ділянках заплави Сіверського Дінця збереглися старі ліси, де вік дерев дуба сягає 280-300 років.

Лучна рослинність займає 1,5% площі парку, болотна – 2,5%. На території НПП «Святі Гори» зростає 1160 видів судинних рослин, серед яких багато реліктових, ендемічних та вузькоареальних видів. За своїм складом і структурою флора парку відбиває головні риси регіональної флори.

На території НПП «Святі Гори» виявлено 89 видів ґрунтових водоростей, 69 – лишайників, 1052 види грибів.

Рослинний світ НПП «Меотида» нараховує 731 вид судинних рослин, які об'єднані в 324 роди, 84 родини і 4 відділи. Аборигенна фракція рослинного світу налічує 587 видів, що складає 80,3% від спонтанної флори НПП. Синантропну фракцію флори утворюють 227 видів, які складаються із апофітної (аборигенної) і адвентивної груп, до яких віднесено 83 (11,4%) і 144 (19,7%) видів відповідно.

Флора НПП «Меотида» включає значну кількість вузькоареальних таксонів (53 види), що вказує на своєрідність флори парку, 51 вид судинних рослин охороняються на регіональному рівні.

Рослинність парку представлена різнотравно-типчакково-ковиловими степами та їх петрофітним і геміпсамофітним (на косах) варіантами, луками, галофітними, літоральними, синантропними, прибережно - водними і водними угрупованнями. Значну площу у межах парку лісонасадження та захисні лісосмуги (близько 1000 га), а також сільськогосподарські угіддя з сегетальною рослинністю (до 800 га). Прибережно - водна та водна рослинність займають близько 700 га території парку, лучна і галофітна - близько 500 га, степова рослинність – близько 2400 га (в тому числі геміпсамофітних степів – близько 200 га, петрофітних - близько 1400 га), болотна – близько 700 га, літоральна – близько 400 га, рудеральна – близько 60 га.

Таблиця 5.3

Перелік видів судинних рослин, водоростей та грибів, яким загрожує небезпека

Назва виду	Кількість видів	Види, яким загрожує небезпека, од				
		2011	2012	2013	2014	2015
Судинні рослини	1930	373	373	373	373	373
Гриби	Інформація відсутня	2	2	2	2	2
Водорості	Інформація відсутня	3	3	3	3	3
Лишайники	50	12	12	12	12	12
Мохи	90	10	10	10	10	10
Разом:	2070	400	400	400	400	400

5.2.2. Охорона, використання та відтворення лісів

Загальна площа лісів Донецької області складає 204,1 тис. га. За лісокористувачами територія лісового фонду Донецької області розподілена наступним чином: Донецьке обласне управління лісового та мисливського господарства – 121,8 тис. га (59,63%), Служба автомобільних доріг – 1,2 тис. га (0,59%), Управління Донецької залізниці – 8,0 тис. га (3,9%), НПП «Святі Гори» -

11,9 тис. га (5,83%), «Комунальне підприємство «Вода Донбасу» - 2,2 тис. га (1,08%), землі запасу та інші – 51,1 тис. га (25,03%).

Станом на 01.01.2016 загальна площа земель лісогосподарських підприємств Донецького обласного управління лісового та мисливського господарства склала 121814,9 га, з них покрита лісом 97773,6 га.

Більш ніж 70% лісових масивів області мають штучне походження і посаджені, перш за все, на землях, що піддаються впливу водної та вітрової ерозії, а також в заплавах річок і навколо штучних водойм. Структуру цих лісів на 51% утворюють дубові і на 25% соснові насадження. В той же час в області збережені особливо цінні природні (байрачні, заплавні) ліси, типові для степової зони.

Лісистість області складає 7,15%, що майже в двічі нижче, ніж в середньому по Україні, і нижче оптимального рівня (12%).

Таблиця 5.4

Динаміка площі лісових ділянок лісового фонду та запасу деревостанів

Донецька область	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
Площа лісів, тис. га	204	204	204	204	204
Площа лісів, у % від загальної площі області	7,15	7,15	7,15	7,15	7,15

Ліси області віднесені до 1 категорії. Вони не мають промислового значення, виконують виключно природоохоронні та рекреаційні функції, підлягають особливій охороні, і тому рубки головного користування в них не проводяться.

Таблиця 5.5

Заготівля деревини під час проведення інших рубок та робіт, пов'язаних і непов'язаних з веденням лісового господарства

Рік	Загальна площа, га	Фактично зрубано, тис. м ³	Зрубано по господарствах					
			хвойні		твердолистяні		м'яколистяні	
			площа, га	фактично зрубано, тис. м ³	площа, га	фактично зрубано, тис. м ³	площа, га	фактично зрубано, тис. м ³
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Усього рубок, формування і оздоровлення лісів								
2011	3958	97,2	1709	42,0	1555	38,2	694	17,0
2012	4162,5	95,452	1849,4	41,896	1874,7	43,451	438,4	44,304
2013	4133,2	87,2	1925,1	38,4	2057,8	42,8	150,3	6,2
2014	1594	50,080	590,05	32,394	993,95	17,349	10	0,337
2015	1464,15	67,754	934,51	52,398	474,46	14,051	43,98	1,305

На території НПП «Святі Гори» відмічено 120 видів дерев, чагарників та напівчагарників. Крім аборигенних видів 48 видів - інтродукованих, з них 30 видів дерев і 18 – чагарників, які використовувались головним чином для озеленення населених пунктів та створення лісових культур. В місцевій дендрофлорі 27 видів дерев та 45 видів чагарників і напівчагарників.

У поточному році в парку були проведені санітарно-оздоровчі заходи пов'язані з веденням лісового господарства, на загальній площі 122,8 га з кубомасою 1705,9 м³, самовільних рубок зафіксовано 3 випадки, збитки надані державі становили 59602,5 гривен.

В цьому році посаджено близько 9 га культур сосни звичайної. Більше, ніж на 20 га, були виконані доповнення соснових насаджень.

Не підраховані збитки нанесені рубками дерев поряд і в військових частинах, розташованих в лісових насадженнях Слов'янського та Лиманського районах.

Таблиця 5.6

Лісовідновлення. Природне поновлення. Лісорозведення. Створення нових лісів. Захисне лісорозведення. Створення полезахисних лісових смуг

Рік	Міністерства, відомства, постійні лісокористувачі, власники лісів	Усього створено лісових насаджень, га										
		лісовідновлення, га			лісорозведення, га			створення захисних насаджень на землях, непридатних для сільського господарства, га	створення полезахисних лісових смуг, га	створення інших захисних насаджень, га	природне поновлення лісу, га	усього створено лісів
		у тому числі:		усього	у тому числі:		усього					
		посадка лісу	посів лісу		посадка лісу	посів лісу						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2011	Разом	190,7	-	190,7	1702,1	239,5	1941,6	-	-	-	110	2242,3
2012	Разом	97,9	149	246,9	733,3	16	749,3	-	-	-	155,05	1151,25
2013	Разом	147,85	23,9	171,75	661,6	67,6	729,2	-	-	0,3	128,3	0,3
2014	Разом	43	152,4	195,4	12,3	401,3	413,6	-	-	-	95,5	609
2015	Разом	182,3	21,9	204,2	22	-	22	3	-	19	106,0	332,2

Таблиця 5.7

Динаміка загибелі лісових культур

	Держкомлісгосп	Мінагрополітики*	Міноборони*	Мінприроди	Інші*	Усього
1	2	3	4	5	6	7
Усього за 2011 рік	438,1		-	2,8		440,9
Усього за 2012 рік	453		-	2,15		455,15
Усього за 2013 рік	384,3		-	1,4		385,7
Усього за 2014 рік	349,9		-	3,3		353,2
Усього за 2015 рік	165,4		-	0,45		165,85

Примітка. *- дані відсутні.

Таблиця 5.8
Динаміка лісових пожеж, хвороб та шкідників 2015 рік

№ п/п	Держлісгоспи	Виникло пожеж по держлісгоспу			Орієнтовані збитки, тис. грн.		Всихання насаджень	
		кількість	площа, лікв. (га)		прямі	побічні	загальна площа, га	причини всихання
			всього	в т.ч. верх.				
1	Амвросієвський							Грибкові
2	Великоанадольський	0	0	0	0	0	26,6	захворювання
3	Горлівський*							(трутовик)
4	Донецький*							стовбурові
5	Красноармійський	1	4,8			1,2	193,5	шкідники,
6	Краснолиманський	82	19,61			75,7	630	пожежі
7	Приазовський	4	0,063		5,6		47	минулих років
8	Слов'янський	2	1	0	0	0	222	
9	Тельманівський*							
10	Торезький*							
	Всього	89	25,473	0	5,6	76,9	1119,1	

Примітка. *- дані відсутні.

5.2.3 Стан використання природних недревних рослинних ресурсів

Внаслідок невизначеності промислових запасів збір та заготівля лікарських рослин як технічної сировини в порядку спеціального використання підприємствами та організаціями області не проводиться, в зв'язку з цим ліміти на їх спеціальне використання в 2015 році користувачами не встановлювались, заготівля їх не планувалась та не проводилась.

Таблиця 5.9
Використання лісових ресурсів за 2015 рік

№ з/п	Органи державної влади, постійні лісокористувачі, власники лісів,	гриби	ягоди	плоди	лікарські рослини	горіхи	сінокосятня	підстилка	очерет	тощо
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Держлісагентство									
1.1	Великоанадольський лісгосп									

1.2	Красноліманський лісгосп									
	Усього за Держлісагентство									
2	Мінагрополітики									
	Усього за Мінагрополітики									
3	Мінприроди (НПП «Святі Гори»)			2 т.			2 т.			
4	Міноборони									
5	Інші									

5.2.4. Охорона та відтворення видів рослин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів.

Серед раритетних видів флори Донецької області, 121 вид внесено до Червоної книги України, 31 – до Світового червоного списку, 48 видів – до Європейського червоного списку, 7 видів охороняються Бернською конвенцією, а 288 охороняються на регіональному рівні. 220 видів з раритетної фракції флори (58,7 % від їх загальної кількості) відомі у регіоні лише з 1-3 місцезнаходжень.

Більше 90% видів флори відмічалось на територіях і об'єктах природно-заповідного фонду різних категорій, 82 % - на територіях об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення.

На території НПП «Святі Гори» зростають 4 види вищих рослин, занесених до списку Бернської конвенції, 18 видів вищих рослин, занесених в різні категорії Європейського червоного списку та 142 види вищих рослин, занесених до регіонального червоного списку. Спеціальні заходи для охорони цих видів не розроблялися, вони охороняються на території НПП у комплексі як частина природи.

До складу рослинного світу НПП «Меотида» входять 33 види, занесені до Червоної книги України, 11 – до Червоної книги МСОП, 20 – до Європейського Червоного списку (1991), 2 – до Додатку I Бернської конвенції. Разом – 52 види.

Таблиця 5.10

Охорона, невиснажливе використання та відтворення дикорослих рослин та грибів

Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, екз.	Усього рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, од.	Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, відтворено на територіях та об'єктах ПЗФ, назва (українська, латинська), екз./ га	Кількість популяцій видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, які зникли, назва (українська, латинська), од.
1	2	3	4
142	30	_*	_*

*- інформація за 2015 рік відсутня

5.2.5. Адвентивні види рослин

Адвентивна фракція флори Донецької області налічує 413 видів (12% флори регіону). Відмічено значне збільшення кількості адвентивних видів за останню чверть століття. Більшість адвентивних видів не представляють загрози рослинному покриву території регіону і не впливають суттєво на стан природних комплексів. Такі види ростуть невеликими популяціями у антропогенних екотопах. Деякі періодично заносяться та зникають внаслідок низької екологічної пристосованості до місцевого клімату (на теперішній час 33 види

вважаються ймовірно зниклими). Але є ряд видів, що дуже впливають на екосистеми Донбасу внаслідок масового розмноження та освоєння різних місцезростань, у тому числі проникаючі до природних непорушених та малопорушених рослинних угруповань. Близько 20% адвентивних видів виявляють інвазійну активність.

Таблиця 5.11

Співвідношення географо-генетичних груп адвентивних видів флори

Географо-генетичні групи антропофітів	Число антропофітів	% від всіх антропофітів	Число ксенофітів	% від всіх ксенофітів
Європейська	32	7,8	15	16,7
Південноєвропейсько-азіатська	157	38,0	18	20,0
Східноєвропейсько-азіатська	155	37,5	17	18,9
Азіатська	13	3,1	9	10,0
Американська	34	8,2	25	27,8
Африканська	0	0	0	0
Невизначеного походження	22	5,4	6	6,6
Загальна кількість	413	100	90	100

Адвентивні види рослин флори Донецької області, які проявляють тенденцію до експансії, такі:

- сімейство макові (мак сумнівний, щетинистий, пухленький);
- сімейство руткові (рутка лікарська, дрібноквітка, Шлейхера, Вайланта);
- сімейство ночесвітні (оксибафус ночесвітний);
- сімейство гвоздиків (лещиця Павла);
- сімейство щирицеві (щириця біла, лободовидна, лободова, хвостата, відігнута, Палмера, волосиста, Пауела, загнута, брудна, колюча, целозія гребінчаста);
- сімейство лободові (лобода запашна);
- сімейство капустяні (хрінниця густоцвіта, сухоребрик Ірію);
- сімейство кропивові (кропива жалка);
- сімейство товстолисті (скельноочиток відхилений);
- сімейство онагрові (енотера хрестоцвіта, обманлива, Глазіу, Гельшера, червоностеблова, верболиста, козлятник лікарський, чина бульбиста);
- сімейство квасеницеві (жовтоквасениця рожева, пряма);
- сімейство виноградні (дикий виноград п'ятилисточковий);
- сімейство жимолостеві (жимолость татарська);
- сімейство айстрові (амброзія полинолиста, багаторічна, трироздільна; полин Турнефорта; череда облиствлена; коніза канадська; чорнощир звичайний; галінсога дрібноцвіта, кропиволиста; гринделія розчепірена; соняшник бульбистий; жовтозілля клейке; золотушник канадський, запізнений; нетреба ельбінська, західна, борозниста, звичайна; вербезіна енцелієвидна);
- сімейство пасльонові (дурман метелеподібний, фіолетовий);
- сімейство огірочникові (липучка шорстка);
- сімейство ранникові (вероніка тьмяна, персидська);
- сімейство глухокропивні (м'яточник чорний; жабрій ладанний);

- сімейство тонконогові (нерівноквітник неплідний, покрівельний; метлюг звичайний; бромус польовий, мінливий, житній, розчепірений; ценхрус довгоколючковий; пальчатка єгипетська, кровоспиняюча, кров'яна; плоскуха звичайна, дрібноколюча, рисовидна; пажитниця багатоквіткова, багаторічна; мишій сизий, Фабера, кільчастий, зелений);
- сімейство жабурникові (елодея канадська).

5.2.6. Охорона, використання та відтворення зелених насаджень

Програмами економічного і соціального розвитку міст та районів області на 2015 рік планувались та виконувались заходи з озеленення населених пунктів, в тому числі реконструкція об'єктів зеленого будівництва, озеленення територій, проведення інвентаризації зелених насаджень.

Таблиця 5.12
Озеленення населених пунктів, га

Заходи	2011	2012	2013*	2014*	2015
Створення нових зелених насаджень	15,4	110,3			12,796
Проведено ландшафтну реконструкцію насаджень	95,192	9,0			65,772
Проведено догляд за насадженнями	5887,62	2431			642

* - узагальнені дані відсутні

5.2.7. Використання та відтворення природних рослинних ресурсів на території природно-заповідного фонду

Використання природних рослинних ресурсів на території природно-заповідного фонду здійснювалось лише в порядку загального використання без вилучення з природного середовища. Спеціальні заходи з відтворення природних рослинних ресурсів на територіях природно-заповідного фонду не виконувались, відтворення здійснювалося природним шляхом.

5.3. Охорона, використання та відтворення тваринного світу

5.3.1. Загальна характеристика тваринного світу

Видовий склад фауни Донецької області нараховує понад 25 тисяч видів тварин різноманітних систематичних груп, з яких більше 24 тисяч видів представлені безхребетними тваринами (моллюсками, комахами, багатоніжками, павукоподібними, ракоподібними, черв'яками та іншими). Хребетні тварини представлені рибами та круглоротими, амфібіями - 9 видів, рептиліями - 12 видів. На території області постійно перебуває та відмічається на прольотах, зальотах, зимівлі та міграціях понад 300 видів птахів, майже 50 видів ссавців.

Фауна хребетних НПП "Святі Гори" представлена 344 видами: 59 видів ссавців, 223 види птахів, 10 видів плазунів, 9 видів земноводних, 41 вид риб та 1 вид круглоротих.

У складі фауністичних комплексів хребетних представлено 65 рідкісних видів, серед яких 10 видів занесені до Європейського Червоного списку, 61 вид (круглороті – 1 вид, кісткові риби – 4, плазуни – 4, птахи – 31, ссавці – 21) – до Червоної книги України. Це свідчить про високу фауністичну репрезентативність території НПП «Святі Гори» для збереження раритетного біорізноманіття.

5.3.2. Стан і ведення мисливського та рибного господарства.

Основними видами спеціального використання об'єктів тваринного світу на території Донецької області залишаються полювання в межах закріплених мисливських угідь та рибальство.

Мисливське господарство.

Рішеннями Донецької обласної ради мисливські угіддя Донецької області закріплені за 35 користувачами, з яких 15 - МРГ у складі Українського товариства мисливців та рибалок, 3 - державні підприємства Донецького обласного управління лісового та мисливського господарства та 8 - інших організацій.

Станом на 01.01.2016 р. площа наданих у користування мисливських угідь області складає 1,345 млн. га земель, які відповідно до ст. 15 Закону України «Про тваринний світ», надані у користування мисливсько-рибальським господарствам (МРГ) та державним підприємствам Донецького обласного управління лісового та мисливського господарства.

Охорона мисливських угідь і тварин здійснюється штатними працівниками єгерської служби користувачів.

У 2015 році у зв'язку з проведенням АТО полювання на території Донецької області не проводилось.

Таблиця 5.13

Динаміка чисельності основних видів мисливських тварин (голів)

Види мисливських тварин	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
1	2	3	4	5	6
Лось	27	27	38	-	20
Кабан	2057	2129	1972	37 НПП «Святі Гори»	1142
Олень благородний	87	47	48		20
Олень плямистий	75	70	94		41
Козуля	3053	3090	3419	98 НПП «Святі Гори»	2166
Засць-русак	122169	114913	112509	36 НПП «Святі Гори»	68046
Ондатра	1624	1644	1592		1199
Бобер	488	500	338		208
Байбак	7356	8307	9768		12262
Лисиця червона	4257	4335	4494	49 НПП «Святі Гори»	2943
Вовк	376	417	451	2 НПП «Святі Гори»	243
Єнотовидний собака	683	638	647	15 НПП «Святі Гори»	520
Норка вільна	149	78	195		110
Борсук	821	715	856	14 НПП «Святі	382

Види мисливських тварин	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
1	2	3	4	5	6
				Гори»	
Видра	121	142	131	4 НПП «Святі Гори»	78
Куниця	934	872	1030	24 НПП «Святі Гори»	522
Сіра куріпка	106964	109570	105943		59019
Фазан	67895	70872	74260		31982
Перепілка	132320	158561	175903		78951
Дикі голуби	115086	-	130092	50 НПП «Святі Гори»	40
Гуси	1358	1206	1069		2715
Качки	-	84491	111712	40 НПП «Святі Гори»	63612
Лебеді	518	467	482		319
Лиска	78840	63765	77670		37957
Кулики	-	-	36447	20 НПП «Святі Гори»	20123

Рибне господарство.

Обсяги вилову ВЖР користувачами, які працюють в Режимі СТГ у 2015 році склали 762,260 т при плані 3646,452 т.

*Таблиця 5.14
Динаміка вилову риби*

Рік	Площа водних об'єктів	Затверджений ліміт вилов, (т)	Фактичний вилов
2014		3346,14	997,1
2015	16018,18 9983,53*	3646,452 1562,432*	762,260

* водні об'єкти, розташовані на підконтрольній території України

Основними об'єктами промислового рибальства в прісноводних водоймах області є білий амур, білий і строкатий товстолобик, в меншій кількості короп, лящ і карась. У морській зоні – пеленгас, азовська та чорноморська хамса, тюлька, бичок азовський.

5.3.3. Охорона та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підлягають під дію міжнародних договорів.

Згідно з даними фахівців Донецького національного університету 136 видів тварин (з них 112 видів - хребетні), які перебувають на території області занесені до Червоної книги України. Понад 190 видів є рідкісними, зникаючими, ендемічними, реліктовими і мають особливу наукову, природоохоронну та іншу цінність.

658 видів фауни занесені до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES); 846 видів занесені до додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни і

природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції); 338 видів занесений до додатків Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннської конвенції, CMS); 289 видів охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA); 137 видів охороняються відповідно до Угоди про збереження кажанів в Європі (EUROBATS).

Таблиця 5.15

*Кількість видів фауни, яким загрожує небезпека**

Назва виду	Кількість видів	Види, яким загрожує небезпека				
		2011	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6	7
-	-	181	181	181	181	181

* - кількість видів занесених до проекту Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області

5.3.4. Інвазивні види тварин.

Інформація за період 2015 року відсутня.

5.3.5. Заходи щодо збереження тваринного світу

З метою охорони та раціонального використання тваринного світу, в тому числі рідкісних на території області та занесених до Червоної книги України видів тварин, протягом 2015 року вживались заходи щодо координації діяльності підприємств, установ та організацій в цій сфері, в тому числі з метою виконання вимог Закону України «Про тваринний світ» та забезпечення додаткових підстав для збереження ділянок з природним рослинним покривом, в т.ч. степів.

Важливим антропогенним чинником, який негативно впливає на тваринний світ, є браконьєрство. Боротьба з браконьєрством входить до повноважень та обов'язків єгерського складу мисливсько-рибальських господарств, працівників служби охорони природно-заповідного фонду. Даними посадовцями систематично здійснюються рейди по боротьбі з браконьєрством. За фактами порушень правил полювання складаються протоколи про адміністративні порушення, порушники притягуються до відповідальності. З метою попередження порушень правил полювання, а в останні роки – і встановленої заборони на мисливство в угіддях парку, здійснюються наступні профілактичні заходи: встановлюються стовпи з аншлагами, проводяться профілактичні бесіди з місцевими жителями, школярами, відпочиваючими. В період розмноження тварин та пожежонебезпечний період частина лісових доріг, особливо, в'їзди до лісових масивів з доріг загального користування перекриваються шлагбаумами або переорюється.

5.4. Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні

Таблиця 5.16

Кількість природоохоронних об'єктів, за роками

Категорія об'єкту ПЗФ	Кількість			
	1995	2000	2005	2015
Біосферні заповідники	-	-	-	-
Природні заповідники	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 4 відділення
Національні природні парки	-	1	1	2
Регіональні ландшафтні парки	-	4	6	6
Заказники	43	47	50	52
Заповідні урочища	9	13	13	12
Пам'ятки природи	37	38	36	40
Ботанічні сади	1	1	1	1
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	1	1	1	3

Таблиця 5.17

Структура та динаміка природоохоронних об'єктів за роками (загальнодержавного та місцевого значення)

Категорія об'єкту ПЗФ	Кількість				Площа, тис. га				Площа території суворої заповідності (тис. га)			
	1995	2000	2005	2015	1995	2000	2005	2015	1995	2000	2005	2015
Біосферні заповідники	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Природні заповідники	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 4 відділення	2,4536	2,4536	2,4536	3,0332	2,4536	2,4536	2,4536	3,0332
Національні природні парки	-	1	1	2	-	40,589	40,589	61,3264531	-	-	2,648	2,648
Регіональні ландшафтні парки	-	4	6	6	-	20,1181	24,58853	28,92731	-	-	0,06	0,06
Заказники	43	47	50	52	14,9827	11,055	14,81702	14,62732	-	-	-	-
Заповідні урочища	9	13	13	12	0,6767	0,8037	0,8037	0,8007	-	-	-	-
Пам'ятки природи	37	38	36	40	0,55313	0,46019	0,54829	0,70534	-	-	-	-
Ботанічні сади	1	1	1	1	0,262	0,262	0,203	0,203	-	-	-	-
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	1	1	1	3	0,0015	0,0015	0,0015	0,0030	-	-	-	-

Таблиця 5.18

Структура природно-заповідного фонду області станом на 01.01.2016 року

Категорії об'єктів ПЗФ	Об'єкти ПЗФ									% площі окремих категорій до загальної площі ПЗФ
	Загальнодержавного значення			Місцевого значення			Разом			
	кіль-кість, од.	площа, га		кіль-кість, од.	площа, га		кіль-кість, од.	площа, га		
		усього	у тому числі надана в постійне користування		усього	у тому числі надана в постійне користування		усього	у тому числі надана в постійне користування	
Природні заповідники	1	3033,2	2453,6	-	-	-	1	3033,2	2453,6	2,76
Біосферні заповідники	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Національні природні парки	2	61326,4531	11878	-	-	-	2	61326,4531	11878	55,92
Регіональні ландшафтні парки	-	-	-	6	28927,31 (4893,62)	-	6	28927,31 (4893,62)	-	26,38
Заказники, усього	7	4628,6 (1372,6)	-	45	9998,72 (1138,2)	-	52	14627,32 (2510,8)	-	13,33
у тому числі:										
ландшафтні	1	616(416)	-	11	2999,89	-	12	3615,89 (416)	-	3,29
лісові	2	2956	-	6	4352(590)	-	8	7308 (590)	-	6,66
ботанічні	-	-	-	21	2075,22	-	21	2075,22	-	1,89
загальнозоологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
орнітологічні	3	(956,6)	-	2	(548,2)	-	5	(1504,8)	-	1,37
ентомологічні	-	-	-	5	23,4	-	5	23,4	-	0,021
іхтіологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
гідрологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
загальногеологічні	1	100	-	-	-	-	1	100	-	0,09
палеонтологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
карстово-спелеологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пам'ятки природи, усього	10	236 (156)	-	30	469,34(10)	-	40	705,34 (166)	-	0,64
у тому числі:										
комплексні	-	-	-	2	10,2(5)	-	2	10,2(5)	-	0,009
ботанічні	3	45(18)	-	10	414,36	-	13	459,36(18)	-	0,42
зоологічні	-	-	-	1	(5)	-	1	(5)	-	0,003
гідрологічні	2	(62)	-	7	9,22	-	9	71,22(62)	-	0,06
геологічні	5	35(76)	-	10	30,56	-	15	65,56(76)	-	0,06
Заповідні урочища	-	-	-	12	800,7	-	12	800,7	-	0,73
Ботанічні сади	1	203	203	-	-	-	1	203	203	0,18
Дендрологічні парки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	-	-	-	3	30,0	-	3	30,0	-	0,027
Зоологічні парки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	21	69427,2531 (1528,6)	14534,6	96	40226,07 (6041,82)	-	117	109653,32	14534,6	100,00

Примітка. З метою уникнення подвійного обліку площі заказників, пам'яток природи та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, що увійшли до складу установ природно-заповідного фонду, не враховані. До відома їх загальна площа вказана в дужках.

5.4.1. Стан і перспективи розвитку природно-заповідного фонду

Природно-заповідний фонд (далі - ПЗФ) Донецької області станом на 01.01.2016 має у своєму складі 117 територій та об'єктів загальною площею 109,6 тис. га (фактична площа – 92,3 тис. га), з них загальнодержавного значення – 21 од. площею 69,4 тис. га, місцевого значення – 96 од. площею 40,2 тис. га. Відношення площі ПЗФ до площі Донецької області («показник заповідності») становить 3,5%.

У 2015 році частина об'єктів ПЗФ продовжує залишатись на території області, яка тимчасово не контролюється українською владою, в тому числі Донецький ботанічний сад (м. Донецьк), РЛП «Донецький кряж» (Амвросіївський та Шахтарський райони), «Зуївський» (м. Харцизьк) та окремі ділянки Українського степового природного заповідника (відділення «Хомутовський степ» (Новоазовський район), «Кальміуське» (Тельманівський район)), НПП «Меотида» та РЛП «Меотида» (Новоазовський район).

У порівнянні з 2014 роком площа ПЗФ області залишилась без змін. Сьогоденним чинником, який уповільнює, в деяких випадках унеможливорює процес погодження матеріалів щодо створення та розширення територій об'єктів природно-заповідного фонду, є проведення бойових дій та втрата контролю на частині території Донецької області. В той же час головними чинниками, що уповільнюють або унеможливають даний процес, залишаються: розпаювання більшої частини запропонованих земель та надання цих земель у приватну власність великій кількості власників; відмова у погодженні місцевими органами виконавчої влади пропозицій щодо заповідання природних ділянок без надання будь-яких альтернативних варіантів для збереження загальної площі земель, перспективних для заповідання.

Станом на 01.01.2016 на території Донецької області встановлені в натурі (на місцевості) межі 101 території та об'єкту природно-заповідного фонду на площі 71,6 тис. га, з них 12 – загальнодержавного та 89 місцевого значення на площі 46,7 тис. га та 24,8 тис. га відповідно.

З метою підвищення заповідності Донецької області, у відповідності до розпорядження голови облдержадміністрації від 24.10.2013 № 851 «Про збільшення площі природно-заповідного фонду в Донецькій області в період до 2015 року» опрацьовувались пропозиції щодо збільшення площі природно-заповідного фонду Донецької області. Протягом IV кварталу 2015 року погоджені Артемівською райдержадміністрацією пропозиції щодо оголошення 2-х нових ботанічних заказників місцевого значення загальною площею 147,2 га на території Артемівського району: «Ділянка Різніківська», «Урочище Орлове», та зміни меж (збільшення площі на 248,04 га) ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Ступки-Голубовські». Розроблені проекти створення цих об'єктів природно-заповідного фонду. Проводилась робота по підготовці проекту розпорядження голови обласної державної адміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації «Про подальше збільшення площі природно-заповідного фонду в Донецькій області».

5.4.2 Водно-болотні угіддя міжнародного значення

На території Донецької області яка контролюється українською владою, знаходиться 1 водно-болотне угіддя міжнародного значення «Затока Білосарайська та коса Білосарайська». Територія цього угіддя включена до складу території національного природного парку «Меотида».

Таблиця 5.19

Водно-болотні угіддя міжнародного значення за роками

№ з/п	Назва ВБУ	2013	2014	2015
1	«Затока Крива та коса Крива»	1400 га	1400 га	1400 га
2	«Затока Білосарайська та коса Білосарайська»	2000 га	2000 га	2000 га

Співробітниками національного природного парку «Меотида» спільно з фахівцями науко-дослідних установ протягом 2015 року в межах водно-болотного угіддя «Затока Білосарайська та коса Білосарайська» проводилась науково-дослідна робота спрямована на дослідження таксономічних, популяційних, екологічних аспектів колоніальних поселень гідрофільних птахів.

5.4.3 Біосферні резервати та Всесвітня природна спадщина

Біосферні резервати та об'єкти, віднесені до Всесвітньої природної спадщини, на території Донецької області відсутні.

На виконання Плану заходів щодо реалізації Програми міжрегіонального та прикордонного співробітництва України та Російської Федерації на 2011-2016 роки українською стороною ініціювалось питання про створення міждержавної природоохоронної території на базі НПП «Меотида» та РЛП «Меотида». Але оскільки частина територій НПП «Меотида», РЛП «Меотида» та перспективних для включення до біосферного резервату ділянок, які розташовані в Новоазовському районі, опинились на території, яка в даний час тимчасово не контролюється українською владою та в зоні проведення активних бойових дій, виконання заходів щодо створення в Донецькій області спільних з Російською Федерацією міждержавних природоохоронних територій призупинено до повернення під контроль української влади вищезазначених територій.

5.4.4 Формування української частини Смарагдової мережі Європи

На території Донецької області знаходяться п'ять об'єктів, що відповідають критеріям та вимогам Смарагдової мережі Європи:

- Український степовий природний заповідник,
- національний природний парк «Святі Гори»,
- регіональний ландшафтний парк «Донецький кряж»*,
- регіональний ландшафтний парк «Клебан-Бик»,
- національний природний парк «Меотида».

* - парк розташований на території тимчасово не підконтрольній українській владі.

Всі ці об'єкти включені українською стороною до рекомендованого переліку конвенції.

5.5 Стан рекреаційних ресурсів та розвиток курортних зон

Загальна площа, яку займають санаторно-курортні та оздоровчі заклади області, складає більше 1 тис. га, більше половини з них розташовані уздовж Азовського узбережжя, 30% - у Краснолиманській і Слов'янській курортних зонах.

Регіональними центрами пріоритетного розвитку туристично-курортної галузі визначені:

- північний центр «Святогір'я» – мм. Слов'янськ, Артемівськ, Святогірськ, Соледар, Красний Лиман, Слов'янський район;

- південний центр «Азов'я» – п'ять зон відпочинку на Азовському узбережжі: Маріупольська, Мелекинська, Новоазовська, Урзуфська та Ялтинська.

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1996 № 1576 (зі змінами) «Про затвердження населених пунктів, віднесених до курортних» на території Донецької області 5 населених пунктів віднесені до курортних, а саме: міста Слов'янськ, Святогірськ, Новоазовськ, селища Седове, Ялта, села Мелекине та Урзуф.

Ялта, Мелекине та Урзуф – приморські кліматичні курорти, розташовані в межах Першотравневого району Донецької області на узбережжі Азовського моря. Ці курорти характеризуються унікальним мікрокліматом – морське повітря насичене іонами бромю і йоду, які досить ефективні при лікуванні захворювань нервової та бронхо-легеневої систем.

На території с. Мелекине працюють 90 оздоровчих закладів (пансіонати, бази відпочинку) та 3 дитячих оздоровчих центри. У смт Ялта функціонує 60 оздоровчих закладів. На території с. Урзуф знаходяться 44 оздоровчих заклади та 7 дитячих оздоровчих центрів.

Святогірськ – один з найбільших кліматичних курортів Донецької області. На його території розташована велика кількість санаторіїв, пансіонатів, баз відпочинку, дитячих таборів, готелів.

Цілющі властивості курортного клімату зумовлені великою кількістю сонячних днів, високою іонізацією повітря, майже повною відсутністю вітрів.

У санаторіях курорту використовуються наступні методи лікування: кліматотерапія, гідротерапія, пелоїдо- та тепло терапія, електро-світло терапія, лікувальний масаж.

У прибережних зонах здійснено підготовку місцевих пляжів, очистку водної акваторії пляжів від небезпечних предметів, обстеження дна водної акваторії пляжів.

19 квітня 2011 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про оголошення природних територій міста Слов'янська Донецької області курортом державного значення».

У багатопрофільних здравницях курорту лікували захворювання нервової, опорно-рухової, серцево-судинної систем, здійснювалася реабілітація хворих, що перенесли гострий інфаркт міокарда. На території функціонував Республіканський центр реабілітації постраждалих від аварії на ЧАЕС.

Основу лікувально-діагностичної бази становлять 3 грязеводолікарні та сучасні діагностичні лабораторії.

На Слов'янському курорті цілорічно функціонували 5 санаторіїв.

Але на теперішній час у зв'язку з проведенням АТО кількість відпочивальників та проходячих лікування хворих значно скоротилася, оскільки частину санаторіїв та баз відпочинку (як на Азовському узбережжі, так і в містах Святогірськ, Слов'янськ, Артемівськ) поселені військовослужбовці Збройних сил України, а частина (м. Новоазовськ, селища Седове та Безіменне) не контролюються українською владою.

З метою збереження унікальних природних лікувальних ресурсів курорту Слов'янською гідрогеологічною режимно-експлуатаційною станцією постійно проводиться моніторинг режиму експлуатації мінеральних вод і лікувальних грязей, а також, прилеглих до родовищ територій. Виконуючи вимогу Міністерства охорони здоров'я, ГРЕС відновила бальнеологічний висновок на Слов'янське, Західнослов'янське і Слов'янське родовища мінеральних вод і родовище лікувальної грязі оз. Сліпне.

Відповідно до планів соціально-економічного розвитку у Слов'янському районі туристична і курортно-рекреаційна сфери визнані пріоритетними для розвитку економіки регіону на найближчі 20 років.

5.6 Туризм

Виконками міст та райдержадміністраціями області забезпечено проведення заходів щодо благоустрою зон регульованої рекреації та облаштування місць відпочинку на територіях заказників, природних та регіональних ландшафтних парків, де це не суперечить вимогам режиму.

Адміністраціями установ природно-заповідного фонду ведеться постійна співпраця з фізичними та юридичними особами, громадськими та екологічними організаціями, учбовими закладами з метою розвитку природно-заповідного фонду, покращення якості послуг, умов відпочинку, рекреаційної та еколого-просвітницької діяльності.

Унікальні природні пам'ятки складають значну частину ресурсів, що цікавлять туристів. Передумовами для створення зон рекреації і туризму є: сприятливі кліматичні умови, запаси лікувальних природних ресурсів, вигідне географічне розташування, розвинена транспортна інфраструктура, наявність поблизу існуючої мережі закладів відпочинку; наявність населених пунктів, жителі яких можуть бути залучені, як обслуговуючий персонал закладів відпочинку і оздоровлення.

Водночас існують фактори, що негативно впливають на розвиток рекреаційно-туристичної галузі, а саме: екологічна забрудненість внаслідок високого техногенного навантаження регіону (застосування добрив і

отрутохімікатів при сільськогосподарському використанні), наявність прогресуючих абразійних процесів на окремих ділянках території, недосконалість інженерної і соціальної інфраструктури.

Розвиток екологічного туризму передбачає використання можливостей заповідних територій: національних природних парків «Святі Гори», «Меотида», регіональних ландшафтних парків «Клебан-Бик», «Краматорський», окремих заказників і пам'яток природи, на яких не заборонене проведення екологічної та туристичної діяльності.

6. ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ І ГРУНТИ*

6.1 Структура та використання земельних ресурсів

6.1.1. Структура та динаміка основних видів земельних угідь.

Відповідно до державної статистичної звітності з кількісного обліку земель, форма якої затверджена наказом Державного комітету статистики України від 05.11.98 №377 «Про затвердження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів та Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, 6а-зем, 6б-зем, 2-зем)», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 14.12.98 за №788/3228, площа земель Донецької області складає 2651,7 тис.га.

Станом на 01.01.2016 за основними видами угідь землі розподіляються наступним чином:

- 2094,0 тис га (79,0%) - сільськогосподарські землі (в тому числі 2041,1 тис.га сільськогосподарських угідь, з них 1652,8 тис.га ріллі);
- 204,1 тис.га (7,7%) – ліси та лісовкриті землі;
- 200,3 тис.га (7,6%) – забудовані землі;
- 10,1 тис.га (0,4%) – відкриті заболочені землі;
- 100,2 тис.га (3,8%) – відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом;
- 42,5 тис.га (1,6%) – води.

З усіх земель:

- 86,6 тис.га – землі природоохоронного призначення;
- 1,0 тис.га – землі оздоровчого призначення;
- 3,8 тис.га - землі рекреаційного призначення;
- 3,2 тис.га – землі історико-культурного призначення.

За 2015 рік в цілому по області площа сільськогосподарських угідь (рілля) зменшилась на 0,2 тис.га, за рахунок передачі земель в землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення (для будівництва та розширення кар'єрів вогнетривких та тугоплавких глин, для розміщення складу вогнетривких глин) у Добропільському та Слов'янському районах області та, відповідно, зменшилася на 0,2 тис.га площа забудованих

земель (землі під відкритими розробками, кар'єрами, шахтами та відповідними спорудами) .

З усіх земель площа земель природоохоронного призначення, історико-культурного та рекреаційного призначення за звітний період не змінилась.

Департаментом екології та природних ресурсів Донецької обласної державної адміністрації 21.07.2016 було направлено запити до Донецької філії Державної установи «Інститут охорони ґрунтів України», Державної інспекції сільського господарства в Донецькій області та Головного Управління Держгеокадастру у Донецькій області з проханням надати в межах компетенції інформацію згідно запропонованої структури. Станом на теперішній час інформація від вищезазначених установ до департаменту не надходила, від Головного Управління Держгеокадастру у Донецькій області надійшла не повністю, тому розділ 6 повністю заповнити неможливо.

7. НАДРА

7.1. Мінерально-сировинна база

7.1.1 Стан та використання мінерально-сировинної бази

Мінерально-сировинна база Донецької області майже на 48,6% складається з горючих корисних копалин (кам'яне вугілля, метан вугільних родовищ і газ вільний), друге місце належить неметалічним корисним копалинам, провідними з яких є гірничохімічні, гірничорудні та нерудні для металургії.

В межах області розташоване одне газове родовище – Дробишівське. Запаси кам'яного вугілля на території Донецької області в межах Донецького басейну зосереджені на 402-х об'єктах і становлять: балансових категорій А+В+С1 – 13534,6 млн. т, з них коксівного – 6899,4 антрациту – 2062,1 млн.т. В області працює 174 шахти, виробнича потужність яких становить 48,4 млн. т вугілля на рік, а балансові запаси вугілля категорій А+В+С1 – 4698,1 млн.т. Видобуток вугілля у 2015 році склав 11,15 млн.т. 30 шахт області відпрацьовують вугілля на підконтрольній території, виробнича потужність яких становить 20,5 млн. т вугілля на рік, а балансові запаси вугілля категорій А+В+С1 – 2154,9 млн.т. Видобуток вугілля на цих шахтах у 2015 році склав 6,98 млн.т.

Загальний видобуток по області наданий без врахування даних по шахтах ДП «Донецька вугільна енергетична компанія» та малих підприємств Донецько-Макіївського та Чистяково-Сніжнянського вуглепромислових районів.

В області 49 шахт виробничою потужністю 26,4 млн.т/рік цілком або частково відпрацьовують коксівне вугілля; 90 шахт області потужністю 8,7 млн.т/рік експлуатують антрацити. На діючих шахтах запаси коксівного вугілля складають 2470,1 млн.т (52,6 % від загальних запасів шахт); антрацитів – 671,9 млн.т (14,3% від загальних запасів шахт). Глибина експлуатації вугільних пластів в області коливається від 20 до 1420 м, середня глибина становить 795 м. У 2015

році на глибинах понад 700 м видобуто 80,5% загального видобутку області, в тому числі 19 шахт області працювали на глибині понад 1000 м. Видобуток їх склав 2,0 млн.т, або 18,1% від загального видобутку.

Резерв розвіданих ділянок для будівництва типових шахт у Донецькій області представлений 14 ділянками з виробничою потужністю 31,3 млн.т. Запаси вугілля на резервних ділянках складають 3076,5 млн.т, з них коксівного – 1640,3 млн.т, антрацитів – 555,0 млн.т.

Резерв розвіданих ділянок для реконструкції і продовження терміну служби діючих підприємств (резерв групи „б”) у Донецькій області представлений 26 ділянками з виробничою потужністю 9,0 млн.т. Запаси вугілля на резервних ділянках групи „б” складають 917,7 млн.т, з них коксівного – 433,6 млн.т, антрацитів – 183,7 млн.т.

У Донецькій області обліковано 48 ділянок перспективних для розвідки з запасами 3758,4 млн.т, з них коксівного – 1721,8 млн.т, антрацитів – 490,7 млн.т.

Невідпрацьовані запаси вугілля 74-х закритих шахт області кількістю $A+B+C_1 - 716$ млн.т складають 5,3% від загальних запасів області.

Загальна кількість запасів метану по 142 родовищах, облікованих у Державному балансі – 190396,03 млн.м³, з яких запаси категорії $C_1 - 73904,02$ млн.м³. Запаси метану, що вміщені у вугіллі 75 діючих шахт, становлять $C_1+C_2 - 105242,52$ млн.м³, з них $C_1 - 41174,90$ млн.м³. Кількість запасів метану, вміщених у вугіллі 19 шахт, діючих на підконтрольній території становлять $C_1+C_2 - 44869,41$ млн.м³, з них $C_1 - 12786,5$ млн.м³.

Супутньою корисною копалиною у кам'яному вугіллі, крім метану, є германій. У вугіллі, видобутому у 2015 році, нараховувалось 18,8 т германію. Останніми роками германій з вугілля не вилучається через відсутність необхідного обладнання, а видобуток германію в складі вугілля є технологічно вимушеним.

Металічні корисні копалини представлені рудами заліза, ртуті, літію, цирконію та розсіяними елементами (германій).

Руди заліза представлені 1 родовищем, яке не розробляється. Руди ртуті представлені 7 родовищами, з яких до 1995 року розроблялось Микитівське родовище.

На балансі запасів корисних копалин Донецької області значаться 254 (з врахуванням родовищ геологічного вивчення) родовищ неметалевих корисних копалин. У 2015 році експлуатувалося 41 родовищ (з врахуванням родовищ геологічного вивчення з дослідно-промисловою розробкою) родовищ нерудної сировини, в тому числі 26 – на підконтрольній території.

Видобуток неенергетичних матеріалів провадився за 14 видами, серед яких найважливішими для області та держави є нерудні корисні копалини для металургії (флюсові і доломітизовані вапняки, вогнетривкі глини, доломіти), гірничохімічні корисні копалини (кам'яна сіль), будівельні корисні копалини (гіпс, будівельне каміння і крейда). Разом з тим не провадився видобуток (або підприємства не звітували) по 13 видах корисних копалин, промислові запаси яких оцінені та ураховані в Державному балансі корисних копалин по Донецькій

області, серед яких: цементна сировина, камінь облицювальний, сировина для виробництва мінеральних пігментів, графіт, сировина польовошпатова, інші.

Крім вказаних родовищ з балансовими запасами, на території області розвідано та обстежено близько 250 родовищ та проявів мінеральної сировини, які не значаться на балансі з різних причин, виявлені перспективні площі багатьох видів неметалевих корисних копалин. У межах перспективних площ можливе відкриття промислових родовищ, які у майбутньому можуть значно зміцнити мінерально-сировинну базу області. Частина з них (особливо невеликі родовища і прояви) несанкціоновано розробляються дрібними організаціями, колективними господарствами та місцевим населенням для власних потреб.

У таблиці 1 наведені загальні відомості щодо кількості родовищ корисних копалин та обсягів видобутку у 2015 році.

Таблиця 7.1
Мінерально-сировинна база

Види корисних копалин	Загальна кількість родовищ по роках		Родовища, на яких вели видобуток по роках		Одиниця виміру	Видобуток сировини в 2015 р. (без втрат)	Балансові запаси А+В+СІ станом на 01.01.2016
	2014	2015	2014	2015			
1	2	3	4	5	6	7	8
Вугілля	406	402	180	174	млн. т	11,15	13534,6
Метан вугільних родовищ	142	142	75	75	млн.м ³	126,1	190396,03
Германій	110	109	48	47	т	18,8	31493,9
Сіль кухонна	3	3	2	2	тис. т	2112	10698926
Крейда для хім. пром.	2	2	0	0	тис. т	-	44211,8
Глина бентонітова	1	1	1	1	тис.т	73,69	3001,8
Фосфорит зернистий / фосфорит-глауконітова руда	2	2	0	0	тис. т	-	86556/403 2
Фарбова сировина	1	1	0	0	тис. т	-	588,74
Графіт	1	1	0	0	тис. т	-	135
Каолін	5+1**	5	2	2	тис. т	363	62063
Глина вогнетривка	20+8**	21	12	12	тис. т	3595,5	463570
Кварцит та кварц	2	2	0	0	тис. т	-	6783,92
Доломіт для металургії	6	6	1	1	тис. т	68	247711
Вапняк флюсовий	6	7	3	3	тис. т	2062	844714,7
Вапняк доломітизований	4	4	2	2	тис. т	2183	459524
Плавиківий шпат	1	1	0	0	тис. т	-	1230,8
Пісок формувальний	5	5	2	2	тис. т	92	256953
Цементна сировина	7+5**	7	4	0	тис. т	0	560506
Крем'яна сировина	1	1	0	0	тис. т	-	683
Вапняк на вапно	1	1	0	0	тис. т	-	9818
Гіпс і ангідрит	12+2**	12+2**	4	3	тис. т	863,3	340813,5
Крейда будівельна	13	13	2	2	тис. т	30,2	205604
Сировина скляна і фарфоро-фаянсова	5+1**	5+1**	1	0	тис. т	0	27782
Пісок будівельний	27	27	4	5	тис.м ³	154,5	277208
Камінь облицювальний	6	6	0	0	тис.м ³	0	15058
Керамзитова сировина	2	2	0	0	тис.м ³	-	18134
Камінь будівельний	31+7**	31	7	3	тис.м ³	6,3	731332
Петрургійна сировина	2	2	0	0	тис. т	-	26038
Глина тугоплавка	9	8	3	2	тис. т	536,8	70894

Цегельно-черепична сировина	63	63	3	1	тис.м ³	0,081	198468,7
-----------------------------	----	----	---	---	--------------------	-------	----------

7.2. Система моніторингу геологічного середовища

7.2.1. Підземні води: ресурси, використання, якість

За даними ДРГП «Донецькгеологія» прогнозні ресурси підземних вод у Донецькій області були визначені при регіональній оцінці запасів прісних підземних вод області. За станом на 01.01.2016 р. прогнозні ресурси підземних вод з мінералізацією до 3 г/дм³ складають 2464,0 тис. м³/добу, з мінералізацією до 1,5 г/дм³ - 1732,6 тис. м³/добу, у т.ч. 1050,4 тис. м³/добу - з мінералізацією до 1,0 г/дм³.

Прогнозні ресурси оцінені по 20 водоносним горизонтам та комплексам. Найбільша кількість ресурсів підземних вод доводиться на верхньокрейдяний водоносний горизонт – 653,2 тис. м³/добу (26 %) і верхньотріасовий – 379,3 тис. м³/добу (15 %), найменше – на верхньоюрський – 3,5 тис. м³/добу і девонський – 3,6 тис. м³/добу, де вони складають усього 0,1 %.

Величина експлуатаційних запасів прісних питних, технічних та дренажних підземних вод для господарсько-питного, виробничо-технічного, сільськогосподарського водопостачання, зрошення та дренажу, затверджених в ДКЗ СРСР і УТКЗ, та ДКЗ України складає 1083,513 тис. м³/добу, у тому числі по категоріях: А – 482,275 тис. м³/добу, В – 374,659 тис. м³/добу, С1-142,879 тис. м³/добу, С2-83,70 тис. м³/добу. Запаси оцінені в межах 52 родовищ у складі 115 ділянок родовищ прісних питних, технічних та дренажних підземних вод.

В межах території Донецької області, яка є тимчасово неконтрольованою органами державної виконавчої влади України, залишаються 19 родовищ в складі 32 ділянок із загальною величиною затверджених експлуатаційних запасів прісних підземних вод за категорією А+В+С1 в кількості 229,817 тис. м³/добу, що становить 21,2 % від загальної кількості затверджених запасів в межах області. У т.ч.: 6 родовищ в складі 17 ділянок із загальною величиною затверджених експлуатаційних запасів прісних підземних вод за категорією А+В+С1 в кількості 174,020 тис. м³/добу, що становить 16,06 % від загальної кількості затверджених запасів; 13 родовищ в складі 15 ділянок із загальною величиною затверджених експлуатаційних запасів дренажних шахтних вод за категорією А+В+С1 в кількості 55,797 тис. м³/добу, що становить 5,15 % від загальної кількості затверджених запасів та 100% від величини запасів дренажних шахтних вод, затверджених у ДКЗ СРСР та ДКЗ України.

Із 115 ділянок родовищ прісних підземних вод із запасами, затвердженими ДКЗ СРСР і УТКЗ, освоєними на даний час є 64 ділянки. На експлуатаційних запасах цих ділянок розміщено 74 водозабори.

Згідно отриманої форми звітності 7-гр (підземні води), у 2015 році в межах області працювало 48 водозаборів, які знаходяться на 43 ділянках родовищ підземних вод, у т.ч. в межах території Донецької області, яка є тимчасово

неконтрольованою органами державної виконавчої влади України працювало 10 водозаборів, які розміщені в межах 10 ділянок 5 родовищ прісних підземних вод.

Загальна величина водовідбору по області на водозаборах, що експлуатують ділянки родовищ із запасами, затвердженими в ДКЗ, УТКЗ і ДКЗ України, згідно отриманої форми звітності 7-гр (підземні води), склала 75,378 тис. м³/добу; з них 64,857 тис. м³/добу використано на господарсько-питне водопостачання, 0,001 тис. м³/добу на сільськогосподарські потреби; 7,292 тис. м³/добу – для виробничо-технічного водопостачання; 0,004 тис. м³/добу використано на зрошення та скинуто без використання 3,224 тис. м³/добу. У т.ч. водозаборами, що розташовані в межах території Донецької області, яка є тимчасово неконтрольованою органами державної виконавчої влади України, видобуток підземних вод склав 10,81 тис. м³/добу (14,3 % від загальної величини водовідбору).

Ступінь освоєння експлуатаційних запасів прісних підземних вод складає порядку 7%.

В межах затверджених запасів дренажних шахтних вод величина водовідливу за 2016 рік, згідно отриманої форми 7-гр (підземні води) склала 2,65 тис. м³/добу, та все було скинуто без використання. Дані про водовідлив були отримані лише одній шахтоділянці. Ступінь освоєння експлуатаційних запасів дренажних підземних вод складає 4,7 %.

На державному обліку в системі Державної служби геології та надр України, який в межах області здійснює ДРГП «Донецькгеологія», перебуває 1105 водозаборів, які працюють на оцінених, попередньо затверджених та неоцінених запасах підземних вод. Щорічну звітність по цих водозаборах раніше надавало порядку 760 підприємств та установ, що є їх власниками. На даний час ця кількість звітності різко скорочена. Половина свердловин від вказаної кількості водозаборів покинута, переведена до резерву або законсервована.

За минулий рік, у зв'язку із проведенням АТО в межах області, близько 200-т підприємств-власників водозаборів не надали форму звітності 7-гр (підземні води). Дані про сучасний технічний стан споруд та використання води невідомий.

Критичне положення і до форми звітності по гірничодобувним підприємствам. Так, загальна кількість шахт, яка перебуває на Державному обліку складає 150, з яких 15 підприємств здійснює водовідлив дренажних вод в межах затверджених запасів. Щорічну форму звітності з них надавало 108 підприємств; деякі підприємства ліквідовані, змінили форму власності та власника, розташовані в межах території Донецької області, яка є тимчасово неконтрольованою органами державної виконавчої влади України, або ігнорують саму звітність.

Форму звітності 7-гр (підземні води) за 2015 рік було отримано по 34-м підприємствам, у т.ч. по 1-й шахті, яка здійснює водовідлив в межах затверджених запасів. Фактично робота більшої частини шахт, які перебувають в межах тимчасово не контрольованій органами виконавчої влади України території області і по яких не була отримана звітність (74 шахти), невідома. Деякі

шахти перебувають в режимі затоплення у зв'язку із проведенням АТО. Дані про відновлення водовідливу по цих підприємствах відсутні.

Усі дані по видобутку та використанню експлуатаційних запасів підземних вод в межах області надані згідно отриманих форм звітності 7-гр (підземні води) за 2015 рік.

Таблиця 7.2
Загальні відомості щодо кількості родовищ

Види корисних копалин	Загальна кількість родовищ по роках		Родовища, на яких вели видобуток по роках		Одиниця виміру	Видобуток сировини в 2015 р. (без втрат)	Балансові запаси А+В+С1 станом на 01.01.2016
	2014	2015	2014	2015			
1	2	3	4	5	6	7	8
Води підземні, прісні							
Родовища	41	43	26	31	тис.м ³ /доб	76,195	1083,513
ділянки	97	99	41	48			
Води підземні, мінеральні							
Родовища	13	13	3	2	тис.м ³ /доб	0,077	8,377
ділянки	16	16	3	2			
Води дренажні							
Родовища	13	13	3	1	тис.м ³ /доб	2,65	55,797
ділянки	15	15	4	1			

7.2.2 Екзогенні геологічні процеси

Зсуви

Території Донецької області уражена зсувними процесами нерівномірно. Найбільшу ураженість зсувами мають окремі ділянки басейну ріки Сіверський Донець на півночі області та береговий уступ Азовського моря на півдні.

Ураженість берегового уступу Азовського моря дуже висока (50% смуги узбережжя) і зсувний процес протікає дуже активно. Народно-господарська освоєність узбережжя і зсувних схилів висока.

Ділянки поширення зсувів та розвитку абразії на узбережжі Азовського моря через обмежене фінансування робіт та проведення АТО на території Донецької області у 2015 р не обстежувалися.

Протягом року моніторинг зсувних процесів проводився в басейні р. Сіверський Донець в межах виділених коштів.

За результатами обстеження на ділянках спостерігається наступна ситуація.

1. У с. Серебрянка на території бази відпочинку фірми «Піарт» (кол. б/в «Колосок») та б/в «Срібна Пуца» спостерігається тимчасова стабілізація зсувного процесу, нових зрушень та суттєвих деформацій поверхні під час обстеження не виявлено. На б/в фірми «Піарт» проводиться укріплення стінки зриву.

2. У м. Святогірськ на теренкурі вище вул. Зарічної відбулося вимивання ґрунту з-під покриття пішохідної доріжки, що призвело до просідання поверхні з перекошенням плит доріжки та виходом з ладу водовідводної (ливнезливової)

системи. На будівлях в районі схилу спостерігаються тріщини з шириною розкриття до 5 мм.

3. В сел. Октябрське м. Краматорська порівнюючи з попереднім періодом спостережень відбулася відносна стабілізація зсувного процесу. Стан автодороги та споруд, що потрапляють у зону зсуву суттєво не змінився. Нових зміщень та оновлення тріщин не спостерігається.

4. В сел. Андріївка м. Слов'янська через небезпечний прохід по ділянці внаслідок проведення бойових дій біля г. Карачун верхню частину зсуву обстежити не вдалося. Була обстежена тільки язикова частина зсуву. Відбувається уповільнення наповзання язика зсуву в районі присадибних ділянок будинків №№ 132,134,142 по вул. 1 Травня, тріщини на домах шириною розкриття до 1,5 см, залічені тріщини не відновлюються.

5. Ділянка автошляху між сел. Миколаївка-Стародубівка Слов'янського району не зазнала подальшої деформації, активні зрушення поверхні не спостерігаються.

Багаторічний ряд спостережень за зсувами по території Донецької області свідчить, що розвиток зсувів залежить, в основному, від метеорологічного фактору, а для зсувів узбережжя Азовського моря ще і від гідрологічного режиму моря (інтенсивності абразійного процесу). В зимовий період (грудень-січень 2015-2016 р.р.) випадіння значних атмосферних опадів не відбувалось. За умови випадання великої кількості опадів (снігу, дощу) у лютому-березні 2016 року, можна очікувати перезволоження ґрунтів і підйому рівня ґрунтових вод. Перезволоження ґрунтів може викликати активізацію зсувів і, в першу чергу, зсувів покривних утворень схилів рік і балок басейну р. Сіверський Донець.

Для зсувів узбережжя Азовського моря другим фактором, що викликає їх активізацію, є інтенсивність абразії, яка, у свою чергу, залежить від гідрологічного режиму моря. При умовах сильних нагонних штормів навесні 2016 р. можливий відмив ґрунтів у кліфі зсувних схилів, що може викликати активні зміщення перезволожених зсувних ґрунтів нижньої та середньої частини зсувів у весняний період 2016 р. Накладення несприятливих метеорологічного та гідрологічного факторів може викликати відділення нових зсувних блоків на окремих ділянках природних абразійно-зсувних та абразійно-обвалозсувних типах берегів, та інтенсивний відмив на незахищених ділянках абразійно-обвальних типах берегів.

Карст

Карстуючі породи на території Донецької області розповсюджені на площах Краснолиманського, Слов'янського, Артемівського, Старобешівського, Волноваського, Нововазовського та Першотравневого районів. Площа порід, здатних до карстування складає 3102 км², що становить 11,7% території Донецької області. Каталог карстових об'єктів станом на звітний період нараховує 384 одиниці карстових об'єктів. Утворення нових карстових об'єктів на протязі 2015 року не зафіксовано.

Протягом 2015 року карстові режимні спостереження проводилися тільки на територіях Слов'янського та Артемівського районів, що знаходяться в північній частині Донецької області в межах виділеного фінансування.

Ділянки II категорії Артемівська та Слов'янська протягом 2015 року були обстежені одноразово кожна.

На Слов'янській ділянці II категорії, яка характеризується сульфатно-соляним типом карсту протягом звітного періоду утворення нових поверхневих карстових форм не зафіксовано. Всі карстові форми характеризувалися тимчасово-стабільним станом, як у межах мульди осідання (колишній розсолопромисел ВО «Хімпром»), так і на ділянках розвитку природного карсту (територія т.зв. «Учгоспу» та прилягаюча до нього). Про протікання карстових процесів в мульді осідання свідчить те, що під час обстеження території над зоною вилуговування колишнього розсолопромислу на житлових та господарських спорудах, а також будівлях муніципального призначення (школа, забудова Слов'янського курорту) спостерігалися різнонаправлені тріщини шириною розкриття до 5 см, відновлення залікованих тріщин. На будівлях більш ранньої забудови відмічається деформація як віконних так і дверних отворів, а навколо озера Рапне спостерігається руйнування бетонних плит, якими викладені береги, що може свідчити про продовження процесів просідання земної поверхні. На будинках з новою цегляною кладкою деформації не спостерігаються.

Артемівська ділянка II категорії характеризується розвитком сульфатно-соляного, сульфатного та сульфатно-карбонатного карсту, як природного так техногенно-активізованого типу.

На території з розвитком природного карсту (район с. Іванград) за звітний період активні карстові процеси не спостерігалися. Карстові воронки, що були обстежені під час проведення маршруту характеризувалися тимчасово стабільним станом.

Території біля населених пунктів Зайцеве, Отрадівка та Трипілля, що розташовані в зоні проведення АТО не обстежувалися через небезпеку переміщення по маршруту та можливе замінування території.

За результатами обстеження у м. Соледарі в межах Артемівської ділянки II категорії до виконкому Соледарської міськради був направлений лист (№02/4-952 від 09.11.2015р.) з рекомендаціями щодо прийняття заходів для зниження ризику активізації карстового процесу на цій території.

Активні карстові процеси продовжуються на територіях з розвитком техногенно-активізованого типу карсту на полі діючої шахти компанії ТДВ «Сініат», а також на полі колишньої шахти №2, що на схід від сел. Михайлівка м. Соледар. Не були проведені спостереження на територіях над колишніми гіпсовими та соляними шахтами ім. Урицького, Нирково та Новокарфагенського розсолопромислу, що знаходяться в зоні проведення АТО.

Детальне карстове обстеження на протязі 2015 року було проведено на 4-х ділянках III категорії: Соледарській, Покровській, Володарській-Північній та Артемівській. Дані ділянки були обстежені протягом року одноразово кожна.

Активні карстові процеси були зафіксовані на всіх ділянках III категорії.

Карстові форми, що розташовані на території з розвитком природного типу карсту активністю карстового процесу не відзначилися, а характеризувалися як тимчасово стабільні.

Активні карстові (провальні) воронки Соледарської та Покровської ділянок розташовані на території з техногенно-активізованим типом карсту. Такі воронки як правило мають обривисті, не задерновані борти, з тріщинами та відшаруванням порід, інколи у вигляді останців. В окремих воронках в донній частині відкривається вхід в покинуті гірничі виробки, або в міжпластовий простір (карстові пустоти).

Артемівська ділянка III категорії характеризується сульфатно-соляним типом карсту і охоплює північно-східну, східну та південну частини м. Артемівська. Окремі воронки що характеризуються активним станом здебільшого розташовані недалеко від житлової забудови (30-50м), що становить потенційну загрозу як для народногосподарських об'єктів так і для проживання місцевого населення. Під дію карстового процесу попадають житлові і господарські споруди, комунікаційні мережі, залізниці як місцевого так і міжнародного значення. Так в східній частині м. Артемівська воронка 6 т.с.49 знаходиться на території присадибної ділянки і її ріст відбувається в бік житлового будинку.

Провальна воронка на Володарській-Північній ділянці, що виникла в грудні 2012 р., за цей час збільшилася в діаметрі майже в 4 рази і досягла 80 м. Зростання воронки відбувається в напрямку дачних ділянок, один з дачних будиночків вже зруйнований. Навколо воронки спостерігаються тріщини відриву з блоками шириною до 3-5 м, а в бортах відшаровуються останці порід.

На ділянках чергового обстеження народногосподарських об'єктів у зоні впливу карсту Камишеваській та Дронівській було проведено одноразове спостереження.

На Камишеваській ділянці розвивається карбонатний (крейдяний) тип карсту. На момент обстеження воронка, що знаходиться в с. Богородичне на території приватної садиби була засипана суглинистим ґрунтом та відходами сільськогосподарської діяльності. Карстові форми, що знаходяться в с. Дробишеве біля залізниці Харків-Ростов характеризувалися стабільним станом без ознак нових деформацій. На будинках, розташованих по вулицях Форпосна та Східна, а також будівлях, що знаходяться в безпосередній близькості до залізниці спостерігаються тріщини з шириною розкриття 1-5 см.

Дронівська ділянка характеризується розвитком сульфатно-карбонатного типу карсту де породи, що карстуються (вапняки) залягають під плейстоценовими відкладами. На житлових будинках, господарських спорудах та муніципальній забудові (школа, сільрада) спостерігаються тріщини шириною від 0,5 до 5 см. Тріщини різнонаправлені, але переважно вертикальні і більшість їх спостерігається в віконних, дверних отворах та кутових стиках. Поверхневих карстопроявів на забудованій території, а також вздовж відрізка залізниці Харків-Донбас не зафіксовано.

Підтоплення

Гідрогеологічним спостереженням за підтопленням охоплені ділянки як з природним, так і з порушеним режимом підземних вод. Окрім того, враховуються дані про положення рівнів підземних вод отримані при проведенні інженерно-геологічних вишукувань. Спостереження за режимом рівнів ґрунтових вод вказують на тісний зв'язок з атмосферними опадами, тобто коливання рівнів носить такий же циклічний характер, як і опади.

Відповідно прогнозу на 2016 р суттєвого збільшення площ підтоплення не очікується. Незначне погіршення буде спостерігатися тільки в паводковий період на заплавах рік, а також на площах уражених техногенним підтопленням.

У 2015 році за заявкою Артемівської міськради було виконано обстеження підтопленої ділянки по вулиці Зарічна у м. Артемівську. В м. Соледар обстежена ділянка підтоплення за заявкою Соледарської міськради. На підставі даних обстежень були складені висновки про можливі причини виникнення підтоплення та надані рекомендації стосовно мінімізації даних процесів та ліквідації наслідків підтоплення (листи № 02/4-243 від 01.04.2015р. та № 02/4-912 від 21.10.2015р.). Процеси підтоплення були розвинуті локально на обмеженій території та виникли внаслідок накладання дії природно-техногенних факторів.

Підтоплені ділянки по території Донецької області з уточненнями та переінтерпретацією досліджень, виконаних у 2007-2008рр, зафіксовані в містах Святогірськ, Красний Лиман, Слов'янськ, Сіверськ, Краматорськ, Дружківка, Білозерськ, Костянтинівка, Артемівськ, Красноармійськ, Горлівка, Єнакієве, Авдіївка, Ясинувата, Кіровське, Курахове, Красногорівка, Мар'їнка, Донецьк, Макіївка, Харцизьк, Іловайськ, Вугледар, Амвросіївка, Старобешеве, Комсомольське, Тельманове, Маріуполь, Велика Новоселівка, Волноваха загальною площею 22998,8 га. Найбільш підтопленими є міста Слов'янськ (72% від загальної площі), Білозерськ (72,2%), Тельманове (100%), Велика Новоселівка (35,0%), Сіверськ (29,4%).

Загальна площа поширення даного виду екзогенних геологічних процесів наведена в таблиці:

№ з/п	Вид (ЕГП)	Площа поширення, км ²	Кількість проявів, од	% ураженості регіону
1	2	3	4	5
1	підтоплення	1659,83	796	6,26

Осідання над гірничими виробками.

Загальна площа територій підроблених гірничими виробками в межах Донецької області, які характеризуються хитливим та неспокійним станом складає понад 2 тис. км²

ДРГП «Донецькгеологія» в 2015 році режимні спостереження за осіданням над гірничими виробками не виконувало.

7.3. Геологічний контроль за вивченням та використанням надр

Механізм проведення державного геологічного контролю визначається Порядком здійснення державного геологічного контролю, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2011 № 1294 (далі – Порядок).

Пунктом 5 Порядку визначено, що державний геологічний контроль здійснюється шляхом проведення органами державного геологічного контролю планових і позапланових перевірок надрокористувачів, тобто користувачів надр, визначеними статтею 13 Кодексу України про надра яким, відповідно до статті 16 Кодексу надані спеціальні дозволи на користування надрами.

Згідно з пунктом 8 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28.12.2014 № 76-VIII встановлено, що перевірки підприємств, установ та організацій, фізичних осіб - підприємців контролюючими органами (крім Державної фіскальної служби України та Державної фінансової інспекції України) здійснюються протягом січня - червня 2015 року виключно з дозволу Кабінету Міністрів України або за заявкою суб'єкта господарювання щодо його перевірки.

Мораторій встановлений вищезазначеним законом на проведення контролюючими органами перевірок підприємств, установ та організацій, фізичних осіб – підприємців закінчився 01 липня 2015 року.

Органами державного геологічного контролю за друге півріччя 2015 року проведено на території Донецькій області перевірки діяль 26 спеціальних дозволів на користування надрами.

Згідно з наказами Держгеонадр України у 2015 роки анульовано 1 спеціальний дозвіл на користування надрами, зупинена дія – 87 дозволів, поновлено дію 4 дозволів.

Нормативно-правові акти, якими регламентується діяльність Держгеонадр розміщені на офіційному веб-сайті Державної служби геології та надр України www.geo.gov.ua.

7.4. Дозвільна діяльність у сфері використання надр.

Відповідно до Положення про Державну службу геології та надр України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1174, Держгеонадра реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Держгеонадрами відповідно до покладених на неї завдань суб'єктам господарювання Донецькій області у 2015 році було надано: 2 спеціальних дозволи на користування надрами з метою видобування корисних копалин, 1 - на геологічне вивчення з дослідно-промисловою розробкою, продовжено дію 1 спеціального дозволу на користування надрами, переоформлено 16 спеціальних дозволів на користування надрами.

8. ВІДХОДИ

8.1. Структура утворення та накопичення відходів

Однією з найгостріших екологічних проблем в Донецькій області є проблема поводження з відходами. Накопичені в області у великих обсягах промислові відходи (більше 1млрд.т) чинять на навколишнє природне середовище техногенний вплив. Площа земель, зайнятих відходами, наближається до 2 % території області.

Наявність в області підприємств хімічної, коксохімічної, машинобудівної промисловості, чорної та кольорової металургії та інших призвела до значних обсягів утворення і накопичення відходів та забруднення територій цілого ряду міст. Відносно загальноукраїнських обсягів в Донецькій області утворюється 5,4 % відходів.

В 2015 році згідно даних наданих Головним управлінням статистики у Донецькій області, відповідно до державного статистичного спостереження № 1 - відходи «Утворення та поводження з відходами», внаслідок виробничої діяльності підприємств, в області утворилося 16877,442 тис. т відходів. Відходів I класу небезпеки (надзвичайно небезпечні) утворилось 0,204 тис. т, II класу (високо-небезпечні) – 18,644 тис. т, III класу (помірно небезпечні) – 100,484 тис. т та IV класу 16758,110 тис. т.

Таблиця 8.1
Утворення відходів

№ з/п	Показник	2013 рік	2014* рік	2015* рік
1	Обсяги утворення відходів:			
2	Відходи IV класу (за формою I відходи), т	50375392	17611485,0	16758110,4
3	Небезпечні (токсичні) відходи (за формою звітності №1 небезпечні відходи, з 2010р форма I відходи), т	113647	68304,8	119331,8
4	Загальна кількість відходів, т	50489040	17679789,8	16877442,2

*без урахування території області, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження

В адміністративному плані найбільша кількість відходів утворилась в містах: Маріуполь (7054821,8 т), Добропілля (2983599,8 т), Мирноград (Димитрове) (792626,4 т), Торецьк (Держинськ) (506964,4 т), Авдіївка (344863,8т), Краматорськ (296779,2 т), Вугледар (249951,4 т) та районах: Мар'їнському (1926200,6 т), Волноваському (848890,6 т), Покровському (Красноармійському) (247964,3 т), Олександрівському (118136,5 т).

Таблиця 8.2
Накопичення відходів (станом на 01.01.2016 р.)

№ з/п	Показник	Одиниця виміру	Кількість*	Примітка
1	Суб'єкти підприємницької діяльності, виробнича діяльність яких пов'язана з утворенням відходів	од.	687	Підприємства, які подали статзвітність № 1-відходи за 2015 рік
2	Накопичено відходів, усього	т	1065302666,0	

Найбільшу занепокоєність викликають накопичені відходи. За статистичними даними всього в Донецькій області на початок 2016 року у місцях видалення відходів підприємств накопичено 1065302666,0 тонн відходів I-IV класів небезпеки. Але фактично їх більше, бо статзвітність не враховує відходів, заскладованих на об'єктах, що виведені з експлуатації, відходів тих підприємств, що накопичували відходи виробництва протягом своєї діяльності, але на теперішній час не функціонують. Більше всього накопичено відходів підприємствами міст: Добропілля (150902024,9 т), Маріуполь (143677353,9 т), Торецьк (Дзержинськ) (103029916,9 т), Селидове (91350867,4т), Покровськ (Красноармійськ) (60656083,5 т), Авдіївки (51427658,5 т), на території яких сконцентровані підприємства добувної промисловості та чорної металургії.

8.2. Поводження з відходами (збирання, зберігання, утилізація та видалення)

Таблиця 8.3

Основні показники поведження з відходами I-IV класів небезпеки (тис. т)

Таблиця 8.3

№ з/п	Показники	2012 рік	2013 рік	2014* рік	2015* рік
1	Утворилося (1-3кл.) (4 кл.)	<u>140,209</u> 55165,239	<u>113,648</u> 50375,392	<u>68,305</u> <u>17611,485</u>	<u>119,332</u> <u>16758,11</u>
2	Одержано від інших підприємств (1-3кл.) (4 кл.)	<u>44,194</u> 10518,989	<u>49,760</u> 13164,955	н/д	н/д
3	Використано (1-3кл.) (4 кл.)	<u>95,016</u> 13092,766	<u>87,688</u> 10906,054	<u>109,8</u> <u>2872,0</u>	<u>92,248</u> <u>2622,979</u>
4	Знешкоджено (знищено) (1-3кл.) (4 кл.)	<u>0,6</u> 105,8	<u>0,513</u> 92,163	<u>0</u> <u>48,7</u>	<u>0,074</u> <u>21,824</u>
5	у тому числі спалено (1-3кл.) (4 кл.)	<u>0,6</u> 105,8	<u>0,513</u> 92,163	<u>0</u> <u>48,7</u>	<u>0,074</u> <u>21,824</u>
6	Направлено в сховища організованого складування (поховання) (1-3кл.) (4 кл.)	<u>30,549</u> 37629,859	<u>33,444</u> 37386,947	<u>429,8</u> <u>12959,7</u>	<u>9,618</u> <u>9228,698</u>
7	Передано іншим підприємствам	<u>54,520</u> 18420,489	<u>44,596</u> 14205,921	н/д	н/д
8	Направлено в місця неорганізованого складування за межі підприємств (1-3кл.) (4 кл.)	0,129	<u>0</u> 0,069	<u>0</u>	<u>0</u>
9	Наявність на кінець року у сховищах організованого складування та на території підприємств (1-3кл.) (4 кл.)	<u>735,8</u> 2887136,75	<u>755,505</u> 2818649,21 6	<u>493,8</u> <u>894388,3</u>	<u>718,807</u> <u>1064583,859</u>

*без урахування території області, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження

Рішенням Донецької обласної ради від 09.06.2011 № 6/4-086 була затверджена «Програма поведження з відходами в Донецькій області на 2011-2015 роки» (далі – Програма). Контроль за ходом виконання Програми було покладено на департамент житлово-комунального господарства облдержадміністрації, яке здійснювало управління та координацію взаємодії виконавців з виконання заходів, передбачених Програмою.

Для забезпечення реалізації заходів Програми поводження з відходами в Донецькій області на 2011-2015 роки у 2015 році було закладено 30172,395 тис. грн, з них з державного бюджету 2311,0 тис. грн, з обласного бюджету 750,0 тис. грн, з бюджетів міст та районів 25983,595 тис. грн, з інших джерел 1127,8 тис. грн. Фактично використано 11189,53 тис. грн, з них з державного бюджету 0,0 тис. грн, з обласного бюджету 750,0 тис. грн, з бюджетів міст та районів 9956,5 тис. грн, з інших джерел 483,0 тис. грн. Загальний відсоток використання коштів на виконання заходів Програми складає 37,02 %. Частково реалізовані наступні заходи: оновлення парку спецтехніки (на 34,78 %), оновлення контейнерного парку (на 72,33%), будівництво майданчиків для контейнерів (на 21,95 %). Повністю виконано проведення заходів відповідно до стратегії інформування населення. Усього за 2015 рік було: придбано 4 одиниці спецтехніки (у містах Маріуполь, Покровськ (Красноармійськ), Вугледар, переобладнано існуючий сміттєвоз - у м. Добропілля); придбано 1150 одиниць контейнерів.

Для продовження розпочатої роботи з подолання негативних тенденцій в сфері поводження з відходами в Донецькій області, Донецькою облдержадміністрацією прийнято рішення розробити нову Програму поводження з відходами в Донецькій області на 2016-2020 роки.

Програму розроблено відповідно до стратегічних цілей та завдань Стратегії розвитку Донецької області на період до 2020 року. Розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 22 травня 2015 р. № 216 «Про затвердження Програмних заходів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища на 2015 рік» (зі змінами) було передбачено кошти на комунальне підприємство «Донецький регіональний центр поводження з відходами» у розмірі 95 тис. грн. Метою Програми являється створення умов, що сприятимуть забезпеченню мінімального утворення відходів, розширення їх використання у господарській діяльності, запобігання шкідливому впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини.

В містах і районах Донецької області функціонує система санітарної очистки, збору та вивозу побутових відходів, споруджуються додаткові майданчики для роздрібного збору ТПВ. Питання щодо стану поводження з відходами постійно висвітлюються у засобах масової інформації.

Незважаючи на вжиті заходи, території міст знаходяться у незадовільному стані, існуюча система санітарної очистки не забезпечує регулярного вивозу і знешкодження побутових відходів, що призводить до стихійних звалищ.

Наявна інфраструктура здійснення ліцензійної діяльності зі збирання небезпечних відходів представляє собою ряд підприємств, які здійснюють збирання відпрацьованих батарей свинцевих акумуляторів, відпрацьованих нафтопродуктів, відходів, що містять свинець або сполуки свинцю, цинкових залишків, гальванічних шламів, відпрацьованих каталізаторів, відходи кислотних розчинів та інші для подальшої їх передачі на переробку. Але, без урахування частини зони проведення антитерористичної операції, з 31 підприємства, якому Мінприроди України видано ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження

з небезпечними відходами лише 16 здійснюють діяльність на підконтрольній українській владі території.

В області є потужності для знешкодження та утилізації лише окремих видів відходів. Так, ПрАТ «Свинець», ТОВ «Мегатекс» займаються обробленням та утилізацією свинецьовміщуючих відходів (у т.ч. відпрацьованих батарей свинцевих акумуляторів). ПрАТ «Цинк» - обробленням та утилізацією цинкових залишків.

Також, на території області здійснюють ліцензійну діяльність зі збирання небезпечних відходів юридичні та фізичні особи інших областей.

Незначна кількість підприємств області має власні полігони промислових відходів, призначені для розміщення відходів тільки IV класу небезпеки (ПРАТ «Авдіївський коксохімічний завод», ПРАТ «МК «Азовсталь», ПРАТ «ММК ім. Ілліча»).

З метою покращення стану у сфері поводження з відходами Програмою соціального та економічного розвитку Донецької області на 2015 рік було заплановано 43 заходи на загальну суму 145635,54 тис. грн., з яких фактично реалізовано на суму 44510,81 тис. грн., що складає 31% від запланованої суми. Низький відсоток реалізації запланованих заходів Програми пов'язаний з проведенням на території області антитерористичної операції.

Велись роботи з ліквідації накопичувача рідких токсичних відходів (стадія біологічного очищення) ПРАТ «МК «Азовсталь» в с. Сартана, с запланованих 600,00 тис. грн. на цей захід, реалізовано на суму 2072,0 тис. грн. за рахунок коштів підприємства. Для зменшення обсягів накопичених відходів у шламонакопичувачі підприємства проводились роботи з вилучення, підготовки та відвантаження шлаків споживачам, с запланованих 5200,0 тис.грн на цей захід, реалізовано на суму 6295,50 тис.грн. за рахунок коштів підприємства.

На установках АМСОМ ПРАТ «МК «Азовсталь» проводилась переробка металургійних шлаків. Так, з утворених 1612658,745 т шлаків, перероблено 290645,779 т, а 1322012,966 т розміщено в місцях видалення відходів підприємства.

На виконання природоохоронного заходу «Впровадження регіонального стратегічного плану управління ТПВ в Донецькій області» за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища КП «Донецький регіональний центр поводження з відходами» було виконано технічне обстеження, топо-геодезичні роботи та коригування кошторисної документації по доточенню геомембрани на "Регіональному полігоні ТПВ" м. Краматорськ". Захід реалізовано на суму 198,09 тис.грн. Також, на суму 19218,0 тис.грн. було придбано 13 одиниць спецтехніки (5 сміттєвозів з боковим навантаженням, вакуумний автомобіль, 3 самоскиди із заднім розвантаженням, автомобіль вантажний тентований, колісний екскаватор, екскаватор-навантажувач, фронтальний навантажувач).

Таблиця 8.4

**Показники розділу «Охорона навколишнього природного середовища»
Програми економічного і соціального розвитку Донецької області за 2015 рік**

Назва розділу	Загальна кількість запланованих заходів, шт.	Всього, тис.грн. План/Факт	Державний фонд ОНПС (запит), тис.грн. План/Факт	Обласний фонд ОНПС (запит), тис.грн. План/Факт	Фонд ОНПС міста чи району, тис.грн. План/Факт	Кошти підприємств, тис.грн. План/Факт	Інші джерела, тис. грн. План/Факт
Рациональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів	43	145635,54/ 44510,81	71829,49/ 0,00	46113,77/ 20206,79	14368,28/ 6285,22	11119,00/ 13618,80	2205,00/ 4400,00

Поводження з непридатними пестицидами

Таблиця 8.5

Динаміка наявності непридатних або заборонених до використання пестицидів

Донецька область	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014*	2015*
Наявність пестицидів, т	239,96	295,6	25,665	14,913	14,908

*без урахування 10,752 т в Шахтарському районі Донецької області, на території якого органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження

На території Донецької області (без урахування населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження) станом на 01.01.2016 залишилося приблизно 14,908 т непридатних до використання пестицидів, а саме:

- Артемівський район – 14,0 т;
- Костянтинівський район – 0,908 т.

Непридатні або заборонені до використання пестициди зберігаються в складських приміщеннях, більшість з яких знаходиться в незадовільному стані. Умови їх зберігання не відповідають діючим екологічним та санітарним нормам.

Роботи щодо вивезення та знешкодження непридатних пестицидів з території області у 2015 році не виконувались.

8.3. Транскордонне перевезення небезпечних відходів

Для отримання Повідомлення щодо транскордонного перевезення небезпечних відходів або висновку чи підпадають відходи Зеленого переліку відходів під дію пунктів 6-33 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.07.2000 №1120 «Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів» суб'єкти господарської діяльності звертаються безпосередньо до Міністерства екології та природних ресурсів України.

8.4. Державне регулювання у сфері поводження з відходами

Відповідно до змін, внесених Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» від 09.04.2014 № 1193-VI до статті 20 Закону України «Про відходи» до повноважень обласних державних адміністрацій у сфері поводження з відходами належить видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами терміном на три роки.

Порядок, а також вичерпний перелік документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання такого дозволу, Кабінетом Міністрів України не затверджений, тому департаментом екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації у 2015 році зазначені дозволи не видавались.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1218 департаментом було розглянуто та опрацьовано 89 декларацій про утворення відходів за 2014 рік, поданих підприємствами області у 2015 році через єдиний дозвільний центр «Відкрита влада».

Затвердження паспортів місць видалення відходів здійснювалося відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1216 «Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів» та Інструкції про зміст і складання паспорта місць видалення відходів, затвердженої наказом Мінекобезпеки України від 14.01.1999 № 12 та зареєстрованої в Мін'юсті України 03.02.1999 за № 60/3353.

У 2015 році було затверджено 9 паспортів місць видалення відходів та внесено зміни за підсумками діяльності підприємств області за 2014 рік до 72 раніше затверджених паспортів місць видалення відходів.

Затвердження реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів здійснювалося відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 31.08.1998 № 1360 «Про затвердження порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів» та Інструкції щодо складання реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів, затвердженої наказом Мінекобезпеки України від 17.02.1999 № 41 та зареєстрованої в Мін'юсті України 18.03.1999 за № 169/3462.

У 2015 році було затверджено 12 реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та внесено зміни за підсумками діяльності підприємств області за 2014 рік до 34 раніше затверджених реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.

9. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

9.1 Об'єкти, що становлять підвищену екологічну небезпеку

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
<i>Потенційно небезпечні об'єкти, які зареєстровані у Державному реєстрі ПНО</i>	
1	Газорозподільна станція Макіївського ЛВУМГ «Донбастрансгаз»
2	Шламонакопичувач ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод»
3	Ставок-накопичувач ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод»
4	АЗС № 29 ТОВ «АНП – Схід» оренда ТОВ "Ессенс-преміум"
5	АЗС № 30 ТОВ «АНП – Схід» оренда ТОВ "Ессенс-преміум"
6	ПАТ «Авдіївський завод металевих конструкцій» (склад балонів)
7	АЗС «ДАНС» ТОВ «Донецька нафтова компанія»
8	КП «Авдіївське ТТУ»
9	ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод»
10	ТОВ «АВ ЕНЕРГІЯ»
11	АЗС ТОВ «Диез и К»
12	Котельня торгівельного комплексу «Сарепта» ТОВ «Будівельна компанія «Інсула»
13	Аміачна компресорна ТОВ „Тавр - Плюс"
14	Хлораторна Часівоярської фільтрувальної станції Часівоярського РВУ КП "Компанія "Вода Донбасу"
15	Насосна станція 2-го підйому Часівоярського РВУ КП "Компанія "Вода Донбасу"
16	Насосна станція 4-го підйому Часівоярського РВУ КП "Компанія "Вода Донбасу"
17	Хлораторна каналізаційних очисних споруд м. Артемівськ КП "БАХМУТ-ВОДА"
18	Аміачна компресорна ПрАТ "Завод шампанських вин "Артемівськ Вайнері"
19	Склад паливо мастильних матеріалів ДП "Артемсіль"
20	Проммайданчик ПрАТ "Артемівський машинобудівний завод "Вістек"
21	Промисловий майданчик цех 1 ПАТ "Часівоярський вогнетривкий комбінат"
22	Склад ПММ №72 ПАТ “Часівоярський вогнетривкий комбінат"
23	Газорозподільна станція Артемівськ Краматорського ЛВУМГ
24	Газорозподільна станція Часів Яр Краматорського ЛВУМГ
25	Пункт обміну балонів відкритого акціонерного товариства "Донецькоблгаз"
26	ТОВ "Артемівський комбінат хлібопродуктів"
27	Товариство з обмеженою відповідальністю "Артемівський хлібокомбінат"
28	Товариство з обмеженою відповідальністю "Концерн Молокопродукт"
29	ТОВ "Артемівський лікero-горілчаний завод-плюс"
30	Артемівська дільниця ТОВ "Донспецресурс"
31	ПАТ "Фітофарм"
32	АЗС № 1 ТОВ «ОІЛ-ХОЛДІНГ»
33	АЗС №3 ТОВ «ОІЛ-ХОЛДІНГ»
34	АЗС № 7 ТОВ «ОІЛ-ХОЛДІНГ»
35	АЗС №10 ТОВ «ОІЛ-ХОЛДІНГ»
36	Проммайданчик ТОВ "Кнауф гіпс Донбас"
37	ЗАТ "Артемівський електротехнічний завод" Промисловий майданчик: склади пропанових, кисневих, ацетиленових балонів, лакрофарб, природний газ
38	Склад кисневих балонів, карбіду кальцію Відділ складського господарства служби МТЗ Донецької залізниці
39	Склади ПММ та кисневих балонів Дорожні майстерні НЦС ст. Ступки Донецької залізниці
40	Киснево-наповнювальна станція ТОВ "ДПІ ЕЙР ГАЗ"
41	Рудник № 7. Промисловий майданчик ДП об'єднання "Артемсіль"
42	Автомобільна газонаповнювальна компресорна станція № 2 Товариства з обмеженою

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
	відповідальністю Торговий дім "Лідер"
43	АЗС № 33 ТОВ «Паралель М-ЛТД»
44	АЗС № 13 ТОВ «Паралель М-ЛТД»
45	Завод з виробництва гіпсокартонних листів та сухих будівельних сумішей ТДВ «СІНІАТ»
46	Дробильна дільниця №1 ТДВ «СІНІАТ»
47	Дробильна дільниця №2 ТДВ «СІНІАТ»
48	Шахта з видобутку гіпсового і гіпсоангидритового каміння (поверхневий комплекс) ТДВ «СІНІАТ»
49	Промисловий майданчик рудника № 4 ДП "Артемсіль"
50	Промисловий майданчик рудника № 1-3 ДП "Артемсіль"
51	Промисловий майданчик рудника № 7 ДП "Артемсіль"
52	Товариство з обмеженою відповідальністю "Концерн Молокопродукт"
53	Державне науково-виробниче підприємство "Експериментальний машинобудівний завод гірничо-шахтного та технологічного устаткування соляної промисловості"
54	Газорозподільна станція м.Вугледар Макіївське ЛВУМГ
55	ДВАТ шахта "Південнодонбаська №1" (промисловий майданчик)
56	Шахта ОП ШУ "Південнодонбаська № 3" ДП „Донецьквугілля"
57	тов "Торгівельно-промислове представництво"Альянс" (АЗС)
58	ТОВ "Торгівельно-промислове представництво"Альянс" (АЗС)
59	ТОВ "Південтрансбуд" (Цех по виробництву металопластикових систем, мастик, ремонтно-будівельна дільниця, склади, котельня)
60	Комбінат комунальних підприємств КП "Компанія “Вода Донбасу” (очисні споруди)
61	Комбінат комунальних підприємств "Компанія “Вода Донбасу” (водопровідний вузол)
62	Вуглегірська ТЕС ПАТ „ДЕК”Центрэнерго”
63	Хлораторна очисних споруд цеху теплових та підземних комунікацій Вуглегірської ТЕС ПАТ „ДЕК”Центрэнерго”
64	Фільтрувально-питний комплекс гідротехнічного цеху Вуглегірської ТЕС ПАТ „ДЕК”Центрэнерго”
65	Гребля ставка охолоджувача Вуглегірської ТЕС ПАТ „ДЕК”Центрэнерго”
66	Гребля шламонакопичувача Вуглегірської ТЕС ПАТ „ДЕК”Центрэнерго”
67	Гребля питного ставка Вуглегірської ТЕС ПАТ „ДЕК”Центрэнерго”
68	Автотранспортний цех Вуглегірської ТЕС ПАТ „ДЕК”Центрэнерго”
69	ВП Миронівська ТЕС ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»
70	Водосховище ВП Миронівської ТЕС ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»
71	Золовідвал ВП Миронівської ТЕС ПАТ « ДТЕК Донецькобленерго»
72	Газонаповнювальна станція Дебальцівського УГГ ВАТ «Донецькоблгаз»
73	Міст залізобетонний Дебальцівської дистанції колі ДП «Донецька залізниця»
74	Пункт зберігання кисневих та ацетиленових балонів КП «Веста»
75	АЗС «Ортодокс систем менеджмент» ТОВ „Ортодокс систем менеджмент”
76	Філія ЗФ “Дзержинська” ТОВ “Енергоімпекс”
77	Склади кисневих балонів ПММ ОДО АТ «Шахта Святої Матрени Московской»
78	Підземний видатковий склад вибухових матеріалів, хлораторна, склад кисневих балонів Шахта імені Ф.Е.Дзержинського Міністарства енергетики та вугільної промисловості
79	Підземний видатковий склад вибухових речовин. хлораторна, склад кисневих балонів, ГММ Шахта “Північна” Міністерства енергетики та вугільної промисловості
80	Підземний видатковий склад вибухових матеріалів, хлораторна, склад кисневих балонів Шахта “Південна” Міністерства енергетики та вугільної промисловості
81	Підземний видатковий склад вибухових матеріалів. хлораторна, склад кисневих балонів, ГММ Шахта “Торецька” Міністерства енергетики та вугільної промисловості
82	ТОВ “Новгородський комбінат комунального господарства”
83	Газова котельня ТОВ “Новгородський комбінат комунального господарства”
84	Фенольне та нафталінове коксохімічне виробництво КХВ “Фенольний завод” ТОВ НВО

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
	“Інкор і Ко”
85	Газонаповнювальний пункт Дзержинського УГП ВАТ “Донецькоблгаз України”
86	Склад кисневих балонів Дзержинського УГП ВАТ “Донецькоблгаз України”
87	АЗС № 1 ТОВ «Вейт ЛТД»
88	АЗС № 2 ТОВ «Вейт ЛТД»
89	АЗС “Нью-Йорк” ТОВ “Лікойл”
90	АЗС № 1 ТОВ “Скіф+”
91	АЗС № 1 МПП “Лілія”
92	АЗС № 2 МПП “Лілія”
93	АЗС № 3 МПП “Лілія”
94	АЗС № 5 МПП “Лілія”
95	ВП Автобаза ДП “Дзержинськвугілля”
96	Котельня «Інтернат» В/д «Дзержинськтепломережа»
97	Котельня «Нова» В/д «Дзержинськтепломережа»
98	Котельня «Валюга» В/д «Дзержинськтепломережа»
99	Котельня 87-й квартал В/д «Дзержинськтепломережа»
100	Котельня 88-й квартал В/д «Дзержинськтепломережа»
101	Котельня 70-й квартал В/д «Дзержинськтепломережа»
102	Котельня 102-й квартал В/д «Дзержинськтепломережа»
103	Котельня 165 квартал В/д «Дзержинськтепломережа»
104	Котельня 168 квартал В/д «Дзержинськтепломережа»
105	Котельня 90 квартал В/д «Дзержинськтепломережа»
106	Котельня тубдиспансеру В/д «Дзержинськтепломережа»
107	Котельня 89-й квартал В/д «Дзержинськтепломережа»
108	Котельня В/д «Дзержинськтепломережа»
109	Котельня В/д «Дзержинськтепломережа»
110	Котельня «Авангард» В/д «Дзержинськтепломережа»
111	Котельня «Братська» В/д «Дзержинськтепломережа»
112	Котельня «Белоруська» В/д «Дзержинськтепломережа»
113	Котельня «Петровська гора» В/д «Дзержинськтепломережа»
114	Котельня 43 квартал В/д «Дзержинськтепломережа»
115	Котельня «ВГРЗ» В/д «Дзержинськтепломережа»
116	ПАТ «ЦЗФ Комсомольська»
117	АЗС-1 Фірми “Промтехснаб”
118	АЗС-4 Фірми “Промтехснаб”
119	ВП «Шахта «ім.О.Г.Стаханова» ДП “Красноармійськвугілля”
120	ВП «Шахта «ім.Г.М.Димитрова» ДП «Красноармійськвугілля»
121	ВП «Шахта «Центральна» ДП «Красноармійськвугілля»
122	ТОВ “Димитровський експериментально-механічний завод”
123	АЗС Концерну “Тріон”
124	АЗС ТОВ “Димитроввантажтранс”
125	склад ПММ ТОВ “Димитроввантажтранс”
126	Пункт екіпування тепловозів ТОВ “Димитроввантажтранс”

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
127	АЗС ТОВ «Нафтофінтрас»
128	Газова котельня №1 ВП ВО ОКП «ДТКС» «Димитровтепломережа»
129	Газова котельня №2 ВП ВО ОКП «ДТКС» «Димитровтепломережа»
130	Газова котельня №3 ВП ВО ОКП «ДТКС» «Димитровтепломережа»
131	Газова котельня м-н «Західний» ВП ВО ОКП «ДТКС» «Димитровтепломережа»
132	Газова котельня №-24 ВП ВО ОКП «ДТКС» «Димитровтепломережа»
133	Автомобільна заправна станція, ФОП Селіваров Г.Б.
134	Автомобільна заправна станція № 2, ТОВ "Нафтогазторг"
135	Автомобільна заправна станція № 22, ТОВ "ДОНМАС"
136	Автомобільна заправна станція № 3, ТОВ "Термінал"
137	Автомобільна заправна станція, ФОП Селіваров Г.Б.
138	ПАТ "Добропільський комбінат хлібопродуктів"
139	ПАТ "ДТЕК Октябрська ЦЗФ"
140	Філія ТОВ «ДТЕК Добропіллявугілля» «Добропільська автобаза»
141	ТДВ Шахта "Білозерська"
142	ВСП «Шахтоуправління Добропільське» ТОВ «ДТЕК Добропіллявугілля» Шахта «Алмазна»
143	ВСП «Шахтоуправління Добропільське» ТОВ «ДТЕК Добропіллявугілля» Шахта "Білицька"
144	ВСП «Шахтоуправління Добропільське» ТОВ «ДТЕК Добропіллявугілля» Шахта "Добропільська"
145	ВСП «Шахтоуправління Білозерське» ТОВ «ДТЕК Добропіллявугілля» Шахта "Новодонецька"
146	ВСП «Шахтоуправління Білозерське» ТОВ «ДТЕК Добропіллявугілля» Шахта "Піонер"
147	Водопровідно-насосна станція "Третього підйому" Добропільського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
148	ПАТ "ДТЕК Добропільська ЦЗФ"
149	Хлораторна станція ТДВ Шахта "Білозерська"
150	Автомобільний газозаправочний пункт, ФОП Селіваров Г.Б.
151	Автомобільна заправна станція, ФОП Селіваров Г.Б.
152	Торецьке виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
153	Газорозподільна станція Дружківка Краматорського ЛВУМГ
154	Відкрите акціонерне товариство "Дружківський хлібозавод" (промисловий майданчик Товариства з обмеженою відповідальністю «Компанія «Хлібінвест»)
155	Склад пально-мастильних матеріалів акціонерного товариства закритого типу (Публічного акціонерного товариства)"Веско"
156	Автомобільна заправна станція Товариства з обмеженою відповідальністю "Термінал"
157	Автомобільна заправна станція № 1 Товариства з обмеженою відповідальністю "Вейт-Сервіс"
58	Відкрите акціонерне товариство (Публічне акціонерне товариство)"Грета"
159	Відкрите акціонерне товариство (Публічне акціонерне товариство) "Дружківське рудоуправління"
160	Товариство з обмеженою відповідальністю "Контакт"
161	Товариство з обмеженою відповідальністю "Дружківський фарфоровий завод"
162	Товариство з обмеженою відповідальністю "Гідропневмоапарат"
163	Автомобільна заправна станція № 10 товариства з обмеженою відповідальністю "Сінтез" , м. Дружківка
164	Хлораторна станція Олексієво-Дружківських резервуарів чистої води Торецького виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
165	Хлораторна станція Яковлівських резервуарів чистої води Торецького виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
166	Хлораторна водопровідного вузла водопровідної насосної станції № 4 Торецького виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
167	Хлораторна очисних споруд Торецького виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
168	Котельня № 1 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
169	Котельня № 10 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
170	Котельня № 12 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
171	Котельня № 16 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
172	Котельня № 17 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
173	Котельня № 19 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
174	Котельня № 2 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
175	Котельня № 3 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
176	Котельня № 4 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
177	Котельня № 5 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
178	Котельня № 6 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
179	Котельня № 7 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
180	Котельня № 8 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
181	Котельня № 9 Виробничої одиниці "Дружківкатепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
182	Газонаповнювальний пункт Дружківського управління по газопостачанню та газифікації Донецького обласного відкритого акціонерного товариства (Публічного акціонерного товариства) по газопостачанню та газифікації "Донецькоблгаз"
183	Автомобільна газонаповнювальна компресорна станція (м. Дружківка) Регіонального виробничого управління "Донецькавтогаз"
184	Міст на автомобільній дорозі державного значення Н-20 Слов'янськ-Донецьк-Маріуполь, км 32+140 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
185	Міст на автомобільній дорозі державного значення Н-20 Слов'янськ-Донецьк-Маріуполь, км 36+954 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
186	Публічне акціонерне товариство "Дружківський завод металевих виробів"
187	Товариство з обмеженою відповідальністю "Дружківська харчосмакова фабрика"
188	Товариство з обмеженою відповідальністю "Гірничі машини - Дружківський машинобудівний завод"
189	Публічне акціонерне товариство "Кіндратівський вогнетривкий завод"
190	Шламонакопичувач Публічного акціонерного товариства "Дружківський завод металевих

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
	виробів"
191	ПАТ "Свинець"
192	ТОВ "Донстрой" Дільниця по виробництву фасонного лиття
193	ЗАТ "Транспорт" Проммайданчик (гараж, депо)
194	ПрАТ "Цинк" Цех виробництва цинкового купоросу, заводський газопровід.
195	ТОВ АП "Патрія" Цех акумуляторних батарей
196	ФОП Марченко Киснево-наповнювальна станція
197	Промисловий майданчик – ЗАТ «Костянтинівський металургійний завод»
198	ВАТ Костянтинівський завод "Втормет" Промисловий майданчик (киснева станція, склад ПММ
199	ТОВ "Мегатекс" Промисловий майданчик
200	Костянтинівський завод металургійного обладнання Промисловий майданчик
201	ТОВ "Костянтинівський завод механічного обладнання" Проммайданчик
202	ТОВ "Еталон Плюс" Промисловий майданчик: механічні майстерні, склади, котельня
203	ВК "Практик" Плавільне, рафінувальне відділення
204	ТОВ "Комінвест Агро"
205	ТОВ "Будскло" Цех по виробництву скла
206	ПАТ ВО "Конті" Компресорна аміачно-холодильна установка
207	ДП "Костянтинівський хімічний завод" Цех сірчаної кислоти
208	ВАТ Костянтинівський завод високовольтної апаратури Механозбірне виробництво: дільниці гальванічна, збірна, пропитки. Матеріальний склад
209	Міст ТОВ "Костянтинівський завод високовольтної апаратури" залізобетонний пішохідний (через залізну дорогу)
210	Промисловий майданчик ВАТ «Костянтинівський ЕШК «Шкіркон»
211	Промисловий майданчик Костянтинівське державне науково-виробниче підприємство "Кварсит"
212	ТОВ Торгівельна компанія "Кристал" Литне відділення, газова котельня.
213	ТОВ «Компанія хлібінвест» Північна виробнича площадка №9
214	«Торговий Дім «Золотий Урожай» Північна виробнича площадка №10
215	Костянтинівське УГГ ВАТ "Донецькоблгаз" Склад ПММ
216	Костянтинівська дистанція колії Донецької залізниці Механічні майстерні
217	Вагонне депо Костянтинівка Донецької залізниці. Склади кисневих балонів, дизельного пального
218	НАК "Нафтогаз України", Краматорське ЛВУМГ Газорозподільна станція №1
219	НАК "Нафтогаз України", Краматорське ЛВУМГ Газорозподільна станція №2
220	ДК "Укртрансгаз", НАК "Нафтогаз України" РВУ "Донецькавтогаз" АГНКС №1
221	АЗС ТОВ "Вейт ЛТД"
222	АГЗС ТОВ "Вейт ЛТД"
223	ТОВ "Донбаснафтопродукт" АЗС № 83
224	ТОВ "Донбаснафтопродукт" АЗС № 82
225	ТОВ АНП "Есенс-преміум" БПАЗС №47
226	АЗС ТОВ «ВОГ рітейл»
227	ТОВ "Диск" ГАЗС № 2
228	ТОВ "Диск" ГАЗС № 3
229	ТОВ "Синтез Ойл" АЗС №8
230	ТОВ "Синтез Ойл" АЗС №9
231	ТОВ "Синтез Ойл" БПАЗС №12
232	АЗС ТОВ "ОККО-Схід"
233	АГЗС ТОВ "ОККО-Схід"
234	Міст через річку Кривий Торець по вул. Ємельянова МКП "Комунтранс"
235	Міст через балку Грузська по вул. Мінській МКП "Комунтранс"
236	Міст через балку Грузська по вул. Носулі МКП "Комунтранс"

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
237	Шляхопровід по вул. Тельмана-Мірошніченко МКП "Комунтранс"
238	Шляхопровід по вул. Білоусова МКП "Комунтранс"
239	Міст через річку Кривий Торець по вул. Мірошніченко МКП "Комунтранс"
240	Міст через балку Грузська по вул. Леніна МКП "Комунтранс"
241	Міст через річку Кривий Торець по вул. Мірошніченко МКП "Комунтранс"
242	Міст через р. Кривий Торець по вул. Промисловій МКП "Комунтранс"
243	Міст через річку Наумиха у Новій Сантуринівці МКП "Комунтранс"
244	Міст через річку Наумиха на автошляху до с. Іванопілля МКП "Комунтранс"
245	Міст через балку Довгенька по вул. Леніна МКП "Комунтранс"
246	Міст через балку Довгенька по вул. Пролетарська МКП "Комунтранс"
247	Котельня "Центральна №1" ВО "Костянтинівкатепломережі"
248	Котельня "Центральна №2" ВО "Костянтинівкатепломережі"
249	Котельня МКР "Северний" ВО "Костянтинівкатепломережі"
250	Котельня "Островського" ВО "Костянтинівкатепломережі"
251	Котельня "Квартал 125" ВО "Костянтинівкатепломережі"
252	Котельня "Краснодарська" ВО "Костянтинівкатепломережі"
253	Котельня "Тельмана" ВО "Костянтинівкатепломережі"
254	Котельня "Квартал 81-92" ВО "Костянтинівкатепломережі"
255	Котельня "Сільгосптехнікум" ВО "Костянтинівкатепломережі"
256	Котельня "Мікрорайон №1" ВО "Костянтинівкатепломережі"
257	Котельня "Мікрорайон №2" ВО "Костянтинівкатепломережі"
258	Котельня "Квартал 12" ВО "Костянтинівкатепломережі"
259	Котельня "К-Хабаровська" ВО "Костянтинівкатепломережі"
260	Котельня "Білоусова" ВО "Костянтинівкатепломережі"
261	Котельня "Учбово-виробничий комбінат" ВО "Костянтинівкатепломережі"
262	Котельня "Школа-інтернат"

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
	ВО "Костянтинівка тепломережі"
263	Котельня "Дитяча лікарня" ВО "Костянтинівка тепломережі"
264	Котельня "Поліклініка" ВО "Костянтинівка тепломережі"
265	Котельня "Стационар" ВО "Костянтинівка тепломережі"
266	Котельня "Квартал 322" ВО "Костянтинівка тепломережі"
267	Котельня № 23 ВО "Костянтинівка тепломережі"
268	Котельня "Житомирська" ВО "Костянтинівка тепломережі"
269	Котельня "Дорожна" ВО "Костянтинівка тепломережі"
270	Котельня "Абрамова" ВО "Костянтинівка тепломережі"
271	Котельня "Октябрьська" ВО "Костянтинівка тепломережі"
272	Котельня "Жилбитсервіс" ВО "Костянтинівка тепломережі"
273	Котельня "Смельянова" ВО "Костянтинівка тепломережі"
274	ТОВ "Завод "Екосплав" Промисловий майданчик
275	АЗС ТОВ "Вейт ЛТД" (Роут20)
276	ТОВ "Маркет Ойл"
277	ТОВ "Доненерго" АЗС №14
278	Автомобільна газозаправна станція № 1 приватного підприємця Горлач Вікторії Григорівни
279	Краматорське ЛВУМГ УМГ "Донбастрансгаз" – склад метанолу
280	Краматорське УГГ ВАТ „Донецькоблгаз” - ГНП
281	ПАТ "Старокраматорський машинобудівний завод"
282	Фільтрувальна станція КВП "Краматорськ водоканал"
283	ПАТ "Енергомашспецсталь"
284	Дільниця 69 км магістрального нафтопроводу "Лисичанськ-Кременчук"
285	РВУ «Донецькавтогаз» АГНКС Краматорськ
286	Комунальне виробниче підприємство "Краматорська тепломеража"
287	Водосховище Маяківське
288	ПП «Артеміда» АЗС Репект
289	ТОВ "Паралель-М ЛТД" АЗС №24
290	ТОВ "Паралель-М ЛТД" АЗС №49
291	ТОВ "ПМ ОІЛ" АЗС « Альфа» № 1
292	ТОВ "ПМ ОІЛ" АЗС « ТНК» №2
293	ТОВ "Термінал" АЗС
294	КВП "Краматорськ водоканал" - очисні споруди стічних вод
295	Філія АТ «ЄВРОЦЕМЕНТ Україна» - «Краматорський цементний завод Пушка»
296	ТОВ "Донбаснафтопродукт" АЗС № 98
297	Автомобільний газозаправний пункт ТОВ "Донбаснафтопродукт"
298	ПАТ НВП Науково-виробниче підприємство "Оснастка"
299	УМГ "Донбастрансгаз", Краматорське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів — газопровід Новопсков-Краматорськ, Новопсков-КС "Лоскутовка", Лисичанськ-Словянськ

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
300	УМГ "Донбастрансгаз", Краматорське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів — газопровід Краматорськ-Донецьк
301	ПАТ "Краматорський завод важкого верстатобудування
302	Краматорське ЛВУМГ УМГ "Донбастрансгаз" – проммайданчик зі складом ПММ
303	ПВВП "Протех" АЗС 2
304	ПВВП "Протех" АЗС 1
305	ПВВП "Протех" АЗС 3
306	ПВВП "Протех" АЗС 4
307	ТОВ "Завод автогенного обладнання ДОНМЕТ"
308	ПАТ "ОКСІКО ЛТД"
309	ПАТ "Новокраматорський машинобудівний завод"
310	ПАТ "Краматорський завод "Кондиціонер"
311	ТОВ "Термопромавтоматика"
312	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 1
313	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 1а
314	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 2
315	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 3
316	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 4
317	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 5
318	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 6
319	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 7
320	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 8
321	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 9
322	КВП "Краматорськ водоканал" Каналізаційні насосні станції № 10
323	Міст КП «ДРУАС» 84313, м.Краматорськ, ч/з р.К.Торец вул.Совхозна. 80тн.
324	Міст КП «ДРУАС»
325	Міст КП «ДРУАС»
326	Міст КП «ДРУАС»
327	Міст КП «ДРУАС»
328	Міст КП «ДРУАС»
329	Міст КП «ДРУАС»
330	Міст КП «ДРУАС»
331	Міст КП «ДРУАС»
332	Міст КП «ДРУАС»
333	Автодорожній шляхопровід КП «ДРУАС»
334	Міст КП «ДРУАС»
335	Шляхопровід КП «ДРУАС»
336	Міст КП «ДРУАС»
337	Міст КП «ДРУАС»
338	Шляхопровід КП «ДРУАС»
339	Міст КП «ДРУАС»
340	Міст КП «ДРУАС»
341	Міст КП «ДРУАС»
342	Міст КП «ДРУАС»
343	Філія Краматорській Авто-Центр ПАО «Донецьк- Авто»
344	ТОВ «Краматорськтеплоенерго» Ясногорівська гребля
345	ТОВ «Краматорськтеплоенерго»
346	ТОВ «Шельф-Оіл» АГНКС
347	ТОВ «ДОНМАС» АЗС №17
348	ТОВ «ДОНМАС» АЗС № 13
349	ТОВ «ДОНМАС» АЗС № 14
350	ПрАТ "Зовнішпромресурс" АГНКС № 1

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
351	РУ КП «Компанія «Вода Донбасу» Насосна станція 3-го підйому Слов'янського
352	РУ КП «Компанія «Вода Донбасу» Краматорські резервуари чистої води
353	РУ КП «Компанія «Вода Донбасу» Білянська насосна станція
354	ТОВ «АСИ-ОЙЛ» АЗС №12
355	СТЦ № 23 «Амстор» ТОВ «Амстор»
356	Котельня "139 кв" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
357	Котельня "Войкова" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
358	Котельня "Завод Будматеріалів" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
359	Котельня "КПД" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
360	Котельня "Кондиціонер" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
361	Котельня "Лазурний" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
362	Котельня "Металістів" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
363	Котельня "Молокозавод" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
364	Котельня "ОШ №20" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
365	Котельня "ОШ №23" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
366	Котельня "ОШ №32" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
367	Котельня "Південна" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
368	Котельня "Парникова" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
369	Котельня "Проїзна" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
370	Котельня "Райдужна" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
371	Котельня "Союзна" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
372	Котельня "Шкільна" КВП "Краматорська тепломережа" Краматорської міської ради
373	ТОВ « Краматорський завод енергетичного машинобудування»
374	Торгівельний центр « БІЛЛА-Україна»
375	Насосна станція Красноармійського РВУ КП "Компанія "Вода Донбасу"
376	Склад кисню Красноармійського РВУ КП "Компанія "Вода Донбасу"
377	Газорозподільна станція "Красноармійськ" Краматорського ЛВУГ УМГ "Донбастрансгаз"
378	Дистанція електропостачання
379	Красноармійська Дільниця Ясинуватського управління будівельно-монтажних робіт і цивільних споруд
380	Локомотивне депо
381	Вагонне депо
382	Донецький центр механізації колійних робіт
383	Красноармійська дистанція колії
384	АЗС ТОВ "Волна"
385	Газонаповнювальний пункт Красноармійського управління по газопостачанню та газифікації
386	ПАТ «Шахтоуправління «Покровське»
387	АГЗС ТОВ "Сінай" ЛТД ОПН
388	Селидівська філія ТОВ "Донбаснафтопродукт"
389	АЗС №87 ТОВ "Донбаснафтопродукт" ОПН
390	АЗС №88 ТОВ "Донбаснафтопродукт" ОПН
391	ТОВ «КОМПАНІЯ ХЛІБІНВЕСТ» Хлібозавод № 7
392	АЗС ПП Соловйова Т.В.
393	АЗС ПП "Алекс"
394	ПАТ "Красноармійський динасовий завод"
395	ПрАТ "Красноармійська реал база"
396	ВАТ "Красноармійський завод технологічного обладнання"
397	ВАТ "Красноармійський завод промислового обладнання"
398	ВАТ "Красноармійський завод Маяк"
399	філія "Красноармійський автодор"

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
400	Газова котельня "№1 комунального підприємства "Красноармійськтепломережа"
401	Газова котельня "№2 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
402	Газова котельня "№3 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
403	Газова котельня "№4 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
404	Газова котельня "№5 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
405	Газова котельня "№6 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
406	Газова котельня "№7 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
407	Газова котельня "№8 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
408	Газова котельня "№9 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
409	Газова котельня "№10 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
410	Газова котельня "№11 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
411	Газова котельня "№12 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
412	Газова котельня "№13 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
413	Газова котельня "№14 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
414	Газова котельня "№15 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
415	Газова котельня "№16 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
416	Газова котельня "№17 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
417	Газова котельня "№18 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
418	АЗС ПАТ "Красноармійського автопідприємства "Укрбуд"
419	АЗС ТОВ "Альянс холдінг" ОПН
420	АЗС ТОВ "Люкаст"
421	АЗС ПП Соловійова Т.В.
422	Газова котельня "№19 комунального підприємства Красноармійськтепломережа"
423	АЗС № 2 ТОВ «Топаз»
424	ВП ш. «Росія» ДП «Селидіввугілля» (вугільна шахта)
425	ЛПШ «Новоградівська № 2» Селидівське УЛШ (вугільна шахта)
426	ЗАТ «Машзавод»
427	ВП «ш. 1/3 Новоградівська» ДП «Селидіввугілля» (вугільна шахта)
428	ВАТ «Маркограф»
429	ТОВ «Маріупольський млинкомбінат»
430	ПАТ «МК «Азовсталь»
431	ТДВ «Маріупольський холодокомбінат»
432	ТОВ «Азовська нафтова компанія» Мінінафтопереробний завод
433	КП „Фірма Азовбудматеріали”
434	ТОВ «Екоіллчпродукт» Цех виробництва харчових виробів та безалкогольних напоїв
435	ПП Фірма «Лілія» АЗС «Маршал» №18
436	ПП Кузнєцова В.І. АЗС №8
437	ТОВ „Сінтез- Ойл” АЗС «Pilot» (№4)
438	ПАТ "Азовзагальмаш" Проммайданчик «А»
439	ПАТ "Азовзагальмаш" Проммайданчик «Б»
440	Аеропорт «Маріуполь»
441	ПАТ «МЗВМ»
442	ПрАТ «Азовелектросталь» Проммайданчик «А»
443	ВАТ “Старо-Кримський кар’єр”
444	ТОВ „СРЗ”
445	ТОВ «Енергоінвест» АЗС «Гарант»
446	ПАТ РВУ «Донецькавтогаз» АГНКС-1
447	ДП «Донецька залізниця» (Вагонне депо Маріуполь)
448	ТОВ «Укрсплав» АГНКС-125
449	ПАТ „ММК імені Ілліча” Газовий цех
450	ПАТ „ММК імені Ілліча” Цех кисню
451	ПАТ „ММК імені Ілліча” Склад вибухових матеріалів

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
452	ПАТ „ММК імені Ілліча” АГНКС-90 АТЦ № 1
453	ПАТ „ММК імені Ілліча” Цех холодної прокатки
454	АЗС СУ „Промавтоматика”
455	ПАТ „Маріупольгаз” ГНП
456	ПАТ „Маріупольгаз” СГАЗС
457	АГЗС
458	ПАТ „Маріупольгаз” СГАЗС
459	ПАТ „Маріупольгаз” АГНКС
460	МТАЗС
461	ПАТ „Маріупольгаз” БП АЗС
462	ПАТ „Маріупольгаз” АГНКС
463	ТОВ «Азов-Карібе»
464	ДП „Маріупольський морський торговельний порт” Промисловий майданчик
465	Маріупольський виправний центр №138 Котельня
466	ТОВ „Ессенс-Преміум” АЗС № 1
467	ТОВ „Ессенс-Преміум” АЗС № 2
468	ТОВ „Ессенс-Преміум” АЗС № 4
469	ТОВ „Ессенс-Преміум” АЗС №5
470	ТОВ „Ессенс-Преміум” АЗС № 7
471	ТОВ „Ессенс-Преміум” АЗС № 9
472	ТОВ „Ессенс-Преміум” АЗС № 10
473	ТОВ „Ессенс-Преміум” АЗС № 11
474	ТОВ „Ессенс-Преміум” АЗС
475	Склад паливно-мастильних матеріалів
476	СПД Шульга М.І. АГЗП
477	МПП „Дар” АЗС "Петроль"
478	МПП „Дар” АЗС "Петроль"
479	МПП „Дар” АЗС "Сатурн"
480	Автозаправний пункт
481	Хлорне господарство
482	Гребля Старокримського водосховища
483	ПАТ «Укрнафта» АЗС № 04/001
484	ПАТ «Укрнафта» АЗС № 04/002
485	ПАТ «Укрнафта» АЗС № 04/003
486	ПАТ «Укрнафта» АЗС № 04/004
487	ПАТ «Укрнафта» АЗС № 04/005
488	ПАТ «Укрнафта» АЗС № 04/006
489	ТОВ „Технопромет” АЗС
490	ТОВ „Технопромет” АЗС
491	ТОВ „Технопромет” АЗС
492	ТОВ „Технопромет” АЗС
493	ТОВ „Технопромет” АЗС
494	ТОВ „Технопромет” АЗС
495	ТОВ «ОККО-СХІД» АЗС №14
496	ТОВ «ОККО-СХІД» АЗС №13
497	ТОВ «ОККО-СХІД» АЗС №12
498	ТОВ «ВІОЛ» АЗС
499	ТОВ «МАСБЕН» БПАЗС №8
500	Котельня по пр. Металургів 53/55
501	Котельня ЖМР «Західний»
502	Котельня по вул. Бахиванджи, 74 ККП
503	Котельня яслі-саду №7

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
504	Котельня ЖМР-5
505	Котельня ЖМР-3
506	Котельня «Ремпобуттехніка»
507	Котельня по вул. Італійській 47/49
508	Котельня яслі-садку №20
509	Котельня по пр. Леніна, 14
510	Котельня ЗОШ № 17
511	Котельня міськлікарні №3 т/р Жовтневий №1
512	Котельня «Спартак» т/р Жовтневий №1
513	Котельня теплофікаційного району Іллічівський №1
514	Котельня Мирний т/р Іллічівський №2
515	Котельня «Східна» т/р Орджонікідзевський №2
516	Котельня ОШ №39 т/р Іллічівський №2
517	Котельня сел. Сартана т/р Іллічівський №2
518	Котельня ПТУ-13 т/р Орджонікідзевський №2
519	Котельня лікарні Водників т/р Приморський
520	Котельня школи-інтернату №2 т/р Іллічівський №2
521	Котельня т/р Жовтневий №3
522	Котельня т/р Орджонікідзевський №1
523	Котельня ЖМР-16 т/р Жовтневий №2
524	Котельня ОШ №33 т/р Приморський
525	Котельня ОШ №57 т/р Орджонікідзевський №2
526	Котельня т/р Жовтневий №3
527	Котельня Курчатова з ЦТП т/р Іллічівський №2
528	Котельня ОШ №32 т/р Приморський
529	Котельня ПМР-1 з ЦТП т/р Приморський
530	Котельня ПМР-10 т/р Приморський
531	Котельня ПМР-2 т/р Приморський
532	Котельня ПМР-7 з ЦТП т/р Приморський
533	Котельня 232 кв. з ЦТП т/р Іллічівський №2
534	Котельня 777 кв. т/р Іллічівський №1
535	Котельня 225 кв. т/р Приморський
536	Котельня 279 кв. з ЦТП т/р Орджонікідзевський №2
537	Котельня 138 кв. т/р Жовтневий №3
538	Котельня поліклініки Водників т/р Приморський
539	Котельня сел. Україна т/р Іллічівський №2
540	Котельня пологового будинку №2 т/р Орджонікідзевський №1
541	Котельня сел. Каменськ т/р Іллічівський №1
542	Котельня тубдиспансеру №1 т/р Орджонікідзевський №1
543	Котельня інтернату №3 т/р Жовтневий №1
544	Котельня школи-інтернату для осіб з ослабленим слухом т/р Жовтневий №3
545	Котельня ПТУ №64 т/р Орджонікідзевський - 2
546	Котельня Іртишська т/р Приморський
547	Котельня Ушакова т/р Приморський
548	Котельня Кубанська т/р Приморський
549	Котельня санаторія імені Крупської т/р Приморський
550	Котельня 269 кв. з ЦТП т/р Приморський
551	Котельня дитячого садка №72 т/р Жовтневий-3
552	Котельня ЗОШ №38 т/р Жовтневий-3
553	Котельня т/р Жовтневий №1
554	Котельня т/р Жовтневий №1
555	Котельня школи-інтернату т/р Іллічівський №2

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
556	Котельня т/р Жовтневий №1
557	Котельня поліклініки Сартана т/р Іллічівський №2
558	Котельня т/р Жовтневий №3
559	Котельня 416/417 кв. т/р Приморський
560	Котельня ОШ-46 т/р Жовтневий №4
561	Котельня ОШ №20 т/р Іллічівський №1
562	Котельня депо-3 ТТУ т/р Іллічівський №1
563	Котельня депо-4 ТТУ т/р Жовтневий №1
564	Котельня яслі-сада №101 т/р Жовтневий №4
565	Котельня ОШ-22 т/р Іллічівський-2
566	Котельня я/с №66 т/р Приморський
567	Котельня ОШ-43 т/р Іллічівський-2
568	Котельня ОШ-44 т/р Іллічівський-2
569	Котельня ОШ-51 т/р Орджонікідзевський-2
570	Котельня по вул. Пашковського, 64 т/р Орджонікідзевський №2
571	Котельня т/р Іллічівський-2
572	Котельня цеху транспортної техніки
573	Котельня яслі саду №106
574	ТОВ «Паралель-М ЛТД» АЗС № 18
575	ТОВ «Паралель-М ЛТД» АЗС № 19
576	ТОВ «Паралель-М ЛТД» АЗС № 27
577	ТОВ «Паралель-М ЛТД» АЗС №62
578	Відокремлений підрозділ Шахта «Родинська» ДП «Красноармійськвугілля»
579	ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська»
580	АЗС ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська»
581	ЦЗФ «Краснолиманська» ДП «ВК «Краснолиманська»
582	Ставок мулонакопичувач ЦЗФ «Краснолиманська» ДП «ВК «Краснолиманська»
583	Газова котельня №3 комунального підприємства Красноармійськтепломережа»
584	Газова котельня №9 комунального підприємства Красноармійськтепломережа»
585	Газова котельня №10 комунального підприємства Красноармійськтепломережа»
586	Газова котельня №12 комунального підприємства Красноармійськтепломережа»
587	Газова котельня №20 комунального підприємства Красноармійськтепломережа»
588	Об'єднані очисні споруди Селидівського ВУВКГ КП «Компанія «Вода Донбасу»
589	ВП «ш. «Курахівська» ДП «Селидіввугілля»
590	Газорозподільна станція Селидове
591	ВП ш. «ім. Д.С.Коротченко» ДП «Селидіввугілля» (вугільна шахта)
592	Поверхневий промайданчик ВП ш. «Україна» ДП «Селидіввугілля»
593	ВП «ш. «Україна» ДП «Селидіввугілля» (вугільна шахта)
594	ТОВ Центральна збагачувальна фабрика «Селидівська»
595	Мулонакопичувач секція №4 ТОВ ЦЗФ «Селидівська»
596	Мулонакопичувач ТОВ ЦЗФ «Селидівська»
597	ПАТ «ЦЗФ «Україна»
598	Мулонакопичувач ПАТ «Україна»
599	Хлібзавод №3 ТОВ «Компанія Хлібінвест»
600	АГНКС ТОВ "РосУкрОйл"
601	АЗС № 90 ТОВ «Донбаснафтопродукт»
602	АЗС № 89 ТОВ «Донбаснафтопродукт»
603	АЗС № 1 ТОВ «Гопаз»
604	АЗС № 1 «ТНК» ТОВ «Каскад»
605	АЗС № 2 «ТНК» ТОВ «Каскад»
606	ВП «Автобаза» ДП «Селидіввугілля»
607	Поверховий комплекс ВП «ш. «Курахівська» ДП «Селидіввугілля»

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
608	Структурна одиниця ПАТ «Донбасенерго» Слов'янська ТЕС
609	Водосховище-охолоджувач № 1 СО ПАТ «Донбасенерго» Слов'янська ТЕС
610	Золівідвал СО ПАТ «Донбасенерго» Слов'янська ТЕС
611	Автотранспортний цех СО ПАТ «Донбасенерго» Слов'янська ТЕС
612	Насосно- фільтрувальна станція Слов'янської ТЕС склад для зберігання хлору
613	ТОВ «Агроальянс груп» склад для зберігання «ПММ»
614	ПАТ «Славважмаш» Киснева станція, природний газ.
615	Міст залізничний залізобетонний Донецької залізниці
616	Міст залізничний металевий № 84 Донецької залізниці
617	ПрАТ «Хліб»
618	Багатопаливна АЗС № 4 СТ «Славія»
619	АГЗС № 7 СТ «Славія»
620	Склад зберігання скрапленого газу СТ «Славія»
621	Багатопаливна АЗС № 93 ТОВ «Донбаснафтопродукт»
622	АЗС № 96 ТОВ «Донбаснафтопродукт»
623	АЗС № 97 ТОВ «Донбаснафтопродукт»
624	АЗС № 99 ТОВ «Донбаснафтопродукт»
625	АЗС № 42 ТОВ «Паралель МЛТД»
626	Багатопаливна АЗС № 1 ТОВ «ВІСС»
627	Багатопаливна АЗС № 2 ТОВ «ВІСС»
628	АГЗС № 3 ТОВ «ВІСС»
629	АГЗС № 4 ТОВ «ВІСС»
630	Багатопаливна АЗС «Мост» ПП «Адора»
631	Багатопаливна АЗС ПП «Адора»
632	Багатопаливна АЗС № 4 ПП «Адора»
633	Багатопаливна АЗС «Сатурн» ПП «Адора»
634	Багатопаливна АЗС № 3 ПП «Адора»
635	Багатопаливна АЗС № 7 ПП «Адора»
636	АЗС № 18 ТОВ «Донмас»
637	АЗС № 20 ТОВ «Донмас»
638	АЗС № 23 ТОВ «Донмас»
639	АГНКС № 1 РВУ «Донецькавтогаз»
640	Очисні споруди КП Слов'янської міської ради «Словміськводоканал»
641	Насосно – фільтрувальна станція КП Слов'янської міської ради «Словміськводоканал»
642	Промислова дільниця КП Слов'янської міської ради «Словміськводоканал»
643	АГНКС №1 ПП «Перепечасенко»
644	АГНКС № 2 ПП «Перепечасенко»
645	ПАТ «Тореласт» цех по виробництву ПХВ плівок
646	ТОВ «Реактив» Котельня, газокористувальне обладнання
647	АТ «Зевс Кераміка» ГРП, кисень, газопровід.
648	ПАТ «Слов'янський машинобудівний завод» , станція заправки киснем, ГРП, Газопровід
649	Котельня № 10 ВО «Слов'янськтепломережі»
650	Котельня № 5 ВО «Слов'янськтепломережі»
651	Котельня № 11 ВО «Слов'янськтепломережі»
652	Котельня № 15 ВО «Слов'янськтепломережі»
653	Котельня № 17 ВО «Слов'янськтепломережі»
654	Котельня № 21 ВО «Слов'янськтепломережі»
655	Котельня № 9 ВО «Слов'янськтепломережі»
656	Котельня № 3 ВО «Слов'янськтепломережі»
657	Котельня № 7 ВО «Слов'янськтепломережі»
658	Котельня № 19 ВО «Слов'янськтепломережі»

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
659	Котельня № 18 ВО «Слов'янськтепломережі»
660	Котельня № 20 ВО «Слов'янськтепломережі»
661	Котельня № 29 ВО «Слов'янськтепломережі»
662	Котельня № 31 ВО «Слов'янськтепломережі»
663	Котельня № 24 ВО «Слов'янськтепломережі»
664	Котельня № 2 ВО «Слов'янськтепломережі»
665	Котельня № 16 ВО «Слов'янськтепломережі»
666	Котельня № 1 ВО «Слов'янськтепломережі»
667	Котельня № ВО «Слов'янськтепломережі»
668	Котельня № 27 ВО «Слов'янськтепломережі»
669	Котельня № 8 ВО «Слов'янськтепломережі»
670	Котельня № 6 ВО «Слов'янськтепломережі»
671	Котельня № 12 ВО «Слов'янськтепломережі»
672	Котельня № 28 ВО «Слов'янськтепломережі»
673	Котельня № 30 ВО «Слов'янськтепломережі»
674	Котельня № 37 ВО «Слов'янськтепломережі»
675	Котельня № 13 ВО «Слов'янськтепломережі»
676	Котельня № 14 ВО «Слов'янськтепломережі»
677	Котельня № 22 ВО «Слов'янськтепломережі»
678	Котельня № 34 ВО «Слов'янськтепломережі»
679	ТОВ «Укрелавресурс» склад кисню
680	ПАТ «СЗВІ» газопровід, котельня, склад кисню.
681	АГНКС газ «Метан» та АГЗС газ «Пропан» ПП «Жета»
682	Санаторій «Шахтобудівельник» ДВАТ «Трест Донецькшахтопроходка» газопровід, мінікотельня
683	Багатопаливна АЗС № 11 ТОВ «Асі-Ойл»
684	ТОВ «Керамічні маси Донбасу» ГРП, газопровід
685	ТОВ «Руссолю- Україна» газокористувальне обладнання склад зберігання кисню
686	ТОВ «Слов'янська індустріальна спілка «Сода» газопровід, топка барабанної сушарки
687	Автомобільна заправна станція (багатопаливна) ФОП Геращенко І.М.
688	АЗС № 14 ТК ТОВ «Синтез Оіл»
689	Газова котельня ПрАТ «Інститут керамічного машинобудування»
690	Газова котельня ДП «НДІ високих напруг»
691	Очисні споруди КП «Сервіскомуненерго» склад для зберігання хлору
692	Загальноосвітня школа № 11 відділу освіти Слов'янської міської ради котельня
693	Загальноосвітня школа № 7 відділу освіти Слов'янської міської ради котельня
694	ТОВ «Лікувально-діагностичний центр» Міні котельня
695	ТОВ «АІЗ» газові печі котельня, використання соляної кислоти на виробництві.
696	Виробнича база, АЗП Філії «Слов'янський автодор» ДП «Донецький облавтодор» ДАК «Автомобільні дороги України»
697	ПАТ «Агрегат» ГРП, газова котельня
698	Міні котельня ТОВ «Паок»
699	АЗС ТОВ «Куреш»
700	Комунальний заклад «Фізкультурно-оздо ровчий комплекс» Міні котельня
701	Газокористувальне обладнання ТОВ «Донметсплав»
702	Газокористувальне обладнання ТОВ «Славліт»
703	Міні-котельня ТОВ «Діалог-ліберті»
704	ЗАТ «Бетонмаш» Станція заправки киснем, газопровід, АЗП.
705	Шляхопровід
706	Міст автомобільний через спрямлене русло річки Казений торець
707	Міст автомобільний через старе русло річки Казений торець

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
708	Міст автомобільний через річку Колонтаєвка
709	Міст пішохідний
710	Міст пішохідний через річку Казений Торець
711	Міст № 1 автомобільний через річку Калантаєвка
712	Міст № 2 автомобільний через річку Калантаєвка
713	Міст автогужовий через річку Бакай
714	Міст (труба)
715	Міст через річку Бакай
716	Міст пішохідний
717	АЗС ТОВ "Азон"
718	Міні котельня Донбаського державного педагогічного університету
719	Накопичувач осаду промивних вод Артемівської фільтрувальної станції Часовоярського РВУ КП "Компанія "Вода Донбасу"
720	Артемівське резервне водосховище Часовоярського РВУ КП "Компанія "Вода Донбасу"
721	Хлораторна Артемівської фільтрувальної станції Часовоярського РВУ КП "Компанія "Вода Донбасу"
722	Новолуганська фільтрувальна станція Часовоярського РВУ КП "Компанія "Вода Донбасу"
723	Газоконденсатна станція "Лоскутовка"
724	Газорозподільна станція колгоспу ім. Тімірязєва Краматорського ЛВУМГ
725	Газорозподільна станція радгоспу ім. Горького Краматорського ЛВУМГ
726	Газорозподільна станція колгоспу ім. Козаченко Краматорського ЛВУМГ
727	Газорозподільна станція Бахмутська ПТФ Краматорського ЛВУМГ
728	Газорозподільна станція Сіверськ Краматорського ЛВУМГ
729	Газорозподільна станція Кірова Краматорського ЛВУМГ
730	Газорозподільна станція Правди та Кірова Краматорського ЛВУМГ
731	Газорозподільна станція ім. Чапаєва Краматорського ЛВУМГ
732	Головна насосна станція № 14 Придніпровського управління магістрального аміакопроводу Українського державного підприємства "Укрхімтрансміак"
733	АЗС ТОВ "Фірма РОСТ-М"
734	Шламонакопичувач твердих промислових відходів ПрАТ "Артемівський машинобудівний завод "Вістек"
735	Шламонакопичувач рідких промислових відходів ПрАТ "Артемівський машинобудівний завод "Вістек"
736	Сіверська дільниця ПАТ "Полтавський хлібоприймальний комбінат"
737	Кар'єр "Нирківський" ТОВ фірма "Соледар-Сервіс"
738	Котельня № 35 Виробничої одиниці "Краснолиманська тепломережа" Обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
739	Котельня № 36 Виробнича одиниця "Краснолиманська тепломережа" Обласне комунальне підприємство "Донецьктеплокомуненерго"
740	АЗС № 5 ТОВ «ОІЛ-ХОЛДІНГ»
741	АЗС суб'єкта підприємницької діяльності-фізичної особи Гончарук Галини Дмитрівни
742	Кар'єр Західно-Михайлівський ТОВ "Кнауф гіпс Донбас"
743	Кар'єр Східно-Михайлівський ТОВ "Кнауф гіпс Донбас"
744	Кар'єр Східно-Покровський, ТОВ "Кнауф гіпс Донбас"
745	Кар'єр "Іванградське родовище гіпсу" ТОВ "Кнауф гіпс Донбас"
746	Кар'єр Ямське родовище крейди ТОВ "Кнауф гіпс Донбас"
747	Дільниця 23 км магістрального нафтопроводу "Лисичанськ-Кременчук"
748	АЗС № 1 ТОВ "Техмашсервіс 2006"
749	Артемівський цех по виробництву кормів Закритого акціонерного товариства "Бахмутський Аграрний Союз"
750	Промисловий майданчик рудника ім. Володарського ДП "Артемсіль"
751	АЗС ТОВ „Магістраль”

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
752	Аміачна компресорна станція плодосховища ТОВ „Южное”
753	АЗС № 1 „Янісоль” СФГ „Прометей”
754	Контейнерна АЗС СФГ „Прометей”
755	АЗС № 78 ТОВ „Донбаснафтопродукт”
756	АЗС № 77 ТОВ „Донбаснафтопродукт”
757	Водосховище Старомлинівське
758	АЗС ДПДГ „Забойщик”
759	АЗС СВК ім. Кірова
760	Головний парк Волноваха Маріупольської дистанції сигналізації та зв'язку Донецької залізниці
761	Господарчий двір станції Волноваха Маріупольської дистанції сигналізації та зв'язку Донецької залізниці
762	АЗС № 9 Волноваської філії ТОВ "Донбаснафтопродукт"
763	Газопровід "Донецьк-Маріуполь" (перший етап) Ялтинського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів УМГ "Донбастрансгаз"
764	Автомобільна заправна станція № 7 Волноваської філії товариства з обмеженою відповідальністю "Донбаснафтопродукт"
765	Товариство з обмеженою відповідальністю "Донспецресурс" Волноваська дільниця
766	Локомотивне депо "Волноваха" Донецької залізниці
767	Котельня газова агроцеху № 2 відкритого акціонерного товариства "Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча"
768	Промисловий майданчик агроцеху № 2 відкритого акціонерного товариства "Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча"
769	Склад міндобриг агроцеху № 2 відкритого акціонерного товариства "Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча"
770	Автомобільна заправна станція ТОВ "Каскад"
771	Автомобільна заправна станція приватного підприємця Сочлі Д. П.
772	Автомобільна заправна станція Відкритого акціонерного товариства "Приазов'є"
773	Автомобільна заправна станція Відкритого акціонерного товариства "Приазов'є"
774	Автомобільна заправна станція Відкритого акціонерного товариства "Приазов'є"
775	Склад хлору очисних споруд Волноваського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства КП "Компанія "Вода Донбасу"
776	Гребля Павлопольського водосховища Маріупольського регіонального виробничого управління Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
777	Автомобільна заправна станція Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю "Старогнатівське"
778	Виробнича ділянка № 2 Товариства з обмеженою відповідальністю "Соціальне відродження Донбасу"
779	Хлібодарівський елеватор Закритого акціонерного товариства компанії "Райз"
780	Автомобільна заправна станція № 05-03 Підприємства з іноземними інвестиціями "ЛУКОЙЛ-Україна"
781	Новотроїцький газонаповнювальний пункт Докучаєвського управління по газопостачанню та газифікації "Докучаєвськгаз"
782	Котельня "Північна" Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
783	Котельня "ЦРЛ" Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
784	Котельня № 21 Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
785	Котельня № 29 Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
786	Котельня Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
787	Котельня Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
788	Котельня Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
789	Котельня Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
790	Котельня Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
791	Котельня Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
792	Котельня Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
793	Котельня Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
794	Котельня Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
795	Котельня середньої школи № 5 Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
796	Залізнична станція Волноваха Державного підприємства "Донецька залізниця"
797	Державний заклад "Вузлова лікарня станції Волноваха ДП "Донецька залізниця"
798	Маріупольська дистанція сигналізації та зв'язку Державного підприємства "Донецька залізниця"
799	Волноваська дистанція колії Державного підприємства "Донецька залізниця"
800	Газова котельня № 47 Маріупольського будівельно-монтажного експлуатаційного управління Державного підприємства "Донецька залізниця"
801	Дизель-генераторний агрегат тягової підстанції Волноваха Волноваської дистанції електропостачання державного підприємства "Донецька залізниця"
802	Естакада на автомобільній дорозі державного значення Н - 20 Слов'янськ - Донецьк - Маріуполь, км 164+675 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
803	Міст на автомобільній дорозі державного значення Н-20 Слов'янськ-Донецьк-Маріуполь, км 161+015 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
804	Міст на автомобільній дорозі державного значення Н-20 Слов'янськ-Донецьк-Маріуполь, км 175+508 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
805	Шляхопровід на автомобільній дорозі державного значення Н-20 Слов'янськ-Донецьк-Маріуполь, км 164+128 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
806	Шляхопровід на автомобільній дорозі державного значення Н-20 Слов'янськ-Донецьк-Маріуполь, км 174+416 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
807	Шляхопровід на автомобільній дорозі державного значення Н-20 Слов'янськ-Донецьк-Маріуполь, км 182+064 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
808	Автомобільна заправна станція № 101 Товариства з обмеженою відповідальністю "Донбаснафтопродукт"
809	Автомобільна заправна станція № 74 Товариства з обмеженою відповідальністю "Донбаснафтопродукт"
810	Великоанадольська фільтрувальна станція зі складом кисню Красноармійського регіонального виробничого управління Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
811	Одноколіїний залізничний шляхопровід Публічного акціонерного товариства

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
	"Тельманівський кар'єр"
812	Багатопаливна автозаправна станція № 8 Товариства з обмеженою відповідальністю "Азовнефтепродукт"
813	Багатопаливна автомобільна заправна станція № 16 Товариства з обмеженою відповідальністю "Ессенс-Преміум"
814	Багатопаливна автомобільна заправна станція № 20 Товариства з обмеженою відповідальністю "Ессенс-Преміум"
815	Вагонне депо Волноваха Товариства з обмеженою відповідальністю "ЛЕМТРАНС"
816	Товариство з обмеженою відповідальністю "Дмитрівський гранітний кар'єр-астор"
817	Товариство з обмеженою відповідальністю "Дмитрівський гранітний кар'єр-астор"
818	Автомобільна заправна станція № 04/007 Публічного акціонерного товариства "Укрнафта"
819	Газорозподільна станція радгоспу "Маріупольський"
820	Газорозподільна станція Воло- дарська е
821	Газорозподільна станція Першо- травнева.
822	АЗС №2 ТОВ "Екстра плюс"
823	Кар'єр "Катеринівський" механічні майстерні, гаражні бокси, складські приміщення
824	Пункт заправки технологічного транспорту Агрофірма "Агротіс" Філія "Володарська"
825	Кар'єр «Кальчикський»
826	Пункт заправки технологічного транспорту
827	Пункт заправки технологічного транспорту
828	Пункт заправки технологічного транспорту
829	Автомобільна заправна станція №18
830	Пункт заправки технологічного транспорту
831	Пункт заправки технологічного транспорту
832	Пункт заправки технологічного транспорту
833	Пункт заправки технологічного транспорту
834	Пункт заправки технологічного транспорту
835	Пункт заправки технологічного транспорту
836	Пункт заправки технологічного транспорту
837	Пункт заправки технологічного транспорту
838	Відгалуження газопроводу до га- зорозподільної станції смт Воло- дарське
839	Відгалуження-газопровід до га- зорозподільної станції "Перво- майська ПТФ с. Тополине"
840	Газопровід-відгалуження до газо- розподільної станції колгосп Ма- ріупольський
841	Газопровід-відгалуження до газо- розподільної станції с. Малинівка
842	Автомобільна заправна станція, ФОП Селіваров Г.Б.
843	Автомобільна заправна станція № 10, ТОВ "Нафтогазторг"
844	Автомобільна заправна станція № 4, ТОВ "Нафтогазторг"
845	Автомобільна заправна станція ТОВ «Рута-плюс»
846	Автомобільна заправна станція, ПП «Піраміда АЗС»
847	Водозабір «Золотий Колодязь» Добропільського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
848	ПрАТ «Глини Донбасу»
849	Кар'єр, Товариства з обмеженою відповідальністю Фірма «Донкерампромсировина»
850	Ставок-мулонакопичувач ПАТ "ДТЕК Добропільська ЦЗФ"
851	ТОВ «Добропільське сортонасінницьке підприємство»
852	Автомобільна заправна станція № 3, ТОВ "Нафтогазторг"
853	Добропільська насосна станція зі складом кисню Красноармійського регіонального виробничого управління Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
854	Автомобільна заправна станція ТОВ "Перспектива"
855	Автомобільна заправна станція ТОВ "Перспектива"
856	Автомобільна заправна станція ТОВ "Перспектива"
857	Автомобільна заправна станція ТОВ "Перспектива"

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
858	Насосна фільтрувальна станція Краснолиманської дистанції водопостачання та СТП
859	Газорозподільна станція Кіндратівка Краматорського ЛВУМГ
860	Газорозподільна станція Широкий Шлях Краматорського ЛВУМГ
861	Водосховище "Клебан-Бикське" Донецького обласного виробничого управління меліорації і водного господарства
862	Автомобільна газонаповнювальна компресорна станція № 1 Товариства з обмеженою відповідальністю Торговий дім "Лідер"
863	Насосна станція "Білокузьминівська" Часов'ярського регіонального виробничого управління Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
864	Автомобільна газозаправна станція Товариства з обмеженою відповідальністю "ТИМ"
865	Автомобільна заправна станція № 21 Товариства з обмеженою відповідальністю "ДОНМАС"
866	Водопостачальна насосна станція "Біла Гора" Костянтинівського виробничого управління водопровідно-каналізаційного господарства Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
867	Насосна станція 4-го підйому Слов'янського регіонального виробничого управління Комунального підприємства "Компанія "Вода Донбасу"
868	ЗАТ "Керампром" Родовище "Видное" по видобування вогнетривких глин
869	Міст на автомобільній дорозі державного значення Н-20 Слов'янськ-Донецьк-Маріуполь, км 59+251 (ліворуч) Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
870	Міст на автомобільній дорозі державного значення Н-20 Слов'янськ-Донецьк-Маріуполь, км 59+251 (праворуч) Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
871	Ставок-мулонакопичувач ПАТ «ЦЗФ Комсомольська»
872	АЗС ПП Гнатенко Л.І.
873	Водосховище Октябрське
874	ОП «ЦЗФ «Росія»
875	АЗС “ Волна”
876	Міст залізничний змішаної конструкції №37
877	Міст залізничний змішаної конструкції №21
878	Краснолиманська колійна машинна станція № 10
879	Локомотивне депо
880	Склади кисневих, пропанових балонів, ПММ, Краснолиманська дистанція колії, Донецької залізниці
881	Дорожні електромеханічні майстерні Донецької залізниці
882	Рейкозварювальний поїзд №6 Донецької залізниці
883	Краснолиманське будівельно-монтажне експлуатаційне управління №1 Донецької залізниці
884	Склади ПММ, кисневих балонів, Краснолиманський центр по вантажній та комерційній роботі Донецької залізниці
885	Вагонне депо Донецької залізниці
886	Склади ПММ, кисневих балонів Краснолиманської дистанції електропостачання, Донецької залізниці
887	Склади кисневих балонів, ПММ, Краснолиманський відділ госпрозрахункової служби матеріально-технічного забезпечення Донецької залізниці
888	Пішохідний міст залізобетонний, Краснолиманська дистанція колії Донецької залізниці
889	Пішохідний міст металевий, Краснолиманська дистанція колії Донецької залізниці
890	Відгалуження (газопровід-відвод) на газову розподільну станцію „Красний Лиман”
891	Установка комплексної підготовки газу
892	Очисні споруди Краснолиманського виробничого управління водопровідно-

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
	каналізаційного господарства КП «Компанія «Вода Донбасу»
893	Аміачна холодильна установка Краснолиманського відділення ТОВ „СК-ЛІТД”
894	АЗС №15 ТОВ „Масбен”
895	АЗС № 95 ТОВ „Донбаснафтопродукт”
896	АЗС №100 ТОВ „Донбаснафтопродукт”
897	АЗС №106 ТОВ „Донбаснафтопродукт”
898	АЗС №1 ТОВ ТПП „Форум”
899	АЗС №2 ТОВ ТПП „Форум”
900	Автомобільна заправочна станція ТОВ «Краснолиманський ТЗК»
901	Склад кисню Комунального підприємства „Краснолиманська служба єдиного замовника”
902	Державне підприємство «Краснолиманське лісове господарство»
903	Котельня №1 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
904	Котельня №2 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
905	Котельня №3 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
906	Котельня №4 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
907	Котельня №9 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
908	Котельня №10 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
909	Котельня №11 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
910	Котельня №12 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
911	Котельня №13 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
912	Котельня №14 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
913	Котельня №15 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
914	Котельня №16 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
915	Котельня №17 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
916	Котельня №18 ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
917	Очисні споруди ВО «Святогірське багатогалузеве комунальне господарства ОКП „Донецьктеплокомуненерго”
918	Киснева рампа Краснолиманська центральна районна лікарня
919	АГНКС ТОВ «Ларисса»
920	Командитне товариство «ТОВ «Стронгком»
921	Водоочисні споруди насосно-фільтрувальної станції Відокремленого підрозділу "Курахівська теплова електрична станція" Товариства з обмеженою відповідальністю "ДТЕК СХІДЕНЕРГО"
922	Золівідвал "Суша балка" Відокремленого підрозділу "Курахівська теплова електрична станція" Товариства з обмеженою відповідальністю "ДТЕК СХІДЕНЕРГО"
923	Золівідвал Тернівської греблі Відокремленого підрозділу "Курахівська теплова електрична станція" Товариства з обмеженою відповідальністю "ДТЕК СХІДЕНЕРГО"
924	Курахівське водосховище Відокремленого підрозділу "Курахівська теплова електрична станція" Товариства з обмеженою відповідальністю "ДТЕК СХІДЕНЕРГО"
925	Основний виробничий майданчик Відокремленого підрозділу "Курахівська теплова електрична станція" Товариства з обмеженою відповідальністю "ДТЕК СХІДЕНЕРГО"
926	БАТ "Лактіс"
927	Котельня газова ТОВ "Мар'їнський райсількомунгосп"
928	Котельня газова ТОВ "Мар'їнський райсількомунгосп"
929	Котельня газова ТОВ "Мар'їнський райсількомунгосп"
930	Автомобільний газозаправний пункт № 8 товариства з обмеженою відповідальністю "ВПК Енергія"
931	ТзОВ "А-Мегіа"
932	БАТ "Красногорівський вогнетривкий завод"
933	Агроцех № 45 БАТ "Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча"
934	Роївський елеватор Дочірнє підприємство ДАК "Хліб України"
935	Філія "Єленовська" Товариства з обмеженою відповідальністю "Агрофірма "Агротіс"

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
936	Філія "Елеватор Нікольський" Товариства з обмеженою відповідальністю "Агрофірма "Агротіс"
937	ТОВ "Торгівельно-промислове представництво" Альянс"
938	Філія "Мар'їнський автодор" дочірнього підприємства "Донецький облавтодор" Відкритого акціонерного товариства "Державна акціонерна компанія "Автомобільні дороги України"
939	Товариство з обмеженою відповідальністю "Електросталь"
940	Мулонакопичувач Товариства з обмеженою відповідальністю "Центральна збагачувальна фабрика "Курахівська"
941	Міст на автомобільній дорозі державного значення М-04 Знам'янка-Луганськ-Ізварине, км 431+231 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України (Укравтодор)
942	Автомобільна заправна станція № 91 Товариства з обмеженою відповідальністю "Донбаснафтопродукт"
943	Установка розділення повітря публічного акціонерного товариства "Лінде Газ Україна"
944	Газонаповнювальний пункт Мар'їнського управління по газопостачанню та газифікації
945	Установка з отримання синтетичних рідких палив та паливних емульсій Товариства з обмеженою відповідальністю "Науково-виробниче об'єднання "СИНТОП"
946	Стаціонарна автомобільна заправна станція у комплексі з автомобільним газозаправним пунктом Товариства з обмеженою відповідальністю "МУЛЬТІ-ТОП"
947	Автомобільна заправна станція № 92 Товариства з обмеженою відповідальністю "Донбаснафтопродукт"
948	Міст на автомобільній дорозі державного значення Н-15 Запо- ріжжя-Донецьк, км 212+185 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
949	ПАТ „Державна продовольчо-зернова корпорація України” філія Легендарненський елеватор
950	АЗС № 1-2 ТОВ «Нафтогазторг»
951	АЗС № 4 ТОВ «Нафтогазторг»
952	АЗС №3 –А ТОВ «Нафтогазторг»
953	Склад нафтопродуктів ТОВ «Маяк»
954	Шахта «Святопокровська» ТОВ «Техіновація»
955	Олександрівська нафтобаза
956	АЗС СТОВ «Лощанське»
957	Рибгосп „Маячка”
958	Газорозподільчий пункт (с.Очеретино) Краматорського ЛВУМГ
959	АЗС СТОВ «Золоті Пруди»
960	Газорозподільна станція радгоспу ім. Держинського Ялтинського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів
961	Газорозподільна станція Мангуш Ялтинського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів
962	Газорозподільна станція смт Ялта Ялтинського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів
963	Відгалуження газопроводу до газорозподільної станції смт Мангуш Ялтинського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів УМГ "Донбастрасгаз"
964	Відгалуження газопроводу (друге) на проммайданчик Ялтинського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів УМГ "Донбастрасгаз"
965	Відгалуження газопроводу до газорозподільного пункту с. Юр'івка Ялтинського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів УМГ "Донбастрасгаз"
966	Відгалуження-газопровід до газорозподільної станції колгоспу імені Держинського Ялтинського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів УМГ "Донбастрасгаз"
967	Відгалуження-газопровід до газорозподільної станції смт Ялта Ялтинського лінійного

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
	виробничого управління магістральних газопроводів УМГ "Донбастрансгаз"
968	Газопровід "Донецьк-Маріуполь" (другий етап) Ялтинського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів УМГ "Донбастрансгаз"
969	АЗС «АТЕШ» ПП «ВЕМ»
970	Автомобільна заправна станція Агроцеху № 24 Дочірнього підприємства "Ілліч-Агро Донбас" Відкритого акціонерного товариства "Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча"
971	Автомобільна заправна станція "Ялта" приватного підприємця Таушан М.О.
972	Автомобільна заправна станція товариства з обмеженою відповідальністю "АЗОІЛ"
973	Автомобільна заправна станція "Мангуш" Фізичної особи - підприємця Семчука Олександра Миколайовича
974	Автомобільна заправна станція "Мелекіне" Фізичної особи - підприємця Семчука Олександра Миколайовича
975	Котельня "Катанова" Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
976	Котельня "ЦРЛ" Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
977	Котельня "Червоноармійська" Виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
978	Котельня виробничої одиниці "Волновахаміжрайтепломережа" Донецького обласного комунального підприємства "Донецьктеплокомуненерго"
979	Міст на автомобільній дорозі державного значення М-14 Одеса-Мелітополь-Новоазовськ, км 610+623 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України (Укравтодор)
980	Міст на автомобільній дорозі державного значення М-14 Одеса-Мелітополь-Новоазовськ, км 620+319 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України (Укравтодор)
981	Міст на автомобільній дорозі державного значення М-14 Одеса-Мелітополь-Новоазовськ, км 621+742 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України (Укравтодор)
982	Автомобільна газонаповнювальна компресорна станція (сmt Мангуш) Відкритого акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації "Маріупольгаз"
983	Газонаповнювальний пункт Мангуш Відкритого акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації "Маріупольгаз"
984	Автомобільний заправний пункт Структурного підрозділу "Агроцех № 11" Дочірнього підприємства "Ілліч-Агро Донбас" Публічного акціонерного товариства "Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча"
985	Автомобільна заправна станція № 76 товариства з обмеженою відповідальністю "Донбаснафтопродукт"
986	Автомобільний заправний пункт Структурного підрозділу "Агроцех № 26" Дочірнього підприємства "Ілліч-Агро Донбас" Публічного акціонерного товариства "Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча"
987	Багатопаливна автозаправна станція № 6 Товариства з обмеженою відповідальністю "Азовнефтепродукт"
988	Автомобільна заправна станція № 15 Товариства з обмеженою відповідальністю "ОККО-СХІД"
989	Станція біологічної очистки Комунального підприємства "Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства"
990	Фільтрувальна станція № 1 СРВУ КП «Компанія «Вода Донбасу»
991	Фільтрувальна станція № 2 СРВУ КП «Компанія «Вода Донбасу»
992	Донецька виробнича дільниця Слов'янського РВУ КП «Компанія «Вода Донбасу»
993	Газова сушарка крейди ПрАТ "Слов'янський крейдовапняний завод"
994	Шидлівський кар'єр крейди ПрАТ "Слов'янський крейдовапняний завод"

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
995	Газорозподільна станція Шидловського КВЗ Краматорського управління магістральних газопроводів ДК "Донбастрансгаз" НАК «Нафтогаз України»
996	Газорозподільна станція Рай-Олександрівка Краматорського управління магістральних газопроводів ДК "Донбастрансгаз" НАК «Нафтогаз України»
997	Газорозподільна станція Малинівка Краматорського управління магістральних газопроводів ДК "Донбастрансгаз" НАК «Нафтогаз України»
998	Газорозподільна станція № 1 Слов. ГРЕС Краматорського управління магістральних газопроводів ДК "Донбастрансгаз" НАК «Нафтогаз України»
999	Газорозподільна станція № 2 Слов. ГРЕС Краматорського управління магістральних газопроводів ДК "Донбастрансгаз" НАК «Нафтогаз України»
1000	Газорозподільна станція Слов'янськ Краматорського управління магістральних газопроводів ДК "Донбастрансгаз" НАК «Нафтогаз України»
1001	Міст залізничний змішаної конструкції № 37 Донецької залізниці
1002	Черкаське водосховище Слов'янського міжрайонного управління водного господарства
1003	Багатопаливна АЗС № 5 СТ "Славія"
1004	Багатопаливна АЗС № 5 ПП «Адора»
1005	Котельня № 38 ВО "Слов'янськтепломережі
1006	Райгородоцький крейдяний кар'єр ТОВ «СІС «Сода»
1007	АГЗС № 6 СТ «Славія»
1008	АГЗС ТОВ «Славгаз»
1009	Шляхопровід на а/д державного значення Н-20 Слов'янськ-Донецьк-Маріуполь, км 107+943 Служби автомобільних доріг у Донецькій області Державної служби автомобільних доріг України
1010	АЗС ТОВ "Нафта сервіс"
1011	АЗП ТОВ "Технотрейд ЛТД"
1012	АЗП Ф/Г "Корал"
1013	Міст автомобільний М-03 Київ-Харків-Довжанський 651км+619
1014	Міст автомобільний М-03 Київ-Харків-Довжанський 672км+660
1015	Міст автомобільний М-03 Київ-Харків-Довжанський 673км+676
1016	Міст автомобільний М-03 Київ-Харків-Довжанський 675км+378
1017	Шляхопровід М-03 Київ-Харків-Довжанський 672км+947
Хімічно-небезпечні об'єкти	
1	Старокримська фільтрувальна станція (№1,2) Маріупольського РВУ КП «Компанія «Вода Донбасу»
2	Виробничий майданчик ПАТ «МК Азовсталь»
3	ПАТ «Маркограф»
4	Цех холодного прокату ПАТ «ММК ім. Ілліча»
5	ТДВ «Маріупольський холодокомбінат»
6	ТОВ «ЕкоІллічПродукт»
7	ТОВ «Азовкарібе»
8	Державне підприємство „Костянтинівський державний хімічний завод”
9	АТ ВО "Конті" Костянтинівська кондитерська фабрика
10	Водонасосна станція №2 «Чиста вода» Костянтинівського ВУВКГ КП "Компанія «Вода Донбасу»
11	Фільтрувальна станція КВП "Краматорський водоканал"
12	Очисні споруди КВП "Краматорський водоканал"
13	Білянська насосна станція Слов'янського РУ КП "Компанія «Вода Донбасу» с. Біленьке
14	Насосна станція III підйому Слов'янського РУ КП "Компанія «Вода Донбасу»
15	ТОВ „Урожай”
16	ТОВ „Термопромавтоматика”
17	Насосна станція “Краматорські резервуари чистої води” Слов'янського РУ КП "Компанія «Вода Донбасу»

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкт
1	2
18	Очисні споруди КП "Слов'янськміськводоканал"
19	Насосно-фільтрувальна станція КП Слов'янської ТЕС ПАТ "Донбасенерго"
20	Насосна фільтрувальна станція КП "Слов'янськміськводоканал"
21	Очисні споруди КП "Сервіскомуненерго"
22	Станція III підйому КП "Сервіскомуненерго"
23	Часів-Ярська фільтрувальна станція Часів-Ярське РВУ КП «Компанія «Вода Донбасу»
24	Артемівська фільтрувальна станція Часів-Ярське РВУ КП «Компанія «Вода Донбасу»
25	ЗАТ "Артемівський завод шампанських вин" „Артемівськ Вайнері”.
26	ЗАТ "ТАВР ПЛЮС"
27	Склад реагентів хімічного цеху Вуглегірської ТЕС ПАТ «Центренерго»
28	Насосна станція питного водопостачання «Скелева» ВП Миронівська ТЕС ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»
29	Очисні споруди господарсько-побутових стоків ВП Миронівської ТЕС ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»
30	Хлораторна шахти ВП „Центральна” ДП «Красноармійськвугілля»
31	Хлораторна шахти ВП ім. Димитрова ДП «Красноармійськвугілля»
32	Хлораторна шахти ВП ім. Стаханова ДП «Красноармійськвугілля»
33	КХВ «Фенольний завод» ТОВ Науково-Виробниче Об'єднання «Інкор і К»
34	Насосна станція Красноармійського РВУ КП «Компанія «Вода Донбасу»
35	Хлораторна шахти ВП „Родинська” ДП «Красноармійськвугілля»
36	Установка комплексної підготовки газу Северодонецького ПВГ і ГК ГУ «Шибелінкагазвидобування»
37	ТОВ «СК-ЛТД» Ферма по утриманню звірів, Краснолиманське звірогосподарство
38	ВАТ "Авдієвський коксохімзавод"
39	Водопровідний вузол Вугледарського Комбінату Комунальних підприємств
40	Очисні споруди Вугледарського Комбінату комунальних підприємств
41	Новолуганська фільтрувальна станція Часів-Ярського РВУ КП "Компанія «Вода Донбасу»
42	Хіміко-металургійна фабрика ПАТ "ММК ім. Ілліча"
43	Велико-Анадольська фільтрувальна станція Красноармійського РВУ КП "Компанія «Вода Донбасу»
44	ТОВ "Южное"
45	Добропільська насосна станція Добропільського ВУВКГ КП "Компанія «Вода Донбасу»
46	Водозабір «Золотий колодязь» Добропільського ВУВКГ КП "Компанія «Вода Донбасу»
47	Білокузьмінівська насосна станція Часовоярського РВУ КП "Компанія «Вода Донбасу»
48	Клебан-Бикська насосна станція Часовоярського РВУ КП "Компанія «Вода Донбасу»
49	Водонасосна станція «Біла гора» Слов'янського РВУ КП "Компанія «Вода Донбасу»
50	Станція біологічної очистки КП ВУ ВКГ "Маріупольський міськводоканал"
51	Хлораторна 2-го підйому (Ялтинська ділянка) Маріупольського ВУ "Міськводоканал"
52	Слов'янська фільтрувальна станція №1. Слов'янського РВУ КП "Компанія «Вода Донбасу»
53	Слов'янська фільтрувальна станція №2. Слов'янського РВУ КП "Компанія «Вода Донбасу»
54	Красноармійська фільтрувальна станція Красноармійського РВУ КП "Компанія «Вода Донбасу»
55	Аміакопровід «Укрхімтрансміак»**

Примітка: Інформація щодо непідконтрольної українській владі території відсутня.

* ступень хімічної небезпеки району визначена з урахуванням впливу на адміністративно-територіальні одиниці Аміакопроводу «Укрхімтрансміак»;

** експлуатація Аміакопроводу «Укрхімтрансміак» на даний час припинена, обладнання підтримується в працездатному стані.

*** - за інформацією Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Донецькій області (лист від 17.06.2016 № 12/10/2953).

9.2. Радіаційна безпека

9.2.1. Стан радіаційного забруднення території області

На території Донецької області діяльність з використання джерел іонізуючого випромінювання (далі: ДІВ) здійснюють близько 367 суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії: майже 289 з них працюють у медицині, решта – в інших галузях господарства. Найбільшими користувачами радіонуклідних ДІВ є підприємства вугільної (30), металургійної (6) та гірничовидобувної (8) галузей господарства.

Внаслідок військової агресії з боку Російської Федерації та ведення бойових дій на сході України в умовах відсутності державного регулюючого контролю ядерної та радіаційної безпеки з боку України опинились 219 суб'єктів господарювання (у тому числі 5 закладів, які мають високоактивні ДІВ І категорії з активністю понад 1000 Кюри), у яких використовуються понад 460 одиниць закритих радіонуклідних ДІВ. Також на непідконтрольній Україні території розташовані 2 сховища, де зберігаються майже 500 закритих радіонуклідних ДІВ.

Аналіз стану забезпечення радіаційної безпеки у цих суб'єктів використання ДІВ свідчить про суттєве її погіршення. Це стосується, насамперед, забезпечення збереження та фізичного захисту ДІВ. Так, протягом 2015 року Південно-східна держінспекція отримала офіційну інформацію від 3 ліцензіатів у сфері використання ядерної енергії про неможливість забезпечити фізичний захист ДІВ внаслідок захоплення об'єктів озброєними формуваннями так званих ДНР та ЛНР. Загрозою є потрапляння ДІВ та радіоактивних відходів (РАВ) з непідконтрольної Україні території у незаконний обіг, що може призвести до опромінення населення та радіоактивного забруднення навколишнього природного середовища внаслідок розгерметизації ДІВ або використання їх у вигляді «брудної» бомби. У зв'язку з цим Південно-східною держінспекцією було надано до Держатомрегулювання пропозиції щодо посилення контролю над ДІВ та РАВ з непідконтрольних територій з метою зменшення загроз їх потрапляння у незаконний обіг. З метою взаємодії на випадок виникнення надзвичайних ситуацій із загрозою радіаційного впливу на населення було запроваджено взаємний обмін інформаційними листами з органами державної виконавчої влади про подібні випадки. Крім цього, з метою своєчасного оповіщення і передачі інформації про виникнення надзвичайних ситуацій із загрозою радіаційного впливу на населення, ліцензіатам, які використовують радіонуклідні ДІВ, було запропоновано терміново переглянути аварійні плани в частині актуалізації контактних даних для екстреного зв'язку.

У 2015 році відбулися наступні позарегламентні ситуації: 2 випадки постачання на металургійне підприємство (ПАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь») радіаційно-забрудненого металобрухту та 1 випадок виявлення у незаконному обігу на непідконтрольній Україні території ДІВ, яке використовувалось у МПП «БІК» на території Свердловського району Луганської області. До ліквідації позарегламентних ситуацій залучались спеціалісти спецкомбінату УкрДО „Радон” та ДП СЦ «Вуглеізотоп». Весь

вилучений радіоактивно забруднений металобрухт переміщено до спеціалізованого сховища РАВ, а виявлене у незаконному обігу ДІВ переміщено на зберігання до спеціалізованого сховища ДІВ.

9.2.2. Поводження з радіоактивними відходами

На території Донецької області радіоактивні відходи можуть утворюватись у суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії, які використовують радіонуклідні ДІВ. До РАВ, які утворюються при здійсненні діяльності з використання ДІВ, відносяться відпрацьовані закриті ДІВ, що не підлягають подальшому використанню, та РАВ, які утворюються під час ліквідації наслідків можливих радіаційних аварій.

Станом на грудень 2015 року, з 47 суб'єктів діяльності Донецької області, в результаті діяльності яких можуть утворюватись РАВ, під контролем української влади залишилися 17. Зазначеними підприємствами використовуються 243 закритих радіонуклідних ДІВ. На кінець 2015 року у Шахти «Південнодонбаська № 3 імені Миколи Сафоновича Сургая» використовувались 34 ДІВ, та у ВП «Шахта «Північна» Державного підприємства «Дзержинськвугілля» використовувались 10 ДІВ, строк експлуатації яких закінчився та не був продовжений у зв'язку з складним фінансовим становищем на підприємствах.

10. ПРОМИСЛОВІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

10.1 Структура та обсяги промислового виробництва

За підсумками 2015 року виробництво промислової продукції по області зменшилося порівняно з 2014 роком на 34,7 %. У той же час у грудні 2015 року, спостерігалось збільшення обсягів виробництва у порівнянні з попереднім місяцем на 1,2 %.

Таблиця 10.2

Обсяги промислового виробництва Донецької області у 2015 році

Назва промисловості	Обсяг виробництва (млн.грн.)
Добувна промисловість та розробка кар'єрів	26823,8
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	9342,1
Легка промисловість	95,6
Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	12875,9
Хімічна та нафтохімічна промисловість	1517,6
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	3412,5
Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	74857,1
Машинобудування	7562,3
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	31129,1
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	1442,2
Усього	170336,9

¹Короткострокові дані щодо обсягу реалізованої промислової продукції розроблено на підставі місячної звітності. Дані за видами промислової діяльності сформовані за функціональним принципом (по однорідних продуктах) (з урахуванням уточнень підприємств станом на кінець лютого 2016р.).

²Дані можуть бути уточнені.

³Дані вилучено з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації.

Обсяг промислової продукції Донецької області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції) за 2015 рік порівняно з попереднім роком зменшився на 34,7%.

Для порівняння: у кризовому для економіки 2009 році зниження промислового виробництва області становила 21,8%, в 2014 році – 31,5%. За два останні роки, тобто за 2015 рік порівняно з 2013 роком, обсяг промислової продукції регіону зменшився у 2,2 рази.

У 2015 році за рахунок зниження бази порівняння, а також завдяки використанню з'явилися можливостей для відновлення та нарощування виробництва щомісяця спостерігалось уповільнення спаду з початку року, який протягом першого півріччя становив не менше 50%. За грудень 2015 року, порівняно з груднем 2014 року виробництво скоротилося на 14,7%, порівняно з листопадом 2015 року досягнуто збільшення обсягу виробленої продукції на 1,2%. Крім грудня, позитивна динаміка порівняно з попередніми місяцями фіксувалася в березні, квітні, травні, липні, вересні та жовтні.

Разом з тим скорочення виробництва з початку року залишалось значним у всіх основних видах промислової діяльності. В цілому за 2015 рік порівняно з 2014 роком у виробництві, постачанні та розподілі електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря обсяг продукції зменшився на 11,0%, у виробництві коксу і продуктів нафтопереробки – на 17,1%, у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів – на 26,7%, в машинобудуванні – на 33,8%, у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – на 34,8%, у видобувній промисловості і розроблення кар'єрів – на 42,3%, у текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів – на 43,7%, у виробництві хімічних речовин

і хімічної продукції – у 2,1 рази, у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – у 2,4 рази.

У базових галузях промисловості регіону як і раніше порушені традиційні виробничі ланцюжка "вугілля-кокс-метал" і "вугілля-електроенергія".

За 2015 рік видобуток рядового вугілля склав 13,1 млн. тонн, що менше попереднього року на 13,0 млн. тонн, або в 2 рази. В 1,9 рази скоротився об'єм кам'яного вугілля, що включає відвантажений рядове вугілля і продукти збагачення, склавши за рік 10,2 млн. тонн.

Виробництво коксу, склавши за 2015 рік 5,3 млн. тон, зменшилася порівняно з 2014 роком на 16,7%.

Річна виплавка чавуну склала 8,6 млн. тон, що менше 2014 року на 14,5%. Виробництво сталі зменшилося за цей період на 17,9%, склавши за 2015 рік 8,0 млн. тонн. Із загального обсягу виробленої сталі 7,2 млн. тонн, або 89,7%, отримано з машин безперервного лиття заготовок. Виробництво готового прокату скоротилося за 2015 рік порівняно з 2014 роком на 23,4% і склало 4,1 млн. тонн.

Виробництво електроенергії за 2015 рік склало 21,7 млрд. кВт·годин, що менше попереднього року на 4,6%.

Таблиця 10.2
Індекси промислової продукції за основними видами діяльності
(відсотків)

	грудень 2015р. до листопада 2015р.	2015р. до 2014р.
Промисловість	101,2	65,3
Добувна та переробна промисловість	102,2	61,3
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	105,6	57,7
Переробна промисловість	100,1	63,9
з неї		
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	111,5	56,3
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	132,1	18,0
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	103,7	82,9
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	67,8	47,1
Виробництво гумових і пластмасових виробів; іншої неметалевої мінеральної продукції	103,6	65,2
Металургійне виробництво. Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	98,1	73,3
Машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	105,5	66,2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	97,6	89,0

Таблиця 10.2
Обсяг реалізованої промислової продукції (робіт, послуг)¹

	млн.грн.					
	2015 ²					питома вага у загальному обсязі, %
	2014	2015	відхилення +;-	2015 до 2014, %	2014	2015
Промисловість ³	177066,6	164228,0	-12838,6	93	100	100
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	25263,1	28654,06	3390,96	113	14,3	17,4
Переробна промисловість	118026,7	114937,8	-3088,9	97	66,7	70,0
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	12656,7	6745,9	-5910,8	53	7,2	4,1
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	256,8	123,4	-133,4	48	0,2	0,1
виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	923,1	169,05	-754,05	18	0,5	0,1
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	10759,2	15443,5	4684,3	144	6,1	9,4
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	2567,3	1465,8	-1101,5	57	1,5	0,9
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	233,3	347,8	114,5	149	0,1	0,2
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	3497,2	3885,7	388,5	111	2,0	2,4
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів	73871,4	77409,2	3537,8	105	41,7	47,1
машинобудування	9643,5	8056,9	-1586,6	84	5,4	4,9
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	38,6	34,4	-4,2	89	0,0	0,0
виробництво електричного устаткування	2817,9	2187,8	-630,1	78	1,6	1,3
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	6040,5	5602,2	-438,3	93	3,4	3,4
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	746,6	232,6	-514	31	0,4	0,2
виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	3618,4	1290,5	-2327,9	36	2,0	0,8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого	30197,6	19303,1	-10894,5	64	17,0	11,8

повітря						
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	3579,1	1332,9	-2246,2	37	2,0	0,8

¹Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

²Дані попередні.

³Дані сформовані за функціональним підходом (спосіб узагальнення даних, за яким показники діяльності підприємств формуються за однорідними видами діяльності).

10.2. Вплив на довкілля

Сучасну екологічну ситуацію в промисловості Донецької області, особливо у промислових районах і центрах, для яких характерна надмірна концентрація підприємств важкої індустрії, можна охарактеризувати як складну. Високий ступінь зношення основних фондів і відставання технічного рівня металургійної галузі від кращих світових досягнень призводить до надмірно високої енергоємності продукції, збільшення утворення відходів виробництва та надмірного забруднення навколишнього природного середовища у місцях розташування підприємств. Граничні рівні забруднення довкілля перевищують норми якості у декілька, та навіть десятки, разів.

Суттєво впливають на навколишнє природне середовище гірничодобувні підприємства, агломераційні фабрики (викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря), відходи видобутку та збагачення (шлами, забруднення навколишнього середовища і тиск на земну поверхню), масові вибухи в кар'єрах (викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та сейсмічне навантаження), шахтні води (забруднення водних об'єктів).

На підприємствах металургійної галузі більше 80% шкідливих викидів в атмосферу припадає на агломераційне та доменне виробництво.

Розробка і впровадження комплексного підходу до рішення екологічних проблем зі всебічною оцінкою і постійним контролем залишається сьогодні обов'язковою складовою благополуччя жителів міст, у яких розташовані ці підприємства.

10.2.1 Гірничодобувна промисловість

Розробка вугільних родовищ у Донбасі ведеться більш 200 років, протягом цього часу тут працювало понад 1000 шахт. Це створило велике навантаження і привело до значного нагромадження негативних факторів, що впливають на навколишнє природне середовище. Вплив гірничих робіт на навколишнє середовище зв'язано з багаторічним нераціональним використанням природних ресурсів із застосуванням застарілих технологій і характеризується:

- активізацією деформацій земної поверхні, утворення провалів;
- зсувами зон активного газовиділення, неконтрольованим метановиділенням;
- порушенням гідрологічного режиму, підтопленням територій;
- забрудненням водного і повітряного басейнів,

- негативним впливом породних відвалів
- знищенням ґрунтового і рослинного покриву на територіях, значно більших, ніж земельні відводи підприємств.

Актуальною і гострою проблемою для Донецької області залишається негативний вплив на навколишнє природне середовище наслідків багаторічного інтенсивного видобутку вугілля і закриття у стислі терміни десятків глибоких нерентабельних шахт, діяльність яких призвела до незворотних змін у геологічному середовищі на великій території. Виробнича діяльність гірничодобувних підприємств призводить до погіршення екологічної ситуації в області.

На території Донецької області знаходиться половина вугільних підприємств України, які ліквідуються, це 37 шахт і 1 збагачувальна фабрика. На теперішній час більшість цих підприємств (33 шахти і 1 збагачувальна фабрика) знаходяться на території, тимчасово непідконтрольній українській владі.

До 2014 року заходи з ліквідації шахт здійснювались державним підприємством «Донвуглереструктуризація». У 2014 році, відповідно до наказу Міністерства вугілля України від 15.05.2014 № 358, створено державне підприємство «Об'єднана Компанія «Укрвуглереструктуризація».

З метою забезпечення роботи ліквідованих шахт у водовідливному режимі створене державне підприємство «Укршахтгідрозахист». До складу ДП «Укршахтгідрозахист» входять 16 ліквідованих шахт, з яких 8 шахт знаходяться на території, тимчасово непідконтрольній українській владі.

Виконання природоохоронних заходів, передбачених проектами ліквідації, є проблемним питанням практично по всіх шахтах, що ліквідуються. Не виконуються в повному обсязі роботи з рекультивації земель промислових майданчиків, озеленення відвалів породи та роботи з ліквідації ставків-відстійників, що обумовлено систематичним бюджетним недофінансуванням.

Також не вирішеним залишається питання правонаступників рекультивованих земельних ділянок промислових майданчиків разом із породними відвалами.

10.2.2 Металургійна промисловість

Металургійний комплекс – стратегічно важлива складова вітчизняної економіки. Частка металургії у структурі реалізованої продукції промисловості області складає 43,7 %.

Частина підприємств металургійного комплексу залишилася на території тимчасово непідконтрольній країні, але усі провідні підприємства галузі перереєструвалися на території України і сплачують податки до Держбюджету.

Сучасну екологічну ситуацію в промисловості Донецької області, особливо в промислових районах і центрах, для яких характерна надмірна концентрація підприємств важкої індустрії, можна охарактеризувати як складну. Високий ступінь зношення основних фондів і відставання технічного рівня металургійної галузі від кращих світових досягнень призводить до надмірно високої енергоемності продукції, збільшення

утворення відходів виробництва та надмірного забруднення навколишнього природного середовища у місцях розташування підприємств. Граничні рівні забруднення доквілля перевищують норми якості у декілька, та навіть десятки, разів.

Суттєво впливають на навколишнє природне середовище гірничодобувні підприємства, агломераційні фабрики (викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря), відходи видобутку та збагачення (шлами, забруднення навколишнього середовища і тиск на земну поверхню), масові вибухи в кар'єрах (викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та сейсмічне навантаження), шахтні води (забруднення водних об'єктів).

10.2.3 Хімічна та нафтова промисловість

У 2014 року провідне підприємство галузі ПАТ «Концерн Стирол» у зв'язку з початком бойових дій на території Донецької області зупинило усе великотоннажне виробництво, що включає синтез і переробку аміаку. Також повністю були звільнені аміакосховища, на підприємстві немає запасів аміаку та інших вибухонебезпечних речовин.

Підприємство залишилося на тимчасово непідконтрольній Україні території, але було перереєстровано у місті Києві. За інформацією керівництва підприємства, відновлення виробництва продукції планується після стабілізації політичної ситуації у Донецькій області.

10.3. Заходи з екологізації промислового виробництва

Незважаючи на складну економічну і політичну ситуацію в Україні, металургійні підприємства області здійснюють модернізацію обладнання з метою створення сучасних високорентабельних виробництв за новітніми технологіями, що передбачають не тільки випуск високоякісної продукції, але й дотримання вимог природоохоронного законодавства.

В рамках програми охорони та оздоровлення навколишнього середовища Маріуполя Група Метінвест інвестувала близько 1,6 млрд грн у поліпшення екологічної ситуації в місті. За час дії програми забруднення навколишнього середовища підприємствами Метінвесту значно зменшилася. Інвестиції в модернізацію виробництва дозволили маріупольським комбінатам за чотири роки скоротити викиди в повітря майже на чверть.

У 2015 році ММК ім. Ілліча відмовився від брудного неефективного мартенівського виробництва. Після виведення з експлуатації шести мартенівських печей викиди сполук азоту в атмосферу скоротилися майже на 68%, пилу - на 12%.

Реконструкція аглофабрики ММК ім. Ілліча загальною вартістю 220 млн доларів стала найбільшим екологічним проектом в Україні. У 2015 році підприємство розпочало активну фазу робіт. Замість застарілого газоочисного устаткування на 12 агломашинах встановлять італійські циклони виробництва

Termokimik Corporation. Поетапна реалізація проекту дозволить до 2020 року скоротити на 90% викиди пилу і на 46% - сполук сірки.

У 2015 року у ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» у кисневому цеху комбінату здійснено капремонт блоку розділення повітря БР-2М. Сума інвестицій у його проведення склала більше 800 тис. грн. Завдяки проведенню всіх запланованих заходів продовжиться термін експлуатації обладнання. Крім того, збільшилася і продуктивність агрегату - на 3 тис. м³ кисню на годину, до 28 тис м³/год. В трубоелектрозварювальному цеху комбінату завершено інвестиційний проект вартістю понад 8,5 млн грн. В рамках цього проекту на трубоелектрозварювальній лінії РД-115 був встановлений новий генератор виробництва компанії Thermatool, яка є одним зі світових лідерів у виготовленні обладнання для виробництва електрозварювальних труб.

Новий генератор забезпечує більш високу продуктивність трубозварювальної лінії і надає запас потужності для подальшої модернізації цеху з розширенням сортаменту готової продукції. Планується освоїти випуск електрозварювальної труби діаметром 127 мм і зварного профілю 100x100 мм.

У ПАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь» тривала масштабна реконструкція доменної печі №4 - ремонтники змонтували сучасну систему газоочистки, замінили 92% металоконструкцій і 80% електрообладнання домни. Оновлений чавуноплавильний агрегат став одним з найсучасніших і екологічних в Україні.

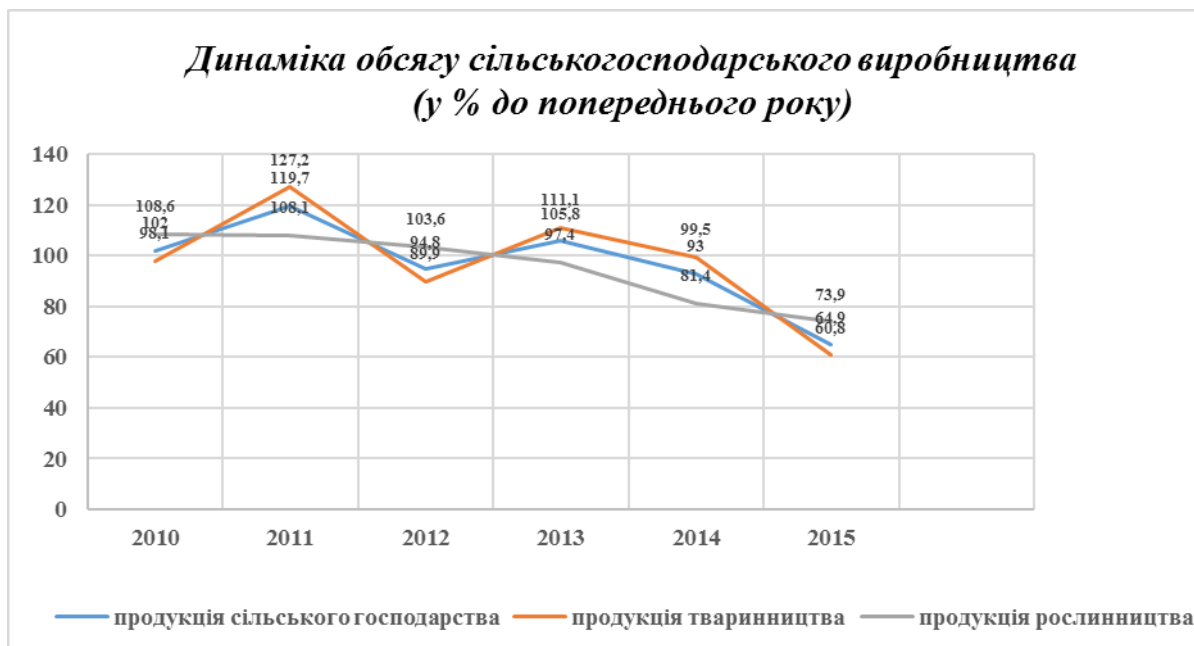
На доменній печі встановлено нове природоохоронне обладнання вартістю понад 12,7 млн доларів, яке дозволить зробити повітря в Маріуполі чистіше. Повністю оновлена система аспірації ливарних дворів, старий електрофільтр замінений на потужний і сучасний рукавний фільтр з імпульсною регенерацією. Нова система газоочистки ливарних дворів дає можливість досягти перспективного нормативу викидів - до 20-50 мг на кубометр повітря. Виділення пилу в атмосферу буде скорочено на 340 тон на рік.

У ПрАТ «Авдіївський коксохімічний завод» реалізується масштабна інвестиційна програма по технічному переоснащенню підприємства з урахуванням міжнародних екологічних норм. Введено в експлуатацію нову очисну установку, аналогів якої немає на українських підприємствах. Інвестиції у проект склали близько 6 млн грн. Новітня аспіраційна установка дозволить очищати до 99% дрібного пилу на ділянці дроблення коксу коксового цеху № 1 - одному з найбільш заплених структурних підрозділів підприємства. Такі показники відповідають європейським екологічним нормам по викидам пилу.

|

11. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

11.1. Тенденції розвитку сільського господарства

За попередніми даними у 2015 р. індекс обсягу сільськогосподарського виробництва порівняно з 2014 р. становив 64,9%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – 72,9%, у господарствах населення – 57,4%.

Рослинництво за 2015 р. (за даними Головного управління статистики у Донецькій області)

	Вироблено		Зібрана площа		Урожайність	
	тис.ц	у % до 2014	тис.га	у % до 2014	ц з 1 га зібраної площі	збільшення, зменшення (-) до 2014
Усі категорії господарств						
Зернові та зернобобові культури – усього	15360,8 ¹	65,0	538,6	77,8	28,5	-5,6
у тому числі						
пшениця	10362,3	73,7	329,3	90,2	31,5	-7,0
ячмінь	2528,3	51,3	116,1	63,9	21,8	-5,3
кукурудза на зерно	2036,2	55,5	65,1	64,4	31,3	-5,0
Соняшник на зерно	5282,9 ¹	71,4	316,8	77,1	16,7	-1,3
Ріпак	76,1	43,6	3,3	37,9	22,9	2,9
Соя	4,1	61,2	0,8	88,9	5,3	-2,5
Цукрові буряки (фабричні)	101,1	52,3	0,5	62,5	201,0	-53,6
Картопля	3976,5	51,1	35,7	60,1	111,3	-19,7
Овочі	2079,7	42,9	14,4	55,2	144,1	-41,6
Плоди та ягоди	1049,0	85,4	7,3 ²	86,9	142,4	-4,6

11.2. Вплив на довкілля

За площею і біопродуктивним потенціалом земельного фонду Донецька область є однією з провідних областей країни. Проте тривала нераціональна експлуатація земельних ресурсів без належного урахування ландшафтних і ґрунтово-кліматичних особливостей, інтенсивна обробка ґрунтів, високий відсоток посівів просапних культур призвели до посилення деградаційних процесів у ґрунтах, більш значної дегуміфікації їх, значних втрат елементів живлення.

На виконання Закону України “Про пестициди і агрохімікати”, Законів України “Про охорону земель” і “Про державний контроль за використанням та охороною земель” еколого-агрохімічний стан ґрунтів області контролюється обласним державним проектно-технологічним центром охорони родючості ґрунтів і якості продукції.

Еколого-агрохімічне обстеження сільськогосподарських угідь – це перша і найважливіша ланка суцільного агроекологічного моніторингу, основним завданням якої є масовий відбір ґрунтових зразків з метою кількісного визначення показників родючості ґрунтів та рівнів забруднення їх важкими металами, радіонуклідами та залишковими кількостями пестицидів з наступним виготовленням агрохімічних картограм, еколого-агрохімічних паспортів полів або земельних ділянок та розробкою на їх основі конкретних науково-обґрунтованих рекомендацій по ефективному, екологічно безпечному застосуванню агрохімікатів.

Основний фонд орних земель області складають чорноземи звичайні середньо і малогумусні на лесах і лесовидних породах важкоглинистого та легкоглинистого механічного складу. Вони займають 1215 тис. га, або 74% ріллі і мають високу потенційну родючість.

Курс на хімізацію сільського господарства, розпочатий в середині 60-х років, сприяв інтенсивному зростанню обсягів застосування мінеральних та органічних добрив. За 30 років (з 1965 по 1995 рр.) використання мінеральних добрив у господарствах області зросло з 9 до 121 кг поживних речовин на 1 га, або більше ніж у 13 разів. Водночас майже у 3 рази (з 2,5 т/га до 7,4 т/га) збільшились обсяги застосування органічних добрив. Комплексне застосування в значних обсягах мінеральних та органічних добрив зумовило підвищення рівня родючості ґрунтів. За цей період було досягнуто стабілізації вмісту гумусу, запаси рухомого фосфору у ґрунті збільшилися вдвічі (з 55 мг/кг до 116 мг/кг), обмінного калію у 1,2 рази (з 142 мг/кг до 173 мг/кг).

Проте, починаючи з 1991 року, обсяги застосування органічних та мінеральних добрив значно зменшуються. Найменший рівень внесення органічних та мінеральних добрив склав у 2000 році – 0,6 т органічних та 16 кг мінеральних на гектар посівної площі.

В останні роки у господарствах області спостерігається тенденція збільшення обсягів використання мінеральних добрив під сільськогосподарські культури. У порівнянні з рівнем 2000 року внесення мінеральних добрив збільшилося у 2015 році в 2,7 рази (з 16 до 43 кг/га), внесення органічних добрив

зменшилося у порівнянні з 2000 роком і склало 0,4 кг/га. Під урожай 2015 року внесено на 1 га посівної площі 43 кг мінеральних та 0,4 т органічних добрив.

Такий загальний рівень внесення добрив є вкрай недостатнім для компенсації втрат ґрунтами елементів живлення рослин та отримання

Гумус – органічна складова частина ґрунту, яка утворюється в процесі біохімічного розкладу рослинних і тваринних решток та формує його родючість. Процеси розпаду органічних решток і формування гумусу ґрунту мають складний ферментативний характер і відбуваються за безпосередньої участі мікроорганізмів (в основному - бактерій і грибів).

Основна частина ґрунтів області характеризується підвищеним та високим вмістом гумусу. Так, площі ґрунтів з підвищеним вмістом складають 411,0 тис. га, що становить 33,2%, з високим – 629,3 тис. га, що становить 50,8% від загальної площі (додатки 2, 10).

Вміст гумусу за 20 років (VI-IX тури обстеження) знизився на 0,23 абсолютних відсотки (з 4,40 до 4,17%), за останні 5 років – на 0,03%.

В цілому по області у порівнянні з попереднім (VIII) туром обстеження площі ґрунтів з високим вмістом гумусу зменшилися на 29,0 тис. га, дуже високим – на 31,2 тис. га. Зниження ґрунтових запасів гумусу зумовлюється його мінералізацією, різким зменшенням внесення у ґрунт насамперед органічних добрив, скороченням площ багаторічних трав, недотриманням сівозмін, збільшенням площ просапних культур, зменшенням надходження рослинних решток через зниження врожаїв сільськогосподарських культур, проявом зростаючих ерозійних процесів тощо.

Внаслідок різкого скорочення внесення в ґрунт органічних та мінеральних добрив основна частина врожаю в більшості сільгосппідприємств області формується за рахунок мобілізації ґрунтової родючості.

Для досягнення бездефіцитного балансу гумусу та елементів живлення необхідно довести рівень внесення мінеральних добрив до 90110 кг поживних речовин та органічних до 89 тон на гектар посівної площі.

Утворення гумусу – складний і довготривалий процес. Так, для підвищення вмісту гумусу у ґрунтах області на 0,1% необхідно вносити органічні добрива на рівні 11 т/га посівної площі протягом 20 років.

По забезпеченості рухомим фосфором переважають ґрунти з середнім та підвищеним вмістом. Площі ґрунтів з середнім вмістом складають 471,2 тис. га, що становить 38,0%, з підвищеним – 448,8 тис. га, що становить 36,2% від загальної площі.

По забезпеченості обмінним калієм також переважають ґрунти з середнім та підвищеним вмістом. Площі ґрунтів з середнім вмістом складають 414,3 тис. га, що становить 33,4%, з підвищеним – 447,6 тис. га, що становить 36,1% від загальної площі.

Середній вміст обмінного калію за останні 5 років зменшився на 3 мг (з 165 до 162 мг/кг ґрунту).

В цілому ґрунти області по вмісту гумусу та елементів живлення рослин характеризуються високою потенційною родючістю, що сприяє одержанню високоякісного сталого врожаю сільськогосподарських культур.

Зниження родючості ґрунтів у даний час є однією з головних проблем в землеробстві області і потребує негайного вирішення.

11.2.1. Внесення мінеральних і органічних добрив на оброблювані землі та багаторічні насадження

Таблиця 11.1

Внесення мінеральних та органічних добрив у ґрунт сільськогосподарськими підприємствами

	2000	2012	2013	2014	2015
Загальна посівна площа, тис. га	1052,2	887,4	885,9	797,3	642,7
Мінеральні добрива:					
Всього внесено в поживних речовинах, тис. ц	169,9	471,4	504,4	400,9	275,2
У тому числі: азотних, тис. ц	130,8	333,5	371,9	298,8	205,4
фосфорних, тис. ц	31,0	93,0	98,2	75,2	41,9
калійних, тис. ц	8,1	44,9	34,3	26,9	27,9
азотно-фосфорно-калійних, тис. ц	... ²	... ²	... ²	... ²	... ²
Удобрена площа під урожай, тис. га	282,5	703,3	731,4	613,1	469,4
% удобреної площі	26,8	79,3	82,6	76,9	73,0
Внесено на 1 га, кг	16	53	57	51	43
У тому числі: азотних, кг	... ²	... ²	... ²	... ²	... ²
фосфорних, кг	... ²	... ²	... ²	... ²	... ²
калійних, кг	... ²	... ²	... ²	... ²	... ²
азотно-фосфорно-калійних, кг	... ²	... ²	... ²	... ²	... ²
Органічні добрива:					
Всього внесено в поживних речовинах, тис. т	635,1	634,2	304,9	183,8	277,3
Удобрена площа, тис. га	13,1	12,1	7,2	6,3	11,1
% удобреної площі	1,2	1,4	0,8	0,8	1,7
Внесено на 1 га, т	0,6	0,7	0,3	0,2	0,4

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

² Не передбачені діючими формами державних статистичних спостережень.

11.2.2. Використання пестицидів

Таблиця 11.2

Використання пестицидів у сільському господарстві

	2000	2012	2013	2014	2015
Витрати засобів захисту рослин, тис. т	... ²	... ²	... ²	... ²	... ²
Площа, на якій застосовувалися засоби захисту рослин, тис. га	... ³	566,4	690,4	535,8	449,0
Кількість внесених пестицидів на 1 га, кг	... ²	... ²	... ²	... ²	... ²

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

² Не передбачені діючими формами державних статистичних спостережень.

³ До 2008 року показник був не передбачений.

11.2.3 Тенденції в тваринництві

У 2015 році було вироблено 90,5 тис. т м'яса, 227,9 тис. т молока, 629, 4 млн. шт яєць та 67 т вовни.

У 2015 р. поголів'я великої рогатої худоби склало 94,6 тис. голів, що на 33,2 тис. голів менше, ніж у 2014 році. Поголів'я свиней склало 478,8 тис. голів, що на 100,2 тис. голів менше у порівнянні з 2014 роком.

Поголів'я птиці у 2015 році склало 5688,8 тис. голів, що склало 42,4% до попереднього року.

12. ЕНЕРГЕТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

12.1 Структура виробництва та використання енергії

Електроенергетична галузь Донецької області є базовою в економіці, від її функціонування залежить ефективність роботи промислового комплексу та забезпечення необхідних умов для соціально-побутового сектору.

Енергетична промисловість області представлена 6 тепловими електростанціями (Вуглегірською ТЕС ПАТ «Центренерго»; Курахівською та Зуївською ТЕС ТОВ «ДТЕК Східенерго»; Слов'янською та Старобешівською ТЕС ПАТ «Донбасенерго»; Миронівською ТЕС ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»), з яких 3 ТЕС знаходяться на підконтрольній українській владі території (Курахівська, Вуглегірська та Слов'янська ТЕС). Теплові електростанції працюють на вугіллі та являються значним джерелом забруднення природного середовища.

Таблиця 12.1

Динаміка використання паливно-енергетичних ресурсів

	2000	2012	2013	2014 ¹	2015
Споживання паливно-енергетичних ресурсів на енергетичні цілі, тис. т у.п.	38928,0	36291,9	35147,8	20876,9	21881,5
Темп зміни, % до обсягу 2000 р.	-	93,2	90,3	53,6	56,2
Споживання електроенергії млн. кВт.г	18535,4	17938,4	16815,3	8121,2	9186,0
Темп зміни, % до обсягу 2000 р.	-	96,8	90,7	43,8	49,6
Споживання палива, тис. т у.п.	29273,6	27730,9	27250,6	17166,4	17774,9
Темп зміни, % до обсягу 2000 р.	-	94,7	93,1	58,6	60,7

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції

Таблиця 12.2

Викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами за видами економічної діяльності у 2015 році

	Всього, т	У % до 2014р.	Викинуто в середньому одним підприємством, т
Всі види економічної діяльності	917627,826	88	1737,931
Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	1814,781	104,9	58,541
Добування кам'яного та бурого вугілля	184211,026	75,2	5263,172
Добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів	995,212	88,1	55,29
Виробництво харчових продуктів	145,503	33,9	6,326

Виробництво напоїв	7,131	32,2	3,566
Виробництво одягу	0,037	80,4	0,037
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння	17,195	108	17,195
Виробництво паперу та паперових виробів	-	-	-
Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	33,66	3,7	33,66
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	10678,786	80,4	3559,595
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	94,234	47,7	18,847
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	6,392	602,5	6,392
Виробництво гумових і пластмасових виробів	0,017	0,8	0,017
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	1199,99	94,7	48
Металургійне виробництво	294833,115	88,9	16379,618
Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	53,488	34	6,686
Виробництво електричного устаткування	111,253	134,1	13,907
Виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	919,367	85,2	48,388
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів	2,542	131,4	1,271
Виробництво інших транспортних засобів	4,149	1,1	4,149
Виробництво меблів	0,07	4,9	0,07
Виробництво іншої продукції	2,693	-	2,693
Ремонт і монтаж машин і устаткування	314,066	522,6	62,813
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	410133,731	94,8	14142,542
Забір, очищення та постачання води	188,656	92,5	11,791
Каналізація, відведення й очищення стічних вод	22,12	106,3	7,373
Збирання, оброблення й видалення відходів; відновлення матеріалів	3,104	6,4	1,035
Будівництво будівель	7,146	14,2	2,382
Будівництво споруд	34,003	63,8	4,858
Спеціалізовані будівельні роботи	0,316	0,4	0,316
Оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами	598,056	125,8	99,676
Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами	49,708	67,8	9,942
Наземний і трубопровідний транспорт	2400,296	98,9	61,546

Складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту	882,092	44,7	25,203
Тимчасове розміщування	3,873	26,5	1,291
Діяльність із забезпечення стравами та напоями	70,569	57	70,569
Телекомунікації (електрозв'язок)	0,007	0	0,007
Надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення	0,084	-	0,084
Операції з нерухомим майном	134,901	20,9	26,98
Діяльність головних управлінь (хед-офісів); консультування з питань керування	5342,093	85,6	1780,698
Діяльність у сферах архітектури та інжинірингу; технічні випробування та дослідження	1,375	289,5	0,688
Наукові дослідження та розробки	0,022	-	0,022
Ветеринарна діяльність	1,815	-	1,815
Оренда, прокат і лізинг	-	-	-
Діяльність охоронних служб та проведення розслідувань	-	-	-
Обслуговування будинків і територій	11,65	-	11,65
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1116,767	514,5	12,836
Освіта	392,836	232,5	11,904
Охорона здоров'я	376,654	287,4	18,833
Надання послуг догляду із забезпеченням проживання	405,678	803	50,71
Надання соціальної допомоги без забезпечення проживання	0,358	-	0,358
Діяльність у сфері спорту, організування відпочинку та розваг	1,111	54,6	0,556
Надання інших індивідуальних послуг	4,098	-	4,098

Таблиця 12.3
Динаміка споживання енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти¹

	2000	2012	2013	2014 ²	2015 ²
Усього по області млрд. т умовного палива, у %	176,2/24,2	171,9/26,9	165,7/27,1	127,4/18,2	109,8/19,7
Вугілля кам'яне, млрд.т/ область, у %	63,3/42,7	73,3/41,0	71,3/41,7	53,9/29,6	45,3/33,5
Газ природний, млрд. м³/ область, у %	68,4/14,4	53,4/13,3	49,7/11,2	38,6/7,5	32,8/6,3
Бензин моторний, тис.т / область, у %	2940,7/5,0	4240,8/6,9	4021,8/7,0	3106,1/4,4	2360,8/2,6
Газойлі (паливо дизельне), тис.т / область, у %	4882,7/7,6	6310,1/7,3	6165,2/7,7	5437,3/3,5	4770,9/3,8
Мазути топкові важкі, тис.т / область, у %	1222,4/17,7	324,6/18,8	201,4/25,1	144,7/25,6	367,3/12,5

¹ Включаючи обсяги енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти, реалізованих населенню.

² Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

12.2 Ефективність енергоспоживання та енергозбереження

Проблема енергозбереження на межі тисячоліть перетворилась в одну з найважливіших загальнолюдських проблем. Рациональне та економне використання природних ресурсів, скорочення шкідливих викидів в атмосферу та ефективне використання електричної та теплової енергії набувають виключно важливого значення у сучасному суспільстві.

Україна задовольняє свої потреби в природних енергоресурсах за рахунок власного їх видобутку приблизно на 45 відс. У більшості країн світу рівень енергетичної самозабезпеченості такий самий або нижчий. Проблема полягає в іншому - неприпустимо низькій ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів. Енергоємність ВВП в Україні в 3-5 разів вища, ніж в економічно-розвинених державах. Це наслідок деформованої структури виробництва та енергоспоживання, використання застарілих виробничих фондів енергетики, повільного впровадження енергозберігаючих заходів і технологій та ряду інших причин.

Необхідність підвищення рівня енергетичної безпеки є одним з головних завдань нашої держави на сучасному етапі її соціально-економічного розвитку.

В умовах значної залежності економіки України від імпорту енергоносіїв цей напрям державної економічної політики є не менш важливим, ніж збільшення обсягів власного видобутку (виробництва) енергетичних ресурсів.

Енергозбереження є не тільки вирішальним, але й найдешевшим джерелом задоволення потреб господарського комплексу в енергоносіях, адже питомі капітальні витрати в енергозбереження значно нижчі від витрат у збільшення видобутку та виробництва енергоносіїв.

Проблеми енергетичного забезпечення та екологічної безпеки є особливо важливими для Донецької області.

Донецька область займає одне з перших місць в Україні не тільки з виробництва валового внутрішнього продукту, основних видів продукції вугільної, металургійної, машинобудівної галузей, але й з енергоспоживання.

Це обумовлено недосконалою структурою промислового виробництва із значною питомою вагою застарілих енерговитратних технологій, високим рівнем фізичного та морального зносу основних виробничих фондів промислових підприємств. Питомі витрати енергоресурсів на виробництво основних видів енергоємної продукції у 2-10 разів більше, ніж у розвинутих країнах світу.

Тому проблеми енергозбереження в теперішній час є найбільш актуальними.

Таблиця 12.4
*Динаміка використання енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти**

	2000	2012	2013	2014 ¹	2015 ¹
Усього, т умовного палива	42601333,0	42280319,8	41456269,9	21979410,6	20406757,3
Первинні види палива					
Вугілля кам'яне, т	27015903,0	29339703,7	29179113,4	15770659,5	14958866,3
Газ природний, тис. м ³	9841648,0	5830912,7	4358852,5	1960899,4	1522881,1

Дрова для опалення, м ³ щільних	14657,0	9959,0	10351,4	4851,4	22051,0
Інші види первинного палива, т умовного палива	54119,0	130807,4	2030360,7 ²	29500,0	8765,2
Продукти переробки палива					
Кокс та напівкокс з вугілля кам'яного, вугілля бурого та торфу, т	7077675,0	7372069,1	7249518,6	5145909,2	4993566,0
Бензин авіаційний, т	0,1	–	0,1	0,1	–
Бензин моторний, т	146505,3	84732,0	77523,6	31449,1	23717,4
Фракції легкі інші, т	–	169,0	497,5 ^{2,3}	57,3 ³	39,6 ³
Паливо для реактивних двигунів типу гас, т	10773,0 ⁴	4570,2	2876,3	1393,6	325,5
Гас для технічних цілей, т	2717,2	1956,4	2286,3 ⁵	665,4 ⁵	1139,0 ⁵
Гас освітлювальний, т	1713,6	659,9			
Газойлі (дизельне паливо), т	371510,3	394026,7	400638,9	147671,4	167905,1
Мазути топкові важкі, т	215786,4	61029,3	50632,2	37056,6	45751,2
Масла мастильні для процесів очищення, т	– ⁶	55,7	25137,9 ⁷	13250,2 ⁷	14585,9 ⁷
Масла мастильні (змащувальні), т	4204,2 ⁸	24901,9			
Пропан і бутан скраплені, т	3884,0	12020,3	11441,9	5007,0	3126,7
Вазелін нафтовий, парафін, озокерит, інші мінеральні воски, т	– ⁶	72,1	60,5	7,0	4,6
Бітум нафтовий і сланцевий, т	30783,0	37783,9	20956,7	5145,7	4807,0
Мастила відпрацьовані, т	3443,7 ⁹	641,6	– ⁶	– ⁶	– ⁶
Присадки до мастил та палива, т	– ⁶	25,1	– ⁶	– ⁶	– ⁶
Інші види нафтопродуктів, т умовного палива	– ⁶	–	690,6 ¹⁰	1283,0 ¹⁰	95,0 ¹⁰
Кам'яновугільний газ, одержаний шляхом перегонки в коксових печах, тис.м ³	3849832,0	3840479,5	3588975,2 ¹¹	1074296,8 ¹¹	1176958,1 ¹¹
Інші продукти переробки палива, т умовного палива	239249,0	33059,5	32759,5	3341,5	6306,8

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

² У 2013р. включено промпродукт і шлам збагачувальних підприємств чорної металургії, який раніше наводився окремо.

³ У 2013–2015рр. – дистиляти нафтові легкі, фракції легкі інші.

⁴ У 2000р. – газотурбінне паливо керосиного типу.

⁵ У 2013–2015рр. – гас.

⁶ Формою статистичної звітності показник не передбачений.

⁷ У 2013–2015р. – оливи та мастила нафтові; дистиляти нафтові важкі

⁸ У 2000р. – мастила.

⁹ У 2000р. – відпрацьовані нафтопродукти.

¹⁰ У 2013–2015рр. – рядки "мастила відпрацьовані" та "присадки до мастил та палива" увійшли до рядку "Інші види нафтопродуктів".

¹¹ У 2013–2015рр. – коксовий газ, отриманий як попутний продукт.

Таблиця 12.5

Використання основних видів енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти за видами економічної діяльності у 2015 році

	Витрачено т умовного палива	Витрати палива в натуральному вимірі			
		вугілля кам'яне, т	газ природний, тис.м ³	бензин моторний, т	газойлі (паливо дизельне), т
Усього	20406757,3	14958866,3	1522881,1	23717,4	167905,1
Сільське, лісове та рибне господарство	61471,9	518,6	6072,3	3939,5	31067,7
Промисловість	20183745,3	14924796,6	1500075,8	10136,6	73449,7
добувна промисловість і розроблення кар'єрів	102306,8	78138,5	9161,9	1208,9	14576,4
переробна промисловість	11791855,0	4324371,7	1038662,7	4721,2	52069,8
у тому числі металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	9876760,3	2493972,8	865423,2	2088,3	28475,6
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	1650895,1	1820539,4	2471,8	219,1	984,7
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	26772,8	77,9	16684,3	769,3	3427,0
постачання електроенергії, газу, пари та кондиційного повітря; водопостачання; каналізація, поводження з відходами	8289583,5	10522286,4	452251,2	4206,5	6803,5
Будівництво	21801,2	98,7	754,2	712,4	11515,4
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	13159,8	12,0	1003,1	1716,5	5825,2
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	86658,6	4176,7	7992,0	3089,2	44097,8
Операції з нерухомим майном	875,3	15,5	379,4	182,7	57,0
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	17820,8	16295,6	2193,6	1469,2	463,7
Освіта	6224,5	6008,0	820,8	230,2	131,7
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	9047,6	5921,3	2287,5	1035,9	200,2
Інші види діяльності	5952,3	1023,3	1302,4	1205,2	1096,7

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

12.3 Вплив енергетичної галузі на довкілля

Електроенергетична галузь Донецької області є базовою в економіці, від її функціонування залежить ефективність роботи промислового комплексу та забезпечення необхідних умов для соціально-побутового сектору.

Енергетична промисловість області представлена 6 тепловими електростанціями (Вуглегірською ТЕС ПАТ «Центренерго»; Курахівською та Зуївською ТЕС ТОВ «ДТЕК Східенерго»; Слов'янською та Старобешівською ТЕС ПАТ «Донбасенерго»; Миронівською ТЕС ПАТ «ДТЕК

Донецькобленерго»), з яких 3 ТЕС знаходяться на підконтрольній українській владі території (Курахівська, Вуглегірська та Слов'янська ТЕС). Теплові електростанції працюють на вугіллі та являються значним джерелом забруднення природного середовища.

Генеруючі компанії області приділяють особливу увагу питанням екології, здійснюють технічне переоснащення та оптимізацію виробничих потужностей. Це дозволяє продовжити термін служби обладнання, знизити питомі витрати палива і привести обладнання у відповідність з європейськими екологічними стандартами.

Компанія ТОВ «ДТЕК Східенерго» виконує вузлову реконструкцію енергоблоків з впровадженням сучасної автоматизованої системи управління технологічними процесами, модернізацію електрофільтрів.

У травні 2015 року ДТЕК Курахівська ТЕС (ТОВ «ДТЕК Східенерго») завершила модернізацію енергоблоку №9, який відпрацював з енергосистемою з 1975 року 237374 години і вимагав виведення з експлуатації з наступною консервацією. Після проведення необхідних гарантійних випробувань протягом 2015 року Державна архітектурно-будівельна комісія підтвердила успішний результат реконструкції і видала Сертифікат про готовність енергоблоку для експлуатації.

Реконструкція проводилася протягом 2014-2015 рр., її вартість становила понад 600 млн грн.

В результаті випробувань енергоблок №9 підтвердив досягнуті заплановані проектом реконструкції показники: продовжено термін експлуатації енергоблоку не менше ніж на 15 років, збільшена потужність енергоблоку з 210 до 225 МВт, розширено діапазон маневреності з 80 МВт до 100 МВт, більш ніж в 40 разів від вихідних зменшено викиди вугільної золи в атмосферу.

У ході реконструкції на енергоблоці № 9 встановлена сучасна автоматизована система управління технологічними процесами (АСУ ТП). Крім того, на енергоблоці встановлена система автоматичного моніторингу валових шкідливих викидів в атмосферу, в постійному режимі, підтверджуюча викиди по блоку (це обов'язкова умова для відповідності Директиві ЄС / 2001/80).

Також ПАТ «Донбасенерго» проводить технічне переоснащення та комплексну реконструкцію основних вузлів енергоблоків, модернізацію існуючих систем газоочищення, яка включає встановлення сучасних електрофільтрів.

У 2015 році були завершені роботи з реконструкції корпусу 7Б енергоблоку № 7 Слов'янської ТЕС ПАТ «Донбасенерго» потужністю 800 МВт, які здійснювалися з 2014 року. В рамках модернізації блоку на корпусі 7Б виконані масштабні роботи з заміни конвективного пароперегрівача високого тиску, вертикальних ширм, екранів поворотної камери, СРЧ (середня радіаційна частина), ВРЧ (верхня радіаційна частина), газоходів від котла до РПП (регенеративний повітропідігрівач). Також здійснена реконструкція електрофільтру, РПП, заміна двох димососів і ремонт парової панельної сушарки № 3 з установкою нового валу.

Реалізація проекту реконструкції енергоблоку №7 Слов'янської ТЕС ПАТ

«Донбасенерго» дозволила збільшити маневреність, діапазон регулювання навантаження, підвищити надійність, економічність блоку, знизити питомі витрати палива. Модернізація привела виробництво у відповідність до стандартів європейської мережі системних операторів передачі електроенергії.

На сьогодні не вирішене питання щодо відновлення НКРЕКП нарахування інвестиційної складової за масштабнішим в Україні проектом реконструкції енергоблоку № 6 Слов'янської ТЕС ПАТ «Донбасенерго» та кредитування з боку АТ «Ощадбанк» реалізації проекту. Проект був розпочатий у 2014 році, погоджений Кабінетом Міністрів України та передбачає будівництво двох надсучасних енергоблоків з досягненням всіх кінцевих нормативних екологічних показників відповідно до нових вимог Директив ЄС. Реалізація проекту дозволить покращити економічне, екологічне та соціальне становище регіону, створити нові робочі місця як на період будівництва, так і на період експлуатації. Передбачається до 70% української локалізації в постачанні обладнання та виконанні робіт.

За проектом проведені підготовчі роботи, профінансовано робіт та виготовлення обладнання на суму 573,1 млн. грн з ПДВ, у тому числі 225,7 млн. грн. - з власних коштів компанії.

З означеного питання облдержадміністрація інформувала Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб.

12.4 Використання відновлювальних джерел енергії та розвиток альтернативної енергетики.

В області використовується і потенціал **нетрадиційних джерел енергії** таких, як енергія вітру, відходів сільськогосподарського виробництва, біомаси, доменних та коксових газів.

За 2015 рік Новоазовською ВЕС було вироблено 40,02 млн. кВт.год. електроенергії. Загальна потужність працюючих 210 вітроустановок Новоазовської вітрової електростанції складає 30,53 МВт.

ТОВ «Вітряний парк Новоазовський» за 2015 рік вироблено 19,82 млн. кВт.год. електроенергії. Загальна потужність працюючих 23 вітроустановок складає 57,5 МВт.

Використання енергії вітру дозволило зекономити 20,59 тис. т у. п. на суму 9,85 млн. грн.

За рахунок використання шахтного газу-метану на ДП «ВК «Краснолиманська», ПАТ «Шахтоуправління «Покровське» було зекономлено 13,27 тис. т у. п. ПЕР на суму 5,10 млн. грн.

У звітному періоді металургійними підприємствами області здійснювалося використання доменного та коксового газу для власних потреб. Обсяги використання вторинних енергоресурсів еквівалентні 526,83 млн. куб. м природного газу.

Загальна вартість зекономлених ПЕР за рахунок використання нетрадиційних джерел енергії склала 4,04 млрд. грн.

13. ТРАНСПОРТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

13.1. Транспортна мережа Донецької області

Транспортний комплекс Донецької області включає практично усі види транспорту: залізничний, автомобільний, морський, авіаційний. Підприємства, які їх представляють, мають важливе значення для економіки області. Транспортний комплекс до початку проведення АТО забезпечував сьому частину вантажних та дев'яту частину пасажирських перевезень України.

Залізничний транспорт

Найкрупнішим транспортним підприємством області залишається ДП «Донецька залізниця». В рамках реорганізації Державної адміністрації залізничного транспорту з 1 грудня 2015 року ДП «Донецька залізниця» реорганізована у регіональну філію «Донецька залізниця» ПАТ «Укрзалізниця». Структурні підрозділи залізниці на непідконтрольній території увійшли до складу цієї регіональної філії.

Регіональна філія «Донецька залізниця» розташована на території Донецької, Луганської, частково Дніпропетровської, Запорізької та Харківської областей.

Експлуатаційна довжина головних колій залізниці складає 2,3 тис. км., експлуатаційна довжина електрифікованих колій 685,2 км. Створений єдиний центр управління перевезенням з п'ятьома диспетчерськими дільницями: Сватівською, Краснолиманською, Лозовською, Маріупольською, Красноармійською.

До складу регіональної філії входять: 5 локомотивних, 6 вагонних депо, 7 дистанції колії, 7 дистанцій сигналізації і зв'язку, 4 дистанції електропостачання, 4 будівельно-монтажних експлуатаційних управлінь, 3 колійних машинних станцій, Авдіївський експериментальний завод нестандартного обладнання, Авдіївський завод залізобетонних конструкцій, рейкозварювальний поїзд та дорожні електромеханічні майстерні на ст. Красний Лиман, Артемівські дорожні майстерні.

Морський транспорт

ДП «Маріупольський морський торговельний порт» належить до трійки найбільших портів України. Він розташований у безпосередній близькості до високорозвинених індустріальних центрів південного сходу України, пов'язаний водними шляхами з багатьма країнами СНД, що тяжіють до Волги з виходом на Каспійське, Балтійське та Біле моря.

Маріупольський порт самий могутній по оснащеності серед портів Азовського моря. Загальна площа території – 77,37 га., площа акваторії – 198,15 га. Глибини біля причалів дозволяють приймати судна з осадкою до 8,0 м та довжиною до 240,0 м. Довжина причального фронту порту складає: вантажні причали -3663,2 м, допоміжні причали – 225,7 м. Довжина захисних споруд – 3730,27 м., технічний стан задовільний.

Порт оснащений сучасним обладнанням, перевантажувальними машинами і механізмами, що забезпечують переробку металу, сірки, вугілля, коксу, глини, хімічних добрив, нафтопродуктів, контейнерів, обладнання та інш.

Допоміжний флот порту має потужні буксири, рейдові катери, криголам, збірники нафти та забруднених вод та інші судна, які дозволяють виконувати на акваторії порту та підхідних каналах повний комплекс послуг судновласникам, пов'язаних із вантажопереробкою та суднозаходами.

Порт має найбільший в Україні спеціалізований вуглеперевантажувальний комплекс (ВПК), який дозволяє переробляти до 5 млн.тонн вугілля на рік. Також є найпотужніший у Приазов'ї термінал переробки контейнерів, який забезпечує швидку обробку 20 та 40 футових контейнерів.

Автомобільний транспорт.

Станом на 01.07.2016 у Донецькій області існує маршрутна мережа внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, яка складається з 348 маршрутів, з яких міжміських- 187, приміських - 161. Зазначену маршрутну мережу обслуговують , близько 100 перевізників різних форм власності. Перевезення здійснюється 603 одиницями рухомого складу (автобусів) з яких, 161 курсують у міжміському автобусному сполученні та 442 у приміському.

Авіаційний транспорт.

Комунальне підприємство „Міжнародний аеропорт Донецьк ім. С.С. Прокоф'єва” у зв'язку з активними бойовими діями у зоні аеропорту повністю зруйновано. Аеропорт контролюється незаконними збройними формуваннями.

Міжнародний аеропорт Маріуполь ПАТ «Азовмаш» не здійснює авіарейси цивільної авіації та знаходиться під контролем Збройних сил України.

13.1.1 Структура та обсяги транспортних перевезень

За даними Головного управління статистики у Донецькій області за 2015 рік усіма видами транспорту в цілому по області перевезено на комерційній основі 77,5 млн.т вантажів, що становило 113,6 відс. від обсягу перевезень вантажів за 2014 рік.

Вантажооборот склав 16,1 млрд.т, або 59,6 відс. від обсягу 2014 року. Вантажооборот автомобільного транспорту склав 54,2 відс. від обсягу 2014 року, залізничного – 60,5 відс.

Залізничним транспортом за 2015 рік перевезено 35 млн. пасажирів, що менше попереднього року на 5,6 відс.

Автомобільним транспортом за 2015 рік перевезено 109,3 млн. пасажирів.

Таблиця 13.1
Обсяги транспортних перевезень

Вид транспорту	Рік	Перевезено вантажів		Вантажооборот		Перевезено пасажирів		Пасажирооборот	
		млн. т.	темпи зростання (зниження), %	млн.т.км.	темпи зростання (зниження), %	млн.	темпи зростання (зниження), %	млн.пас.км.	темпи зростання (зниження), %
Залізничний ¹	2000	99,0	103,5	25829,9	113,6	53,8	101,7	4137,5	106,3
	2012	99,0	96,5	26700,1	97,2	40,7	98,7	2745,0	98,7
	2013	96,6	97,6	24045,9	90,1	40,7	99,9	2808,3	102,3
	2014 ²	–	–	22804,8	94,8	37,3	91,6	2454,7	87,4
	2015 ³	–	–	13788,4	60,5	35,2	94,4	1849,4	75,3
Автомобільний ⁴	2000	125,3	101,5	1301,9	77,8	259,0	124,6	2731,4	121,6
	2012	174,4	104,9	3793,4	116,4	505,4	97,0	5819,1	101,8
	2013	168,1	96,4	4393,2	115,8	479,3	94,8	5580,9	95,9
	2014 ²	68,0	40,5	4125,9	93,9	378,3	78,9	4198,7	75,2
	2015 ³	77,0	113,2	2238,3	54,2	109,3	28,9	1273,9	30,3
Водний	2000	0,3	29,6	1994,4	58,8	–	–	–	–
	2012	0,2	58,8	114,9	110,4	–	–	–	–
	2013	0,2	101,2	106,5	92,7	–	–	–	–
	2014 ²	0,2	100,0	61,6	57,8	–	–	–	–
	2015 ³	0,5	250,0	65,4	106,2	–	–	–	–
Авіаційний	2000	0,0	164,7	0,2	205,6	0,1	112,7	124,2	119,1
	2012	0,0	1000	0,0	1866,7	0,0	25,6	53,7	27,2
	2013	–	–	–	–	0,0	31,7	10,9	20,3
	2014 ²	–	–	–	–	0,0	46,7	5,0	45,9
	2015 ³	–	–	–	–	0,0	19,0	0,9	18,0
Трубопровідний	2000	–	–	–	–	–	–	–	–
	2012	–	–	–	–	–	–	–	–
	2013	–	–	–	–	–	–	–	–
	2014 ²	–	–	–	–	–	–	–	–
	2015 ³	–	–	–	–	–	–	–	–
Міський електро-транспорт	2000	–	–	–	–	675,6	108,3	... ⁵	... ⁵
	2012	–	–	–	–	331,8	94,1	1828,6	95,8
	2013	–	–	–	–	312,8	94,3	1661,1	90,8
	2014 ²	–	–	–	–	244,5	78,2	1265,8	76,2
	2015 ³	–	–	–	–	144,2	59,0	589,1	46,5
Усього	2000	224,6	102,1	29126,4	104,8	988,5	115,5	6993,1 ⁶	112,0
	2012	273,6	101,7	30608,4	99,3	877,9	95,9	10446,4	98,5
	2013	264,9	96,8	28545,6	93,3	832,8	94,9	10061,2	96,3
	2014 ²	68,2	25,7	26992,3	94,6	660,1	79,3	7924,2	78,8
	2015 ³	77,5	113,6	16092,1	59,6	288,7	43,7	3713,3	46,9

¹ Відправлення вантажів (пасажирів).

² Дані наведено по підприємствах, установах та організаціях, які подали звітність до органів державної статистики у 2014 році.

³ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

⁴ З урахуванням комерційних перевезень, виконаних фізичними особами-підприємцями.

⁵ Показник не розраховувався.

⁶ Без урахування пасажирообороту міського електротранспорту.

Таблиця 13.2

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від окремих видів автотранспорту підприємств області, тис.т

Роки	Вантажні автомобілі	Пасажирські автобуси	Пасажирські легкові автомобілі	Спеціальні легкові автомобілі	Спеціальні нелегові автомобілі
2000	35,6	17,8	10,5	2,9	10,2
2012	24,9	9,4	14,9	2,4	7,0
2013	24,2	8,0	13,1	2,6	6,1
2014 ¹	10,2	2,7	6,6	0,2	1,5
2015 ¹	10,7	4,4	9,3	0,6	2,0

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

13.2. Вплив транспорту на довкілля

Таблиця 13.4

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря пересувними джерелами забруднення від використання окремих видів палива

Роки	Обсяги викидів, тис.т.	У тому числі від використання			Частка викидів забруднюючих речовин від використання бензину у загальних обсягів викидів, %
		бензину	газойлів (дизельного палива)	зрідженого та стисненого газу	
2000	205,3	188,7	12,4	4,2	91,9
2012	199,9	121,0	45,4	33,4	60,5
2013	198,4	115,4	48,5	34,4	58,2
2014 ¹	95,5	58,6	17,5	19,4	61,4
2015 ¹	57,1	34,1	13,6	9,4	59,7

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

Станом на 01.01.2015 в Донецькій області діють пости спостереження за станом атмосферного повітря Краматорська лабораторія спостереження за забрудненням атмосферного повітря Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м. Краматорськ та 2 стаціонарні пости спостереження у м. Слов'янськ) та Маріупольська гідрометеорологічна обсерваторія Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м. Маріуполь). Забруднюючі речовини, що визначаються лабораторією в пробах повітря міст Краматорськ та Слов'янськ - пил, діоксид азоту, діоксид сірки, оксид вуглецю, фенол, формальдегід, фтористий водень. В повітрі м. Маріуполь визначаються такі забрудники: аміак, пил, діоксид азоту, діоксид сірки, оксид вуглецю, фенол, формальдегід.

В місті Маріуполь протягом 2015 року спостерігається перевищення концентрацій таких забруднюючих речовин в атмосферному повітрі:

- діоксид азоту – у 1,06 рази;
- формальдегід – у 4,2 рази.

В місті Краматорськ протягом 2015 року спостерігається перевищення концентрацій таких забруднюючих речовин в атмосферному повітрі:

- діоксид азоту – у 1,54 рази;

- оксид вуглецю – у 1,02 рази;
- фенол – у 1,56 рази;
- формальдегід – у 4,66 рази.

В місті Слов'янськ протягом 2015 року спостерігається перевищення концентрацій таких забруднюючих речовин в атмосферному повітрі:

- діоксид азоту – у 2,13 рази;
- формальдегід – у 3,78 рази.

Високий рівень забруднення атмосферного повітря населених міст області формується головним чином за рахунок викидів шкідливих речовин підприємств коксохімії, металургії та за рахунок насиченості промислових міст транспортом.

14. ЗБАЛАНСОВАНЕ ВИРОБНИЦТВО ТА СПОЖИВАННЯ

14.1. Структурна перебудова та екологізація економіки

Незважаючи на складну економічну і політичну ситуацію в Україні, металургійні підприємства області здійснюють модернізацію обладнання з метою створення сучасних високорентабельних виробництв за новітніми технологіями, що передбачають не тільки випуск високоякісної продукції, але й дотримання вимог природоохоронного законодавства.

В рамках програми охорони та оздоровлення навколишнього середовища Маріуполя Група Метінвест інвестувала близько 1,6 млрд грн у поліпшення екологічної ситуації в місті. За час дії програми забруднення навколишнього середовища підприємствами Метінвесту значно зменшилася. Інвестиції в модернізацію виробництва дозволили маріупольським комбінатам за чотири роки скоротити викиди в повітря майже на чверть.

У 2015 році ММК ім. Ілліча відмовився від брудного неефективного мартенівського виробництва. Після виведення з експлуатації шести мартенівських печей викиди сполук азоту в атмосферу скоротилися майже на 68%, пилу - на 12%.

Реконструкція аглофабрики ММК ім. Ілліча загальною вартістю 220 млн доларів стала найбільшим екологічним проектом в Україні. У 2015 році підприємство розпочало активну фазу робіт. Замість застарілого газоочисного устаткування на 12 агломашинах встановлять італійські циклони виробництва Termokimik Corporation. Поетапна реалізація проекту дозволить до 2020 року скоротити на 90% викиди пилу і на 46% - сполук сірки.

У 2015 року у ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» у кисневому цеху комбінату здійснено капремонт блоку розділення повітря БР-2М. Сума інвестицій у його проведення склала більше 800 тис. грн. Завдяки проведенню всіх запланованих заходів продовжиться термін експлуатації обладнання. Крім того, збільшилася і продуктивність агрегату - на 3 тис. м³ кисню на годину, до 28 тис м3/год. В трубоелектрозварювальному цеху комбінату завершено інвестиційний проект вартістю понад 8,5 млн грн. В рамках цього проекту на трубоелектрозварювальній лінії РД-115 був встановлений

новий генератор виробництва компанії Thermatool, яка є одним зі світових лідерів у виготовленні обладнання для виробництва електрозварювальних труб.

Новий генератор забезпечує більш високу продуктивність трубозварювальної лінії і надає запас потужності для подальшої модернізації цеху з розширенням сортаменту готової продукції. Планується освоїти випуск електрозварювальної труби діаметром 127 мм і зварного профілю 100x100 мм.

У ПАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь» тривала масштабна реконструкція доменної печі №4 - ремонтники змонтували сучасну систему газоочистки, замінили 92% металоконструкцій і 80% електрообладнання домни. Оновлений чавуноплавильний агрегат став одним з найсучасніших і екологічних в Україні.

На доменній печі встановлено нове природоохоронне обладнання вартістю понад 12,7 млн доларів, яке дозволить зробити повітря в Маріуполі чистіше. Повністю оновлена система аспірації ливарних дворів, старий електрофільтр замінений на потужний і сучасний рукавний фільтр з імпульсною регенерацією. Нова система газоочистки ливарних дворів дає можливість досягти перспективного нормативу викидів - до 20-50 мг на кубометр повітря. Виділення пилу в атмосферу буде скорочено на 340 тонн на рік.

У ПрАТ «Авдіївський коксохімічний завод» реалізується масштабна інвестиційна програма по технічному переоснащенню підприємства з урахуванням міжнародних екологічних норм. Введено в експлуатацію нову очисну установку, аналогів якої немає на українських підприємствах. Інвестиції у проект склали близько 6 млн грн. Новітня аспіраційна установка дозволить очищати до 99% дрібного пилу на ділянці дроблення коксу коксового цеху № 1 - одному з найбільш запилених структурних підрозділів підприємства. Такі показники відповідають європейським екологічним нормам по викидам пилу.

Таблиця 14.1
Обсяг та структура реалізованої промислової продукції за основними
видами діяльності у 2015 році

	тис. грн	% до підсумку
Промисловість	171055081,7	100,0
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	26983587,9	15,8
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	95643,2	0,1
виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	216341,3	0,1
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	12875898,2	7,5
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	1511238,6	0,9
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	4291797,7	2,5
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	74704305,9	43,7
машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	7559162,2	4,4
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	30984540,9	18,1

15. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

15.1. Державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства

Результати здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів за 2015 рік Державною екологічною інспекцією у Донецькій області

№ з/п	Назва заходу	Одиниця виміру	Кількість
1	2	3	4
1	Кількість перевірених об'єктів контролю	од.	37
2	Складено актів перевірок	од.	38
3	Кількість складених протоколів про адміністративне правопорушення	од.	65
4	Притягнуто до адміністративної відповідальності	осіб/грн	<u>53</u> 10775
5	Стягнуто адміністративних штрафів	осіб/грн	<u>48</u> 8225
6	Пред'явлено претензійно-позовних матеріалів	од./грн.	<u>3</u> 92694
7	Стягнуто претензійно-позовних матеріалів	од./грн.	<u>2</u> 85341
8	Кількість випадків тимчасового призупинення виробничої діяльності	од.	0
9	Кількість об'єктів, на яких виявлено перевищення встановлених екологічних нормативів, дозволів або лімітів	од.	5
9.1	на спеціальне водокористування	од.	-
	у тому числі на скиди у водні об'єкти	од.	-
9.2	на викиди в атмосферне повітря	од.	-
9.3	на утворення та розміщення відходів	од.	-
10	Внесено подань про припинення дії виданих дозволів	од.	-
11	Кількість матеріалів перевірок, переданих до правоохоронних органів щодо прийняття рішення про внесення до єдиного реєстру кримінальних впроваджень	од.	20

* - Інформація щодо непідконтрольної українській владі території відсутня.

У складі Державної екологічної інспекції у зв'язку з тим, що ряд територій Донецької області є непідконтрольними Україні, залишилася тільки одна

лабораторія – Торецький міжрайонний відділ інструментально-лабораторного контролю (м. Костянтинівка).

Торецький міжрайонний відділ інструментально-лабораторного контролю у 2015 році виконав моніторинг р. Кривий Торець(м. Костянтинівка), р. Казений Торець(м. Дружківка), р. Казений Торець(м. Краматорськ) по 23 інгредієнтах.

Крім того, з вересня здійснено моніторинг р. Казений Торець (м. Слов'янськ) по 23 інгредієнтах та з листопада здійснено моніторинг р. Бахмут (м. Бахмут) по 21 інгредієнту.

Підвищення показників спостерігається по наступним забруднюючим речовинам:

- р. Кривий Торець(м. Костянтинівка) – сульфати, сухий залишок, залізо загальне, нітроти, фосфати, АПАР, нафтопродукти, марганець;

- р. Казений Торець(м. Дружківка) - сульфати, сухий залишок, залізо загальне, хлориди, нітроти, фосфати, АПАР, нафтопродукти;

- р. Казений Торець(м. Краматорськ) - сульфати, сухий залишок, залізо загальне, хлориди, нітроти, фосфати, АПАР, нафтопродукти; марганець, мідь, цинк, хром (IV);

- р. Казений Торець (м. Слов'янськ) - сульфати, сухий залишок, залізо загальне, хлориди, нітроти, фосфати, АПАР, нафтопродукти; марганець, хром (IV);

- р. Бахмут (м. Бахмут) - сульфати, сухий залишок, залізо загальне, нітроти, фосфати, АПАР, нафтопродукти.

За згодою Державної екологічної інспекції України для розгляду звернень громадян до перевірки ТОВ «Краматорський феросплавний завод» був залучений Торецький міжрайонний відділ інструментально-лабораторного контролю, яким були відібрані проби викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел. При інструментально-лабораторному вимірюванні викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від джерела викидів № 305 (ТЕЦ, котлоагрегат ТЕЦ ПК-20-4) ТОВ «Краматорський феросплавний завод», був зафіксований факт перевищення встановлених гранично допустимих викидів по оксидам азоту та речовинам у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом.

Встановлено перевищення нормативів на ТОВ «Краматорський феросплавний завод» на ДВ № 305:

- по оксидам азоту в 1,23 рази;
- по пилу в 2,2 рази.

15.2. Моніторинг навколишнього природного середовища

Одним з найважливіших напрямків діяльності в сфері охорони навколишнього природного середовища є моніторинг довкілля та надання достовірної екологічної інформації про стан навколишнього природного середовища.

В системі екологічного моніторингу Донецької області головними суб'єктами виступають організації, які здійснюють координацію та контроль

проведення природоохоронних заходів і природоохоронної діяльності та організації, що здійснюють спостереження за станом навколишнього природного середовища, а також природокористувачі.

Суб'єкти системи, які ведуть спостереження за станом навколишнього природного середовища, надають інформацію про якісні та кількісні показники, перевищення гранично допустимих норм, санітарно-гігієнічних нормативів, небезпечні техногенні та природні явища і т. ін.

На основі цих даних проводиться аналіз стану навколишнього природного середовища в області, погоджуються проекти лімітів та дозволів на природокористування та розробляються пропозиції з формування природоохоронних програм.

В більшості промислових міст Європи найбільша увага приділяється розвитку регіональних систем екологічного моніторингу як основі забезпечення прийняття місцевими органами влади обґрунтованих рішень в сфері природоохоронної діяльності. В Донецькій області також необхідне впровадження апаратно-програмних комплексів екологічного моніторингу для автоматизації контролю забруднення навколишнього природного середовища. Такі системи дозволяють не тільки збирати, зберігати та надавати первинну інформацію про стан довкілля, але й визначати тенденції, здійснювати прогнози, рекомендувати управлінські рішення.

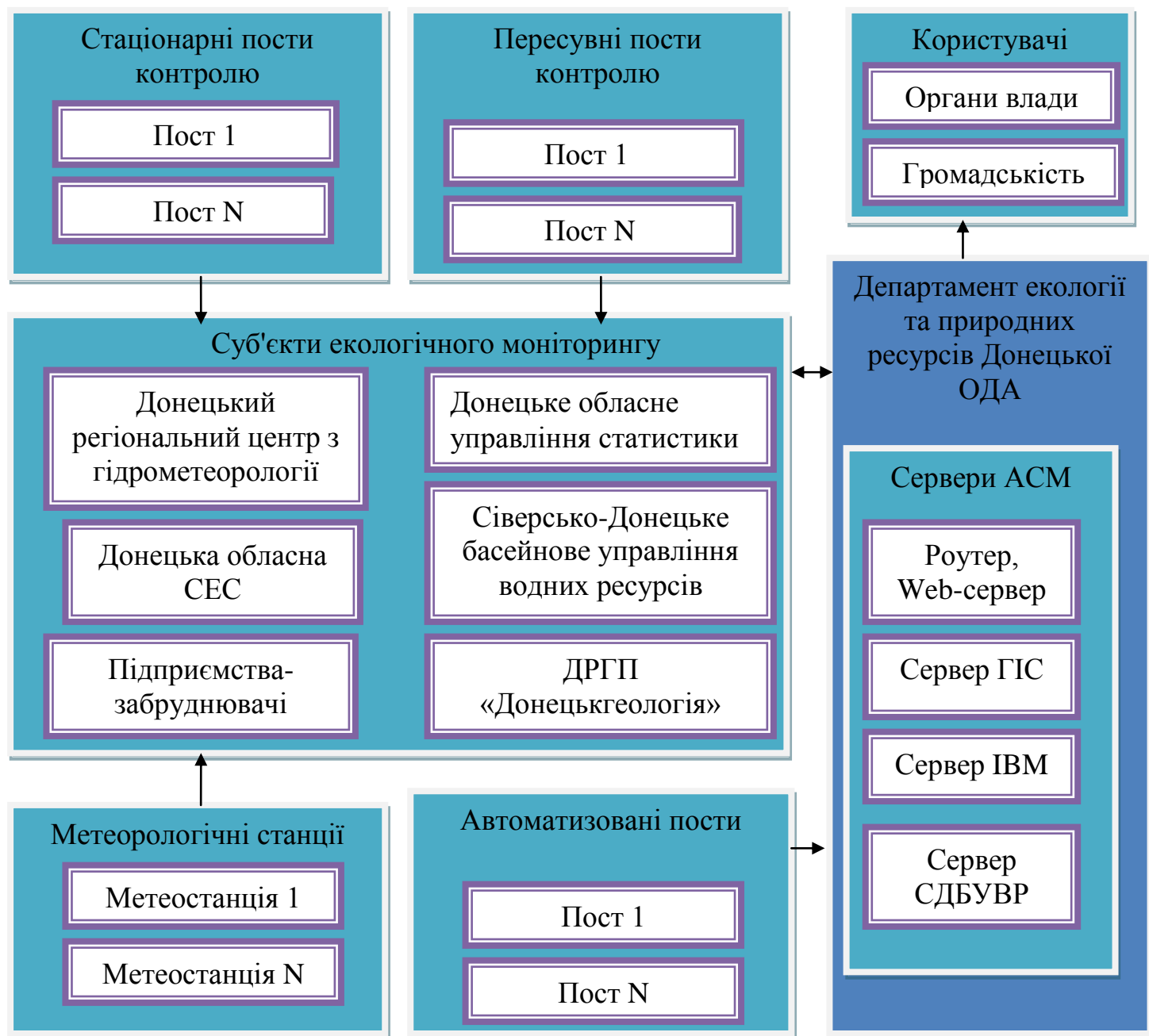
Створення автоматизованої системи моніторингу в Донецькій області ведеться з 2007 року. Система представляє собою апаратно-програмний комплекс, що дозволяє вирішувати завдання регіонального моніторингу довкілля. Інформація від суб'єктів моніторингу та автоматизованих постів передається на центральні сервери. За допомогою спеціалізованого програмного забезпечення користувачі автоматизованої системи моніторингу довкілля отримують необхідну інформацію безпосередньо через мережу Інтернет. Це дозволяє скоротити кількість спеціалізованих робочих місць, спростити оновлення програмного забезпечення та знизити вартість системи.

Автоматизована система моніторингу навколишнього природного середовища дозволяє оперувати даними про стан атмосферного повітря та поверхневих вод, вести дозвільний документообіг і реєстри викидів та переносу забруднювачів. Така структура організації дозволяє простежити логічні залежності реальних концентрацій забруднюючих речовин від об'ємів їх надходження до навколишнього середовища, оцінювати значення лімітів на викиди, скиди та розміщення відходів, здійснювати часткову автоматизацію видачі дозвільної документації, робити прогноз змін показників стану довкілля.

Система моніторингу, що розроблена в Донецькій області дозволяє імпортувати дані з спеціалізованих форматів суб'єктів моніторингу, проводити попередню перевірку даних та здійснювати експорт у формати національної системи моніторингу, а також передавати на зберігання інформацію, що надходить від автоматизованих постів контролю. Система будується по модульному принципу, що дає можливість її удосконалення та розширення. Дані автоматизованої системи моніторингу навколишнього природного середовища в Донецькій області можуть використовуватись при розробці природоохоронних

заходів, формуванні поточної звітності для органів державної влади, місцевого самоврядування, здійсненні прогнозів стану навколишнього природного середовища, проведенні наукових досліджень.

Організаційна структура автоматизованої системи моніторингу навколишнього природного середовища Донецької області

Донецький регіональний центр з гідрометеорології та Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів надають інформацію щодо моніторингу атмосферного повітря та стану поверхневих водних об'єктів Донецької області згідно Регламенту підготовки та розміщення екологічної інформації на веб-порталі Мінприроди, затвердженого наказом Мінприроди від 26.04.2007 № 218 «Про надання екологічної інформації».

На даний час в Донецькій області діють пости спостереження за станом атмосферного повітря Краматорська лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м. Краматорськ та 2 стаціонарні пости спостереження у м. Слов'янськ, на яких визначається вміст в атмосферному повітрі пилу, діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю, фенолу, формальдегіду, фториду водню) та Маріупольська гідрометеорологічна обсерваторія Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м. Маріуполь, на яких визначається вміст в атмосферному повітрі пилу, діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю, фенолу, формальдегіду, аміаку).

На даний час СДБУВР здійснює моніторингові дослідження за станом поверхневих водних об'єктів Донецької області та щомісячно надає до Департаменту екології та природних ресурсів Донецької обласної державної адміністрації інформацію щодо стану поверхневих водних об'єктів Донецької області.

З метою забезпечення запобігання негативним змінам стану довкілля, дотримання вимог екологічної безпеки, організаційної інтеграції суб'єктів регіональної системи моніторингу навколишнього природного середовища на підставі взаємної інформаційної підтримки, сприяння ефективному розв'язанню спільних завдань моніторингу та екологічної безпеки розпорядженням голови Донецької обласної державної адміністрації від 20.01.2016 №33 було створено робочу групу з питань моніторингу довкілля. До складу робочої групи увійшли представники всіх суб'єктів моніторингу, які здійснюють спостереження за станом довкілля в області. Членами робочої групи проводяться засідання для вирішення питань з удосконалення регіональної системи моніторингу навколишнього природного середовища.

15.3. Державна екологічна експертиза

2015 рік для відділу регуляторної політики та екологічної експертизи пов'язаний із зменшенням об'єктів державної екологічної експертизи. Так, за минулий рік спеціалістами відділу була проведена 1 державна екологічна експертиза проти 4-х у 2014, 16 у 2013 році та 21 у 2012.

Еколого-експертна та погоджувальна діяльність у 2015 р. наведена у таблиці 15.1.

Таблиця 15.1
Еколого-експертна діяльність у 2015 р.

<i>Виконана робота</i>	<i>Загальна кількість</i>	<i>Позитивно оцінено (шт.)</i>	<i>Повернуто на доопрацювання та оцінено негативно (шт.)</i>	<i>Повернуто на доопрацювання та оцінено негативно (% від загальної кількості)</i>
Проведено експертиз передпроектної (ТЕО, ТЕР, ТЕД), проектної (проект, робочий проект) документації	1	1	0	0

У рамках комплексної державної експертизи	0	-	0	0
У відокремленому порядку (самостійно)	1	1	0	0

Приведені данні з кількості проведених по роках експертиз (діаграма 15.1) показує суттєве зменшення кількості експертиз, виконаних за останні 2 роки.

Діаграма 15.1
Динаміка кількості експертиз по рокам

Кількість експертиз, проведених в рамках комплексної інвестиційної експертизи, минулого року склала 0%, а у відокремленому порядку – 100%).

Всю частину роботи займав розгляд проекту «Оцінка впливу на навколишнє середовище» щодо коригування робочого проекту «Підтримка виробничої потужності кар'єру ТОВ ВО «Шахтобуд» на Веролобівському родовищі вогнетривких і тугоплавких глин».

Вугільна промисловість в минулому році взагалі не була представлена.

Значне зменшення надходження проектів на проведення Державної екологічної експертизи пов'язано з внесенням змін до Закону України «Про екологічну експертизу», збройним конфліктом на Донбасі та мораторієм на проведення перевірок підприємств в зоні проведення АТО.

15.4. Економічні засади природокористування

15.4.1. Економічні механізми природоохоронної діяльності

Таблиця 15.4

Найменування районів та міст обласного значення	Залишок коштів місцевих фондів ОНПС станом на 01.01.2015	Надходження по фонду навколишнього природного середовища за січень-грудень 2015 року		Надходження до місцевих бюджетів області грошових стягнень за шкоду, зподіану порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності за січень-грудень 2015 року	Виконання видатків місцевих бюджетів області на фінансування програм з виконання природоохоронних заходів за січень - грудень 2015 року
		Виконання (збір за забруднення навколишнього природного середовища, КБКД 190500)	Виконання (екологічний податок КБКД 190100)		
1	2	3	4	5	6
м.Авдіївка			1336,4		
м.Артемівськ	20 103,49		349,2		19599,4
м.Вугледар	954,76	8,4	6,2		948,9
м.Дзержинськ	498,56		167,6	0,5	237,8
м.Димитров	200,76	22,3	55,0	0,8	1418,0
м.Добропілля	2 230,45	55,0	1762,9	0,0	838,8
м.Дружківка			64,7		38,5
м.Костянтинівка	102,50		183,4		
м.Краматорськ	1 332,89		1669,0	3,0	3931,7
м.Красний Лиман	100,98		106,3		32,0
м.Красноармійськ			118,9		31,0
м.Маріуполь	23 224,65	0,2	22073,7	775,5	20017,5
м.Новоградівка	272,78		88,5		
м.Селидове	2 324,49		304,4		73,9
м.Слов'янськ	96,44		3643,8	0,3	7520,5
Артемівський р-н	132 072,08		20948,1		1172,4
Великоновосілівський р-н			54,9		
Волноваський р-н		8,4	909,8	35,3	302,0
Володарський р-н	261,47		26,7	0,5	22,6
Добропільський р-н	2 953,11	49,4	4686,0		1293,4
Костянтинівський р-н	505,91		49,4	1,2	968,0
Красноармійський р-н	3 145,89		4277,6	1,3	

Мар'їнський р-н	55 765,85	0,0	1499,5		12430,8
Олександрівський р-н	1 153,83	63,5	549,6	0,6	1401,5
Першотравневий р-н	1 492,65		619,8	0,4	230,7
Слов'янський р-н	16 291,74		3524,0		75,0
Ясинуватський р-н			278,6		3864,4
Разом	265 085,3	207,2	69353,9	819,2	76448,9
Облбюджет	244 866,35	82,9	187034,9	327,7	39852,8
Донецька область	509 951,63	290,1	256388,8	1146,9	116301,7

Програма економічного і соціального розвитку Донецької області затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 30.03.2015 №126 (зі змінами).

У розділі «Охорона навколишнього природного середовища» Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2015 рік (далі – Програма) передбачені найбільш пріоритетні заходи щодо забезпечення екологічної безпеки, відтворення та підтримання у належному стані природних ресурсів області. Метою програми є забезпечення екологічної безпеки шляхом розробки та реалізації природоохоронних та ресурсозберігаючих проектів, мобілізації матеріальних і фінансових ресурсів, координації дій органів влади і господарських суб'єктів, формування і виконання конкретних заходів, спрямованих на усунення та пом'якшення дії чинників, шкідливих для навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

Реалізація цієї мети дозволить стабілізувати та знизити вміст шкідливих речовин у водоймищах, атмосферному повітрі, ґрунтах до гранично допустимих показників, забезпечити збереження і відновлення біорізноманіття на території області, раціональне використання і відтворення природних ресурсів.

Природоохоронна Програма розроблена по ресурсно-територіальному принципу, що дозволило сформувати і дати оцінку заходам як по конкретним територіям, так і по ресурсним напрямкам. При цьому, основна увага зверталась до найбільш значних заходів, які мають суттєвий екологічний ефект.

Охорона атмосферного повітря

Проблема забруднення атмосферного повітря залишається однією з найбільш гострих у регіоні. У 2015 році передбачено виконання 13 заходів з охорони атмосферного повітря, на які заплановано програмою 103 459,00 тис. грн., з яких фактично реалізовано за 12 місяців 2015 року на суму 9334.10 тис. грн., що складає 9 % від запланованої суми.

На ПАТ «НКМЗ» м. Краматорська по заходу «Реконструкція дугової сталеплавильної печі ДСП-15 з улаштуванням системи газоочистки» за 12 місяців 2015 року витрати підприємства склали 8836,00 тис. грн., проводились роботи по монтажу обладнання печі та системи газоочистки. Ведуться роботи по наладці обладнання.

На ПАТ «ММК ім. Ілліча» проведено розробку проекту реконструкції очисних споруд конвертора №2, переробку шлакових відвалів на установках АМСОМ, розробку проекту реконструкції газоочищення агломашин № 1-12 в

зонах спікання та охолодження та розпочато реалізацію проекту за 12 місяців 2015 року витрати підприємства склали 137,00 тис. грн.

Проведено установлення обладнання на казанах типу EL/9P котельної для очищення викидів від пилу неорганічного Локомотивного депо Донецької залізниці м. Слов'янськ за 12 місяців 2015 року витрати підприємства склали 280,00 тис. грн.

Завершено реконструкцію газоочисної установи в маслоелектраційному цеху ТОВ «АГРОАЛЬЯНС ГРУП» м. Слов'янськ за 12 місяців 2015 року витрати підприємства склали 75,0 тис. грн.

Охорона і раціональне використання водних ресурсів

Донецька область – одна з областей України, що найменше забезпечена природною водою. На території області налічується 246 річок довжиною більше 10 км. Основними забруднювачами водних об'єктів, як і раніше, залишаються підприємства металургійної та вугільної промисловості, біологічні очисні споруди. Враховуючи ситуацію, до підрозділу «Охорона навколишнього природного середовища» було включено 47 водоохоронних заходів, на реалізацію яких заплановано витрати 310 337,76 тис. грн., з яких фактично реалізовано за 12 місяців 2015 року на суму 48 746,66 тис. грн., що складає 15,71 % від запланованої суми.

Завершено роботи по реконструкції кріплення берегів і розчистка ділянки русла р. Бахмутка протяжністю 1,1 км м. Артемівськ за 12 місяців витрати з міського бюджету склали 18 582,77 тис. грн (субвенція з обласного бюджету місцевому у 2014 році). Виконані роботи з улаштування очисних споруд №№ 5,6 та підпірної стінки з коробчастих габіонів у кількості 1503 шт.

По заході «Реконструкція очисних споруд каналізації м.Артемівськ» проведено перерахунок ПДК та отримано експертний звіт. Виконані роботи з прокладання водопроводу на ділянку очисних споруд на суму 5,368 тис.грн.

Проведено реконструкцію систем роздільної каналізації, каналізаційних мереж і споруд на них по об'єктах соціально-культурного призначення Красноармійського району за 12 місяців витрати з інших джерел склали 2 970,80 тис. грн.

За рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища виконується будівництво каналізаційно-насосної станції “Зелений Клин”, м. Красний Лиман, сплачено за 12 місяців 1067,44 тис.грн., що складає 71,32 % від запланованої суми.

Ведуться роботи по заході «Будівництво водовідводу від пр. Нахімова по Кленовій балці у Приморському районі II пусковий комплекс. 1-2 черги з проектуванням» м.Маріуполя, за 12 місяців витрати з інших джерел склали 7 504,30 тис. грн.

Ведуться заходи щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного та санітарного стану річок, а саме: Розчищення і укріплення берега річки Мокра Білосарайка». Розчистка русла від мулових відкладень, розширення та формування профілю русла річки згідно проектному рішення, влаштування дамби обвалування, обкладення габіонами (Ялтинської селищної

ради) за 12 місяців витрати склали 905,36 тис. грн. з обласного бюджету та 248,7 тис. грн. з міського бюджету, що складає 99,43 % від запланованої суми.

Охорона і раціональне використання земель та мінеральних ресурсів

Одним з найбільш актуальних питань у забезпеченні раціонального природокористування в області є поліпшення використання та охорона земельних ресурсів. Заплановано програмою 12 заходів на загальну суму 57 963,90 тис. грн., з яких фактично реалізовано за 12 місяців 2015 року на суму 41 566,38 тис. грн., що складає 71,71 % від запланованої суми.

Продовжуються роботи по рекультивації порушених земель ПрАТ „А/Т Глини Донбасу”, ПрАТ „Вогнеупорнеруд”, ПАТ „Веско”, ТОВ „Донкерампромси́ровина” Добропільського району за 12 місяців 2015 року витрати підприємств склали 17 701 тис. грн. що складає 64,1 % від запланованої суми. По Добропільському району повернення у суспільне виробництво 28,3 га.

Рекультивація порушених земель АТЗТ „Веско” Слов’янського району за 12 місяців 2015 року витрати підприємств склали 21 125,28 тис. грн. Відновлення земель на площі 16,0 га.

Проводиться гірничотехнічна рекультивація порушених гірничими роботами земель ПАТ "Великоанадольський вогнетривкий комбінат", ПрАТ "Новотроїцьке рудоуправління" Волноваського району, ПАТ «Часівоярський вогнетривкий комбінат» м. Артемівська, за 12 місяців 2015 року витрати підприємств склали 1 405,60 тис. грн.,

Проведено рекультивацію порушених земель, забруднених неорганізованим звалищем біля полігону ТПВ балки „Мильман” смт Олександрівка за 12 місяців 2015 року витрати з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища склали 902,70 тис. грн. та міського бюджету 362,60 тис. грн.

Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів, ресурсів тваринного світу та збереження природно-заповідного фонду

Заходи з охорони природних ресурсів, ресурсів тваринного світу та збереженню природно-заповідного фонду спрямовані на суттєве підвищення ефективності здійснення охорони та державного контролю за рослинним і тваринним світом Донецької області. У 2015 році передбачено виконання 36 заходів на суму 57 007,07 тис. грн., з яких фактично реалізовано за 12 місяців 2015 року на суму 30 836,78 тис. грн., що складає 54,1 % від запланованої суми.

Утримання регіональних ландшафтних парків, за 12 місяців 2015 року витрати з обласного бюджету склали 9 666,66 тис. грн.

Проводилися заходи з озеленення міст та районів Донецької області кошти витрачалися на придбання саджанців: дерев, кущів та кущів роз.

Ведуться заходи з реалізації проекту «Озеленення м. Артемівська: реконструкція та благоустрій екологічного скверу (І черга бульвару Металургів)» за 12 місяців проведені роботи з озеленення та благоустрою, на бульварі Металургів висаджено 55 дерев, 38 чагарників, 766 кущів троянд, засіяно газоном 860 м², встановлено 13 лав, 13 урн, 9 од. ліхтарів зовнішнього освітлення

витрати з міського бюджету склали 605,00 тис. грн. та з інших джерел 150,0 тис. грн.

По заході «Озеленення міста, а саме реконструкція парку культури та відпочинку ім. Леніна в м. Краматорськ, в т.ч. розробка проектно-кошторисної документації» виконано демонтувальні роботи, роботи із знесення аварійних дерев, підготовчі роботи. Роботи профінансовано на суму 1 296,90 тис. грн., в т. ч. 754,7 тис.грн. - за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища та 542,2 тис.грн. - за рахунок коштів міського бюджету, що складає 10,38 % від запланованої суми.

По заході «Озеленення міста, а саме реконструкція парку культури та відпочинку ім. Пушкіна в м. Краматорськ, в т.ч. розробка проектно-кошторисної документації» виконано корегування проектно-кошторисної документації та направлено для проходження експертизи. Роботи профінансовано на суму 105,0 тис. грн. за рахунок коштів місцевого бюджету.

Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів

Заходи сформовані за територіальним принципом, що дозволяє оцінити існуючі проблеми та ефект від їх вирішення на конкретній території області. Заплановано програмою виконання 43 заходів на загальну суму 145 635,54 тис. грн., з яких фактично реалізовано за 12 місяців 2015 року на суму 44 510,81 тис. грн., що складає 30,56 % від запланованої суми.

За рахунок обласного бюджету виконано фінансову підтримку КП "Донецький регіональний центр поводження з відходами", сплачено 790,7 тис. грн.

Для реалізації заходу «Придбання машин для збору, транспортування та складування побутових та промислових відходів» з обласного фонду було профінансовано 19 218,00 тис. грн, що складає 64,01 % від запланованої суми.

На ПАТ «НКМЗ» витрати по заході «Забезпечення екологічно безпечної утилізації виробничих відходів» за 12 місяців 2015 року склали 318,10 тис. грн. (кошти підприємства). Передано на утилізацію 238 т відходів. Закінчено виконання заходу.

На ТОВ «Краматорськтеплоенерго» безпечно видалено 45,6 тис.т золошлакових відходів, за 12 місяців 2015 року витрати підприємства склали 4 330,0 тис. грн.

Велися роботи з ліквідації накопичувача рідких токсичних відходів (стадія біологічного очищення) ПАТ МК «Азовсталь» м.Маріуполь, за 12 місяців 2015 року витрати підприємства склали 2 072,00 тис. грн.

Вилучення із шламонакопичувача, підготовка та відвантаження шламів споживачам ПАТ МК «Азовсталь» м.Маріуполь, за 12 місяців 2015 року витрати підприємства склали 6 295,50 тис. грн.

Велися роботи по придбання та впровадженню установок, обладнання для збору відходів по м.Артемівськ, м.Добропілля, м.Костянтинівка м.Маріуполь, Добропільському району.

Наука, інформація, освіта, міжнародне співробітництво та моніторинг
охорони навколишнього природного середовища

З метою вирішення природоохоронних проблем включено заходи з розробки відповідних наукових досліджень, дослідно-конструкторські роботи та розробки проектної документації щодо об'єктів, які створюють екологічну загрозу населенню та природному середовищу. На 2015 рік було заплановано виконання 44 заходів на загальну суму 32 327,90 тис. грн., з яких фактично реалізовано за 12 місяців 2015 року на суму 28 610,38 тис. грн., що складає 88,5 % від запланованої суми.

Завершено роботу по заходу «Проведення наукових досліджень впливу гірничих виробок діючих рудників ДП «АРТЕМСІЛЬ» на земну поверхню, будівлі та споруди», роботи проведено на загальну суму 411,00 тис. грн., які були виділені підприємством ДП «АРТЕМСІЛЬ»

Завершені роботи по заходу «Проведення комплексу досліджень і оцінка стійкості конструктивних елементів незакріплених гірничих виробок великого розрізу на відпрацьованих та працюючих ділянках шахтних полів рудників ДП «АРТЕМСІЛЬ»», роботи проведено на загальну суму 220,00 тис. грн. за кошти підприємства ДП «АРТЕМСІЛЬ».

Завершені роботи по заходу «Проведення комплексу досліджень на відпрацьованих ділянках шахтних полів і підготовка висновку про стан масиву гірничих порід для оцінки впливу затоплених гірничих виробок рудників м. Шевченка та №1 ім. Артема ДП «АРТЕМСІЛЬ» на земну поверхню», роботи проведено на загальну на суму 173,20 тис. грн. за кошти підприємства ДП «АРТЕМСІЛЬ».

Завершено розробку проекту реконструкції газоочищення агломашини № 1-12 на зоні спікання та зоні охолодження ПАТ “ММК ім. Ілліча” м. Маріуполь.

Виконано роботи по заходу «Підготовка та видання науково – інформаційного довідника «Ліси Донеччини»», за 12 місяців 2015 року витрати з обласного бюджету склали 600, 00 тис. грн.

Ведуться роботи по заходу «Розробка проекту організації автоматизованого посту контролю кількісних та якісних показників води у створі р. Сіверський Донець, с. Райстародубівка, 510 км», за 12 місяців 2015 року витрати з обласного бюджету склали 329,64 тис. грн.

Розроблено Програми поводження з відходами. Проведено ряд екологічних семінарів, акцій. Видано поліграфічну продукцію з метою екологічної освіти.

15.4.2. Стан фінансування природоохоронної галузі

Таблиця 15.5

Зведені показники розділу «Охорона навколишнього природного середовища» Програми економічного і соціального розвитку Донецької області за 2015 рік

Назва розділу	Загальна кількість заходів, що планується	Всього План/Факт	Державний фонд ОНПС (запит) План/Факт	Обласний фонд ОНПС (запит) План/Факт	Фонд ОНПС міста чи району План/Факт	Кошти підприємств в План/Факт	Інші джерела План/Факт
Охорона атмосферного повітря	13	103 459,00/ 9334,10	0,00/0,00	0,00/0,00	2 091,00/ 0,00	101 368,00/ 9334,10	0,00/0,00
Охорона і раціональне використання водних ресурсів	47	310 337,76/ 48746,66	50 000,00/ 0,00	130 816,56/ 16623,17	49 381,06/ 19085,17	4 750,80/ 397,49	75 389,34/ 12640,83
Охорона і раціональне використання земель та мінеральних ресурсів	12	57 963,90/ 41566,38	0,00/0,00	902,70/902,70	428,10/362,60	55 380,10/ 40231,88	1 253,00/ 69,20
Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів, ресурсів тваринного світу та збереження ПЗФ	36	57 007,07/ 30836,76	0,00/0,00	36 124,60/ 9666,65	13 378,57/ 14840,12	4 048,80/ 5211,00	3 455,10/ 1118,99
Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів	43	145 635,54/ 44510,81	71 829,49/ 0,00	46 113,77/ 20206,79	14 368,28/ 6285,22	11 119,00/ 13618,80	2 205,00/ 4400,00
Наука, інформація, освіта, міжнародне співробітництво та моніторинг охорони навколишнього природного середовища	44	32 327,90/ 28610,37	0,00/0,00	6 484,50/ 1199,12	7 164,60/ 926,65	17 548,80/ 25859,70	1 130,00/ 624,90
Погашення зобов'язань, узятих на облік органами Державної казначейської служби України за минулий період	1	6 545,82/3994,95	0,00/0,00	6 545,82/ 3994,95	0,00/0,00	0,00/0,00	0,00/0,00
Разом	196	713 276,99/ 207600,03	121 829,49/ 0,00	226 987,95/ 52593,38	86 811,61/ 41499,76	194 215,50/ 94652,97	83 432,44/ 18853,922

15.5. Дозвільна діяльність у сфері природокористування

Департаментом екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації за 2015 рік було видано 274 дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря згідно «Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності, які отримали такі дозволи», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 №302.

Відповідно до Положення про департамент екології та природних ресурсів Донецької обласної державної адміністрації, яке затверджене розпорядженням голови облдержадміністрації від 17 травня 2013 року № 257 (із змінами) за 2015 рік було видано 130 дозволів на спеціальне водокористування в разі використання води водних об'єктів загальнодержавного значення.

Відповідно до змін, внесених Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» від 09.04.2014 № 1193-VI до статті 20 Закону України «Про відходи» до повноважень обласних державних адміністрацій у сфері поводження з відходами належить видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами терміном на три роки.

Порядок, а також вичерпний перелік документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання такого дозволу, Кабінетом Міністрів України не затверджений, тому департаментом екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації у 2015 році зазначені дозволи не видавались.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1218 департаментом було розглянуто та опрацьовано 89 декларацій про утворення відходів за 2014 рік, поданих підприємствами області у 2015 році через єдиний дозвільний центр «Відкрита влада».

Затвердження паспортів місць видалення відходів здійснювалося відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1216 «Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів» та Інструкції про зміст і складання паспорта місць видалення відходів, затвердженої наказом Мінекобезпеки України від 14.01.1999 № 12 та зареєстрованої в Мін'юсті України 03.02.1999 за № 60/3353.

У 2015 році було затверджено 9 паспортів місць видалення відходів та внесено зміни за підсумками діяльності підприємств області за 2014 рік до 72 раніше затверджених паспортів місць видалення відходів.

Затвердження реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів здійснювалося відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 31.08.1998 № 1360 «Про затвердження порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів» та Інструкції щодо складання реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації

відходів, затвердженої наказом Мінекобезпеки України від 17.02.1999 № 41 та зареєстрованої в Мін'юсті України 18.03.1999 за № 169/3462.

У 2015 році було затверджено 12 реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та внесено зміни за підсумками діяльності підприємств області за 2014 рік до 34 раніше затверджених реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.

15.6. Участь громадськості у процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля

З часу ратифікації Україною Орхуської конвенції, яка передбачає вільний доступ громадськості до екологічної інформації та участі у прийнятті екологічно вагомих рішень з питань охорони довкілля, це стало обов'язковою складовою проведення державної екологічної політики в регіоні.

Департамент у 2015 році приділяв велику увагу питанням екологічного інформування населення, співробітництва з громадськістю та намагався сприяти активізації громадського екологічного руху, залучаючи найширші круги мешканців області до природоохоронної діяльності, активно співпрацював з місцевими і регіональними ЗМІ.

Була налагоджена конструктивна співпраця з друкованими виданнями. Усі вагомі заходи, які стосуються розробки, реалізації та підсумків виконання природоохоронної політики в області відбувалися з обов'язковим запрошенням ЗМІ.

Для всебічного інформування громадськості щодо діяльності департаменту регулярно розміщувалися публікації на сайті Донецької облдержадміністрації, сайті департаменту <http://ecology.donoda.gov.ua/>, який працює з жовтня 2015 року, та на сторінці департаменту у соціальній мережі Facebook. Щомісячно розміщувалися та щотижнево оновлювалися інформації щодо запланованих заходів на "Інформаційно-аналітичному порталі облдержадміністрації".

Протягом 2015 року на сайті департаменту розміщено близько 60 статей, на Facebook - 110 електронних публікацій. Постійно ведеться робота щодо підготовки інформації про виникнення аварійних екологічних ситуацій в Донецькій області для розміщення на сторінці департаменту у Facebook.

Департамент у 2015 році підтримував інформаційну відкритість органів влади та надавав інформацію на запити громадян. На виконання Закону України від 13.01.2011 №2939-VI «Про доступ до публічної інформації» спеціалістами департаменту забезпечувався доступ до інформації, що знаходиться у володінні департаменту та становить суспільний інтерес. На офіційному сайті департаменту є розділ «Забезпечення доступу до публічної інформації», у якому розміщена необхідна інформація для складання інформаційних запитів на отримання публічної інформації.

Так, у 2015 році до департаменту надійшло 25 звернень громадян і 11 запитів на отримання публічної інформації, 1 адвокатський запит та 1 запит, який надійшов із контактного центру. Всі запити і звернення було розглянуто у встановлені законодавством терміни.

15.6.1. Діяльність громадських екологічних організацій

У 2015 році в Донецькій області діяла значна кількість громадських неурядових організацій, які декларують свою природоохоронну спрямованість. Департамент підтримував зв'язки з громадськими організаціями, яких турбують проблеми довкілля, питання додержання вимог Орхуської конвенції, збереження водних ресурсів та біорізноманіття незалежно від статусу громадської організації.

За допомогою регіональних та місцевих громадських екологічних організацій в області відбувається проведення просвітницької діяльності, конкретних природоохоронних заходів і масових акцій, направлених на вирішення актуальних екологічних проблем, активізацію дій з їх вирішення, сприяння доступу громадськості до екологічної інформації, підвищення рівня екологічної свідомості і освіти.

Спільно з громадськими організаціями департаментом проведено ряд заходів до всеукраїнських акцій: Всеукраїнський день довкілля, екологічна акція «Чисте місто (село) - чиста совість», Всесвітній день охорони навколишнього середовища. В межах зазначених акцій проводився благоустрій територій силами підприємств, організацій, установ та громади, покращувалися екологічна свідомість населення.

Всеукраїнська акція «Первоцвіт» та конкурси «Збережемо первоцвіти», Міжнародний день птахів (День зустрічі птахів), свято екологічної освіти, Всеукраїнські природоохоронні акції "Збережи ялинку" та екологічні конкурси «Замість ялинки – зимовий букет» та «Новорічна композиція», Всеукраїнські природоохоронні акції "Наша допомога птахам", Міжнародний День енергозбереження, Всеукраїнський конкурс «До чистих джерел» - до акцій залучаються переважно молодь та діти.

*Таблиця
Перелік громадських екологічних організацій,
які діяли в Донецькій області у 2015 році*

№ з/п	Назва організацій	Юридична адреса
1	2	3
1	Екологічна громадська організація "Мама - 86"	84500, Донецька обл., м. Артемівськ, вул. Артема, 3/7
2	Донецький обласний Клуб любителів тварин і рослин "Лаккі стар" (Клуб "Лаккі Стар")	87547, Донецька обл., м. Маріуполь, вул. 50 років СРСР, буд. 20, кв. 40
3	Громадська організація "Чистий берег"	87443, Донецька обл., Першотравневий р., с. Білосарайська Коса, вул. Безуха, 1 д
4	Слов'янська районна організація мисливців та рибалок "ТОР"	84162, Донецька обл., Слов'янський р., смт Черкаське, вул. Шкільна, 16
5	Громадська організація мисливців та рибалок "Сокіл"	84561, Донецька обл., Артемівський р., с. Покровське,

№ з/п	Назва організацій	Юридична адреса
1	2	3
		вул. В. Носакова, буд. 14
6	Артемівська районна громадська організація "Садівниче товариство "Південне" (СТ "Південне")	84557, Донецька обл., Артемівський р., с. Кліщіївка, вул. Бахмутська, 1-а
7	Громадська організація "Екологічна безпека Приазов'я"	87529, Донецька обл., м. Маріуполь, Комсомольський бульвар, буд. 74, кв. 69
8	Володарська районна громадська організація "Риболовний клуб "Риболов Ленд"	87000, Донецька обл., Володарський р., смт. Володарське, вул. К.Маркса, 54
9	Донецька обласна громадська організація "ГРІНГРАС"	84500, Донецька обл., м. Артемівськ, вул. Черняховського, буд. 89, кв. 18
10	Тополинська сільська громадська організація "Калина" Володарського району Донецької області	87050, Донецька обл., Володарський р., с. Тополине, вул. Шкільна, 11
11	Громадська організація любителів природи "ВЕТЕРАН-1"	85200, Донецька обл., м. Дзержинськ, вулиця 50 років Жовтня буд.12, кв. 33
12	Громадська організація "Краматорський міський Клуб любителів геснерієвих та інших кімнатних рослин "Фіалочка в Краматорську"	84300, Донецька обл., м. Краматорськ, вул. Гречка, 14
13	Громадська організація "Сіверський Донець - Відродження" (ГО "Сіверський Донець - Відродження")	84122, Донецька обл., м. Слов'янськ, вулиця Торська, буд. 35
14	Громадська організація «Розвиток природи і бізнесу»	85207, Донецька обл., м. Дзержинськ, вул. Свердлова, 32/1
15	Громадська організація "ЕКО-РОДИНА" (ГО "ЕКО-РОДИНА")	84313, Донецька обл., м. Краматорськ, Проспект Миру, буд. 8, офіс № 21
16	Громадська організація «Екологія промислового регіону»	84301, Донецька обл., м. Краматорськ, вул. Катеринича, буд. 24, кв. 51

15.6.2. Діяльність громадських рад

Громадська рада — постійно діючий колегіальний виборний консультативно-дорадчий орган, утворений для забезпечення участі громадян в управлінні державними справами, здійснення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади, налагодження ефективної взаємодії зазначених органів з громадськістю, врахування громадської думки під час формування та реалізації державної політики.

При Донецькій обласній державній адміністрації діє Громадська рада, склад якої затверджено розпорядженням голови облдержадміністрації № 387 від 12.08.2015 "Про персональний склад громадської ради при облдержадміністрації".

Громадська рада та громадяни області долучаються до участі в управлінні державними справами за допомогою проведення консультацій з громадськістю. Це сприяє наданню можливості для їх вільного доступу до інформації про

діяльність органів виконавчої влади, а також забезпечення гласності, відкритості та прозорості діяльності зазначених органів.

Проведення консультацій з громадськістю сприяє налагодженню системного діалогу органів виконавчої влади з громадськістю, підвищенню якості підготовки рішень щодо важливих питань державного і суспільного життя з урахуванням громадської думки, створенню умов для участі громадян у розробленні проектів таких рішень.

15.7. Екологічна освіта та інформування

Передумовою сталого демократичного розвитку суспільства є, перш за все, інформаційна відкритість органів влади, зокрема з питань охорони довкілля. Інформування населення щодо стану екології особливо актуальне для такого техногенно навантаженого регіону, як Донбас. Прозорість дій, щире бажання вести відкритий діалог з населенням – запорука здійснення ефективної політики і зміцнення довіри до органів влади з боку кожної громадськи свідомої людини.

На стан довкілля впливають не лише промислові підприємства, не лише державні органи, а, насамперед, кожна окрема людина. Кожен здатен збагатити природу рідного краю, внести вагомий вклад в збереження довкілля для майбутніх поколінь, але так само кожна людина здатна занапастити все, що подарувала нам природа. Саме тому велике значення має формування екологічної свідомості людини, яка залежить від виховання, від інформаційного впливу і формується протягом життя. Саме для формування екологічно свідомого суспільства питання екологічної освіти та інформування мешканців області про актуальні екологічні проблеми регіону, про засоби їх вирішення, про стратегію державної екологічної політики є одними із пріоритетних напрямків діяльності департаменту.

Департаментом налагоджена система заходів, яка передбачає поширення екологічної освіти на всіх рівнях. Працівники департаменту читають лекції, проводять навчальні заходи з питань охорони довкілля дитячих садках, школах та вищих учбових закладах. Періодично департамент організовує та приймає участь у навчальних семінарах, наукових конференціях, різноманітних природоохоронних заходах.

Вже традиційним стало щорічне проведення акцій:

- Всеукраїнський день довкілля, екологічна акція «Чисте місто (село) - чиста совість», Всесвітній день охорони навколишнього середовища. В межах зазначених акцій проводиться благоустрій територій силами підприємств, організацій, установ та громади, покращується екологічна свідомість населення/

- Всеукраїнська акція «Первоцвіт» та конкурси «Збережемо первоцвіти», Міжнародний день птахів (День зустрічі птахів), свято екологічної освіти, Всеукраїнські природоохоронні акції "Збережи ялинку" та екологічні конкурси «Замість ялинки – зимовий букет» та «Новорічна композиція», Всеукраїнські природоохоронні акції "Наша допомога птахам", Міжнародний День енергозбереження, Всеукраїнський конкурс «До чистих джерел» - до акцій залучаються переважно молодь та діти. В рамках цих акцій проводяться

конкурси дитячих робіт, інформаційні уроки для формування у дітей та підлітків екологічного світогляду, пропаганди дбайливого ставлення до природи, виготовлення годівниць та шпаківень тощо.

Так, протягом 2015 р. департаментом прийнято участь у екологічних та інших громадських заходах:

- 16 січня 2015 року в м. Краматорськ відбулось нагородження переможців XIV обласного конкурсу «Замість ялинки – зимовий букет». На заключному етапі конкурсу були представлені більше 50 кращих робіт учнів міст та районів області;

- з 01 лютого 2015 р. по 13 березня 2015 р. спеціалісти департаменту прийняли участь в організації конкурсу в межах Всеукраїнської акції «Наша допомога птахам» спільно з Донецькою обласною і Краматорською міською організаціями Всеукраїнської екологічної ліги, Краматорським міським художнім музеєм, Краматорським міським Центром позашкільної роботи, Краматорською міською організацією ВДС «Екологічна варта». 24 березня 2015 року в приміщенні Художнього музею м. Краматорськ почесними грамотами відзначені переможці;

- у березні 2015 р. з метою забезпечення екологічного виховання молоді спеціалісти департаменту прийняли участь в проведенні акції «Пташине новосілля» серед шкіл міста Дружківка;

- у березні 2015 р. спеціалісти департаменту провели організаційні заходи з приводу залучення міст та районів області до участі в обласному конкурсі «Збережемо первоцвіти 2015» в рамках Всеукраїнської акції «Первоцвіт».

- у квітні 2015 р. з метою забезпечення поширення екологічної освіти серед молоді були надані консультації та матеріали для проведення семінару з екології та ресурсозбереження в Дружківському житлово-комунальному коледжі на теми: «Протикорозійний захист будівельних конструкцій з гарантованою довговічністю на основі ресурсозберігаючих технологій», «Залежність якості питної води від санітарного стану атмосферного повітря», «Використання промислових відходів для виробництва дорожніх та будівельних матеріалів»;

- у квітні 2015 р. з метою підготовки лекції для переселенців за темою «Знання різновидів птахів» проконсультовано НПП «Святі гори» та надана допомога Краснолиманському медичному коледжу в підготовці презентації «Заповідні куточки України»;

- щороку за сприяння департаменту проходить щорічна Всеукраїнська акція «День довкілля»;

- 08 жовтня 2015 р. представники департаменту приймали активну участь у науково-практичній конференції "Сіверський Донець - спільна справа влади і громади" в рамках заходів до Дня Сіверського Донця;

- 08 жовтня 2015 р. спеціалістами департаменту прийнято участь у підведенні підсумків 9 регіонального конкурсу творчих робіт «Сіверський Донець-очима молоді - 2015» у Слов'янському басейновому управлінні водних ресурсів, зустріч з громадською організацією «Сіверський Донець – відродження»;

- 09 жовтня 2015 р. у ДНЗ № 20 «Теремок» (м. Слов'янськ) спеціалісти департаменту провели з малятами старшої групи заняття в ігровій формі з метою ознайомлення дітей з поняттям «ЕКОЛОГІЯ»;

- 15-16 грудня 2015 р. департаментом спільно з ДП "Східно-український екологічний інститут" проведено науково-практичну конференцію "Розвиток державної системи моніторингу довкілля в Донецькій області", яка відбулась у місті Слов'янськ за участю депутата Верховної ради України О. Недави, представників Мінприроди України, голів РДА та міст області. За підсумками конференції зібрано та оброблено інформацію для публікації збірника.

У 2015 році підготовлено та видано науково-інформаційний довідник «Ліси Донеччини», календарі з екологічної тематики для пропаганди збереження біорізноманіття та природно-заповідного фонду України.

Крім того, департаментом налагоджено конструктивну співпрацю з місцевими та обласними друкованими та інтернет виданнями з метою висвітлення екологічних подій регіону, поширення просвітницько-пізнавальних статей. Подібні публікації привертають увагу читачів до питань охорони та раціонального використання природних ресурсів, підвищують екологічну освіченість, формують екологічно орієнтовану свідомість.

Керівництво департаменту регулярно приймає участь в суспільно-політичних, аналітичних передачах на обласному радіо і телебаченні, репортажі з співпрацівниками департаменту можна почути в чергових випусках новин, побачити в періодичних виданнях.

15.8. Міжнародне співробітництво у галузі охорони довкілля.

15.14.1 Європейська та євроатлантична інтеграція

Однією із пріоритетних задач органів державної влади є налагодження конструктивних стосунків із закордонними колегами, а також організаціями, діючими на міжнародному рівні. Саме тому, як і в минулі роки, департамент приділяє велику увагу міжнародним співвідношенням в галузі охорони навколишнього середовища, адже відкрите інформування закордонного суспільства про стан екології у Донбасі здатне зацікавити інвесторів і створити у світі позитивний образ регіону.

27-28 жовтня 2015 року представники Донецької області прийняли участь у IV Міжнародному форумі для сталого розвитку GREEN MIND – 2015 (далі – форум).

Відмінна риса GREEN MIND - формат бізнес-форуму і чітка спрямованість на інтеграцію екологічної складової в практичне виробниче середовище з метою сталого розвитку підприємств різних галузей економіки.

Програмою заходів форуму було передбачено доповіді представників органів влади та провідних експертів України, Європейського Союзу, міжнародних міжурядових і фінансових організацій, в т.ч. організацій системи ООН та ОЕС.

22-24 квітня 2015 року представники департаменту прийняли участь у Міжнародному екологічному форумі «Довкілля для України», який відбувся у м. Києві. На форумі піднімалися актуальні питання збереження та відтворення навколишнього середовища, зменшення техногенного навантаження на природу, пошуку альтернативних видів палива. Цього року нового звучання набули питання євроінтеграції та національної екологічної політики, а також впровадження екологічної складової Угоди про асоціацію «Україна-ЄС». На пленарному засіданні, присвяченому цьому питанню були розглянуті чотири горизонтальні директиви Угоди. Зацікавлення викликало також пленарне засідання «Муніципальні природоохоронні програми, як шлях до забезпечення екологічно збалансованого розвитку», яке відбулося за сприяння Регіонального Екологічного Центру для країн Центральної та Східної Європи. Складовою Форуму стала VIII Міжнародна виставка «Довкілля 2015».

15.14.2 Залучення міжнародної технічної допомоги та координація діяльності програм /проектів зовнішньої допомоги

З метою залучення додаткових ресурсів міжнародної допомоги, спрямованої на підтримку розвитку України, Урядовим офісом з питань європейської інтеграції розроблено "Карту залучення міжнародної допомоги", яка містить інформацію щодо діючих міжнародних проектів та програм, потенційними вигодонабувачами яких можуть бути місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та громадські організації.

У 2015 році відповідно до "Карти залучення міжнародної допомоги" екологічні заходи у Донецькій області не фінансувалися, проекти і програми зовнішньої допомоги у сфері охорони навколишнього середовища не здійснювалися.

15.14.3 Двостороннє та багатостороннє співробітництво

З метою виконання доручення Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України від 02.12.2011 № 7/12-16564 до доручення Кабінету Міністрів України від 28.11.2011 № 54584/1/1-11 департамент в межах повноважень був залучений до виконання Плану заходів щодо реалізації Програми міжрегіонального та прикордонного співробітництва України та Російської Федерації на 2011-2016 роки (далі – Заходи), саме, з питань:

- реалізації заходів щодо екологічного оздоровлення водного басейну річки Сіверський Донець;
- створення міждержавних природних парків і заповідників (біосферний резерват «Меотида»).

З метою виконання постанови Кабінету Міністрів України від 01.12.2010 № 1088 «Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки» департамент в межах повноважень залучався до виконання п.1 Заходів щодо забезпечення розвитку

транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки, а саме щодо створення та забезпечення функціонування українських ділянок транскордонних біосферних резерватів, водно-болотних угідь міжнародного значення, об'єктів всесвітньої спадщини проведення робіт щодо створення спільного з Російською Федерацією транскордонного елементу національної екологічної мережі на базі національного природного парку «Меотида».

Українською стороною, у відповідності до Заходів, ініціювалось питання про створення міждержавної природоохоронної території (природного парку або заповідника) на базі НПП «Меотида» та РЛП «Меотида», а згідно з дорученням Президента України від 06.08.2013 №1-1/2027 - біосферного заповідника.

В даний час частина територій НПП «Меотида», РЛП «Меотида» та перспективних для включення до біосферного резервату ділянок, які розташовані в Новоазовському районі, опинились на території, яка не контролюється українською владою. Адміністрація НПП «Меотида» переміщена та перереєстрована в смт. Мангуш Першотравневого району, а адміністрація РЛП «Меотида» переміщена та перереєстрована в с. Ялта Першотравневого району.

Оскільки частина територій об'єктів природно-заповідного фонду та водного басейну річки Сіверський Донець перебуває на неконтрольованій території та в зоні проведення активних бойових дій, виконання заходів, направлених на створення міждержавних природоохоронних територій спільно з Російською Федерацією, протягом 2015 року не здійснювалось.

ВИСНОВКИ

Ситуація з інтенсивним забрудненням повітряного басейну нашої області складалася в процесі становлення і розвитку промисловості протягом минулих десятиріч. При будівництві і експлуатації промислових об'єктів екологічному аспекту приділялася дуже незначна увага, незважаючи на те, що концентрація промисловості в Донецькій області є найбільш високою на території України.

Основними забруднювачами атмосферного повітря в регіоні залишаються підприємства чорної металургії, теплові електростанції та підприємства вугільної промисловості.

З метою вирішення складних екологічних проблем області, в тому числі поліпшення ситуації щодо охорони атмосферного повітря, в Донецькій області розроблена та впроваджуються низка програм і заходів. В містах Донецької області, де рівні забруднення атмосферного повітря перевищують нормативні, відповідно до рішення спільного засідання колегій Донецької обласної державної адміністрації та Мінприроди України від 26.03.04 р. розробляються програми оздоровлення атмосферного повітря міст. На сьогодні місцевими органами влади затверджено програми в містах Макіївка, Краматорськ, Єнакієве, Донецьк, Горлівка, Маріуполь.

Крім цього в області розроблена Програма соціально-економічного розвитку Донецької області на 2015 рік. Розділом програми «Охорона навколишнього природного середовища» на 2015 рік заплановано 13

природоохоронних заходів щодо охорони атмосферного повітря, на які заплановані витрати на суму 103459,00 тис. грн.

Найважливішими екологічними проблемами у сфері охорони і раціонального використання вод є:

а) забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства, зливовими водами міст;

б) проблеми скидання високомінералізованих шахтних вод у водні об'єкти;

в) порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму річок регіону;

г) підтоплення земель та населених пунктів регіону.

Недостатня ефективність роботи споруд біологічної очистки господарсько-побутових стоків та незадовільний, а подекуди аварійний стан мереж водопостачання і водовідведення є однією з основних причин, що призводить до погіршення і без того негативного стану водних ресурсів області. Втрати з мереж централізованого водопостачання у багатьох містах області сягають 60-70%.

Слід відзначити наступні проблемні питання у сфері раціонального використання надр:

1. Доцільним є розширення еколого-геологічних досліджень з оцінки змін стану надр, розвитку небезпечних геологічних процесів (зсувів, карсту, підтоплення, геохімічне забруднення ландшафту та ін.), удосконалення і розширення системи моніторингу геологічного середовища.

2. Необхідне постійне функціонування системи регіонального моніторингу підземних вод, тому що подальше зростання кількості ліквідованих вугільних шахт може спричинити зміну рівня і хімічного складу підземних вод.

З метою забезпечення охорони і раціонального використання земельних ресурсів області, необхідно здійснити заходи по виконанню робіт, що значно впливають на збереження та підвищення родючості ґрунтів, запобігання їх забрудненню й псуванню:

- оптимізація площ сільськогосподарських угідь та зменшення їх розораності; удосконалення структури земель сільськогосподарського призначення та їх збагачення природними компонентами;

- обмеження руйнівного інтенсивного використання екологічно уразливих земель;

- вилучення з інтенсивного використання деградованих, малопродуктивних та техногеннозабруднених сільськогосподарських угідь;

- впровадження ґрунтозахисної системи землеробства з контурномеліоративною організацією території;

- рекультивація порушених та відпрацьованих земель, відновлення родючості ґрунтів з їх залісненням до 70%.

Незважаючи на роботу, що проводиться в області по збереженню природно-заповідного фонду, охороні та раціональному використанню лісових ресурсів, тваринного і рослинного світу, стан справ у цій сфері потребує більш активної участі державних установ при вирішенні питань заповідання природних

територій для охорони тварин і рослин, збільшення фінансування заходів по збереженню та раціональному використанню лісових ресурсів та тваринного і рослинного світу. Крім того в області ще залишаються проблемні питання, які потребують вирішення, а саме:

- внесення змін до Закону України «Про природно-заповідний фонд» у зв'язку з ліквідацією територіальних органів Мінприроди;
- збільшення площі природно-заповідного фонду;
- затвердження Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області;
- необхідність завершення робіт з встановлення меж територій об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, які виконуються за рахунок коштів Державного бюджету;
- розроблення програми та схеми розвитку регіональної екологічної мережі Донецької області.

Враховуючи наявність в області великих обсягів накопичених промислових та побутових відходів, відсутність потужностей для їх знешкодження чи утилізації, а також місць для їх видалення, першочерговим пріоритетом в сфері поводження з відходами для Донецької області є забезпечення утилізації та знешкодження накопичених впродовж тривалого часу відходів та тих, що щорічно утворюються.

По-друге – це забезпечення екологічно безпечного видалення відходів.

Основні напрямки вирішення цих пріоритетних проблем:

- забезпечення суб'єктами господарської діяльності максимального зниження обсягів утворення відходів, їх подальшу утилізацію чи знешкодження та екологічно безпечне складування;
- ліквідація накопичувачів високотоксичних відходів хімії та коксохімії з вирішенням питання утилізації накопичених відходів (Авдіївка, Маріуполь);
- розробка і впровадження технології утилізації гальванічних відходів;
- забезпечення екологічно безпечного зберігання непридатних для використання пестицидів, накопичених в області, з подальшим їх збиранням, перевезенням та знешкодженням;
- створення потужностей з утилізації та знешкодження небезпечних відходів, у тому числі з використанням діючих потужностей підприємств;
- упорядкування існуючих полігонів твердих побутових відходів, рекультивація, тих, що вичерпали свій ресурс, будівництво регіональних полігонів ТПВ та сміттєперевантажувальних станцій;
- ліквідація несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів;
- забезпечення ліцензування усіх видів діяльності підприємств з небезпечними відходами;
- відновлення системи профілактики самозаймання і гасіння палаючих породних відвалів шахт і вуглезбагачувальних фабрик;
- організація роботи по створенню та веденню реєстрів об'єктів утворення, утилізації та видалення відходів;

- підвищення якості надання послуг населенню з вивезення побутових відходів, технологічне оновлення зазначеної діяльності;
- впровадження із залученням фахівців сучасної програми поводження з відходами;
- впровадження процесів видобутку вугілля без видачі відпрацьованої породи на поверхню;
- впровадження новітніх технологій поводження з відходами.

Незважаючи на заходи, які здійснюються в області, стан справ у сфері поводження з відходами вимагає продовження цілеспрямованої роботи по вирішенню цілого ряду проблем для поліпшення ситуації.